

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE BAĞLANMA STİLLERİ
VE KAYGI DÜZEYLERİNİN SOSYO-DEMOGRAFİK
DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ**

Hilal KÜÇÜK
İstanbul 2016

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE BAĞLANMA STİLLERİ
VE KAYGI DÜZEYLERİNİN SOSYO-DEMOGRAFİK
DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ**

Hilal KÜÇÜK

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Nadire Gülçin YILDIZ

İstanbul, 2016

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SINAV TUTANAĞI

GENEL BİLGİLER

Öğrenci No	: 144102140
Öğrenci Adı Soyadı	: HİLAL KÜÇÜK
Anabilim Dalı	: KLİNİK PSİKOLOJİ
Tez Danışmanı	: Yrd. Doç. Dr. Nadire Gülçin YILDIZ
Tezin Başlığı	: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE BAĞLANMA STİLLERİ VE KAYGI DÜZEYLERİNİN SOSYO-DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

Toplantı Tarihi	: 06.04.2016	Saati	: 10.00
Öğrenci Savunmaya	: ☒ GELDI		
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca tez bilimsel olarak incelenmiş, adayın tez çalışmasını sunmasının ardından, adaya tez çalışması ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,			
☒ OY BIRLIGI ☐ OY ÇOKLUGU			
☒ Yapılan savunma sınavında adayın başarılı bulunması sonucunda tez KABUL edilmiştir.			
☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin DÜZELTİLMESİ için ay EK SÜRE verilmesinin Enstitü Müdürlüğüne önerilmesi kararı alınmıştır. (en fazla 3 ay)			
☐ Yapılan savunma sınavının sonucunda tezin REDDEDİLMESİ kararı alınmıştır.			
Savunmada Tezin Başlığı	: ☒ Değişmedi.	☐ Değişti.	
Tezin Yeni Başlığı	:		
Öğrenci Savunmaya	: ☐ GELMEDI		
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca yukarıda belirtilen tarih ve saatte Tez Savunma Jürisi toplanmış ancak ilgili öğrenci savunma sınavına gelmemiştir. Adayın tez çalışmasını Jüri önünde sunmadığı için yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,			
☐ OY BIRLIGI ile REDDEDİLMİŞTİR.			

ile almıştır.

Tez Sınavı Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Danışman Üye	Yrd. Doç. Dr. Nadire Gülçin YILDIZ	
Üye	Yrd. Doç. Dr. P. Murat Denizler	
Üye	Yrd. Doç. Dr. Asıl Özdoğan	

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSSEL OLMAYAN ARAŞTIRMALAR
ETİK KURULU BAŞKANLIĞI

SAYI: B.08.6.YÖK.2.ÜS.0.05.0.06 /2015 /187

23 Ekim 15

Sayın Yrd. Doç. Dr. Nadire Gülçin Yıldız
(Hilal Küçük)

Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'nun 19 Ekim 2015 tarihinde, 12 No.lu toplantısında değerlendirmeye almış olduğu "Üniversite Öğrencilerinde Bağlanma Stilleri ve Kaygı Düzeylerinin Sosyo-Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi" adlı araştırma projenizin etik açıdan uygun olduğuna karar verilmiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

Yrd. Doç. Dr. Cumhuri TAŞ
Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik
Kurulu Başkanı

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Üniversite Öğrencilerinde Bağlanma Stilleri ve Kaygı Düzeylerinin Sosyo-demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih/..../.....

Hilal KÜÇÜK

ÖNSÖZ

Bu araştırmanın hazırlanma sürecinde desteğini eksik etmeyen, bilgi ve tecrübelerini benimle paylaşan danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Nadire Gülçin YILDIZ'a tüm içtenliğimle teşekkürlerimi sunarım.

Hayatım boyunca her daim desteklerini hissettiğim, maddi manevi hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan, varlıklarıyla bana güç veren babam Tahsin KÜÇÜK'e, annem Hatice KÜÇÜK'e, abim Bilal KÜÇÜK'e, kardeşlerim Muhammed Emin KÜÇÜK ve Yunus Emre KÜÇÜK'e; ayrıca tez hazırlama sürecinde bilgilerini paylaşan ve yardımcı olan arkadaşım Nagihan OSMANOĞLU'na tüm içtenliğimle teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	3
ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER	ii
KISALTMALAR	v
TABLolar LİSTESİ.....	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	viii
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE BAĞLANMA STİLLERİ VE KAYGI DÜZEYLERİNİN SOSYO-DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ	x
ÖZET.....	x
ABSTRACT	xi
BÖLÜM 1.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Önemi ve Amacı	1
1.2. Problem Cümlesi.....	2
1.3. Araştırmanın Alt Problemleri.....	2
1.4. Sayıtlar	3
1.5. Tanımlar	3
BÖLÜM 2.....	5
2.1. BAĞLANMA KURAMI	5
2.1.1. BAĞLANMA VE GELİŞİMSEL DÖNEM	6
2.1.2. İÇSEL ÇALIŞAN MODELLER (INTERNAL WORKING MODELS).....	7
2.1.3. DÖRTLÜ BAĞLANMA MODELİ (DBM).....	9
2.1.3.1 Güvenli Bağlanma Stili (Secure Attachment Style).....	10
2.1.3.2. Saplantılı Bağlanma Stili (Preoccupied Attachment Style).....	11
2.1.3.3. Korkulu Bağlanma Stili (Fearful Attachment Style)	11
Kayıtsız Bağlanma Stili (Dismissing Attachment Style).....	12
2.2. KAYGI.....	13

2.2.1. KURAMSAL BAKIŞ AÇISIYLA KAYGI.....	15
2.2.1.1. Psikanalitik ve Psikodinamik Kuram	15
2.2.1.2. Davranışçı Kuram	17
2.2.1.3. Bilişsel Kuram.....	18
2.2.1.4. Varoluşçu Kuram	19
2.2.2. İKİ FAKTÖRLÜ KAYGI KURAMI (DURUMLUK-SÜREKLİ KAYGI) / SPIELBERGER YAKLAŞIMI.....	20
2.2.2.1. Durumluk Kaygı (State Anxiety).....	20
2.2.2.2. Sürekli Kaygı (Trait Anxiety).....	21
2.2.3.1.Bağlanma Stilleri ve Literatür	22
2.2.3.2.Kaygı ve Literatür	28
BÖLÜM 3.....	35
YÖNTEM.....	35
3.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	35
3.1.1. Araştırmanın Modeli	35
3.1.2. Evren ve Örneklem	35
3.1.3. Veri Toplama Araçları	35
3.1.3.1. Demografik Bilgi Formu.....	35
3.1.3.2. İlişki Ölçekleri Anketi (İÖA).....	36
3.1.3.3. Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri (STAI).....	38
3.1.4. Veri Çözümleme Yöntemleri	39
BÖLÜM 4.....	40
BULGULAR	40
4.1. Demografik Bilgi Formu İle İlgili Bulgular.....	40
4.2. Problem ve Alt Problemlerle İlgili Bulgular:.....	42
4.2.1. Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stillere (Güvenli-Kayıtsız-Saplantılı- Korkulu) Göre Kaygı Düzeyleri (Sürekli-Durumsal) Anlamlı Düzeyde Farklılaşmakta Mıdır? Problemine İlişkin Bulgular:	42
4.2.2.1. Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilllerinde Cinsiyete Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşma Var Mıdır? Alt Problemine İlişkin Bulgular:	43

4.2.2.2. Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinde Cinsiyete Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşma Var Mıdır? Alt Problemine İlişkin Bulgular:	47
4.2.2.3. Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stillerinde Ebeveynin Sağ/Ölü Olma Durumuna Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşma Var Mıdır?.....	49
4.2.2.4. Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinde Ebeveynin Sağ/Ölü Olma Durumuna Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşma Var Mıdır?.....	55
4.2.2.5. Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stillerinde Ebeveynin Eğitim Durumuna Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşma Var Mıdır?.....	58
4.2.2.6. Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinde Ebeveynin Eğitim Durumuna Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşma Var Mıdır?.....	65
4.2.2.7. Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stillerinde Yaşanılan Yere Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşma Var Mıdır?.....	69
4.2.2.8. Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerinde yaşanılan yere göre anlamli düzeyde farklılaşma var mıdır?	72
BÖLÜM 5.....	74
TARTIŞMA VE SONUÇ.....	74
5.1. ARAŞTIRMA PROBLEMİNİN ve ALT PROBLEMLERİNİN CEVAPLARI.....	74
5.2. ÖNERİLER.....	77
5.3. SINIRLILIKLAR.....	78
EKLER.....	91

KISALTMALAR

DBM: Dörtlü Bağlanma Modeli

İÖA: İlişki Ölçekleri Anketi

STAI: Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri

n: Örneklem Sayısı

P: Olasılık Değeri

r: Korelasyon

SS: Standart Sapma

Vd: Ve Diğerleri

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. İlişki Ölçekleri Anketinin Alt Ölçeklerinin Korelasyon Katsayıları Sonuçları.....	37
Tablo 2. Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	40
Tablo 3. Kiminle Yaşıyorsun Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	40
Tablo 4. Anne Sağ / Ölü Değişkeni İçin Frekans Ve Yüzde Değerleri	41
Tablo 5.Baba Sağ / Ölü Değişkeni İçin Frekans Ve Yüzde Değerleri.....	41
Tablo 6 Anne Eğitim Değişkeni İçin Frekans Ve Yüzde Değerleri	41
Tablo 7Baba Eğitim Değişkeni İçin Frekans Ve Yüzde Değerleri	42
Tablo 8Bağlanma Stilleri ve Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması	42
Tablo 9. İlişki Ölçekleri Anketinin Alt Boyutlarının Frekans ve Yüzde Değerleri	43
Tablo 10. Cinsiyet Değişkenine Göre İlişki Ölçekleri Anketi Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Non-Parametrik Mann Whitney-U Testi Sonuçları	44
Tablo 11Cinsiyet Değişkenine Göre Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Non-Parametrik Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	47
Tablo 12İlişki Ölçeği Anketi Puanlarının Anne Sağ / Ölü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	49
Tablo 13İlişki Ölçeği Anketi Puanlarının Baba Sağ / Ölü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	52
Tablo 14Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri Puanlarının Anne Sağ / Ölü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	55
Tablo 15Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri Puanlarının Baba Sağ / Ölü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	57
Tablo 16İlişki Ölçeği Anketi Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	58
Tablo 17İlişki Ölçeği Anketi Puanlarının Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	62
Tablo 18Durumluk- Sürekli Kaygı Envanteri Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	65

Tablo 19Durumluk- Sürekli Kaygı Envanteri Puanlarının Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	67
Tablo 20İlişki Ölçeği Anketi Puanlarının Kiminle Yaşıyorsun Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	69
Tablo 21Durumluk- Sürekli Kaygı Envanteri Puanlarının Kiminle Yaşıyorsun Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	72

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1Güvenli Bağlanma Alt Ölçeğinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı	45
Şekil 2. Kayıtsız Bağlanma Alt Ölçeğinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı	45
Şekil 3.Korkulu Bağlanma Alt Ölçeğinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı	46
Şekil 4.Saplantılı Bağlanma Alt Ölçeğinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı	46
Şekil 5 Durumluk Kaygı Düzeyinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı	48
Şekil 6.Sürekli Kaygı Düzeyinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı	48
Şekil 7Güvenli Bağlanma Alt Ölçeğinin Anne Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı	50
Şekil 8.Korkulu Bağlanma Alt Ölçeğinin Anne Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı	50
Şekil 9.Saplantılı Bağlanma Alt Ölçeğinin Anne Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı	51
Şekil 10Kayıtsız Bağlanma Alt Ölçeğinin Anne Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı	52
Şekil 11Güvenli Bağlanma Alt Ölçeğinin Baba Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı	53
Şekil 12Korkulu Bağlanma Alt Ölçeğinin Baba Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı.....	53
Şekil 13Saplantılı Bağlanma Alt Ölçeğinin Baba Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı.....	54
Şekil 14.Kayıtsız Bağlanma Alt Ölçeğinin Baba Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı.....	54
Şekil 15 Durumluk Kaygı Düzeyinin Anne Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı.....	56
Şekil 16.Sürekli Kaygı Düzeyinin Anne Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı	56
Şekil 17Durumluk Kaygı Düzeyinin Baba Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı	57
Şekil 18Sürekli Kaygı Düzeyinin Baba Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı	58
Şekil 19Güvenli Bağlanma Alt Ölçeğinin Anne Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı.....	60
Şekil 20Kayıtsız Bağlanma Alt Ölçeğinin Anne Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı	60
Şekil 21Saplantılı Bağlanma Alt Ölçeğinin Anne Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı	61
Şekil 22.Korkulu Bağlanma Alt Ölçeğinin Anne Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı	61
Şekil 23 Güvenli Bağlanma Alt Ölçeğinin Baba Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı	63
Şekil 24Saplantılı Bağlanma Alt Ölçeğinin Baba Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı.....	64
Şekil 25Korkulu Bağlanma Alt Ölçeğinin Baba Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı.....	64
Şekil 26Kayıtsız Bağlanma Alt Ölçeğinin Baba Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı.....	64
Şekil 27 Durumluk Kaygı Düzeyinin Anne Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı.....	66
Şekil 28Sürekli Kaygı Düzeyinin Anne Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı.....	66
Şekil 29Durumluk Kaygı Düzeyinin Baba Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı	68
Şekil 30Sürekli Kaygı Düzeyinin Baba Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı	68
Şekil 31Güvenli Bağlanma Alt Ölçeğinin Kiminle Yaşıyorsun Değişkenine Göre Dağılımı	70
Şekil 32Kayıtsız Bağlanma Alt Ölçeğinin Kiminle Yaşıyorsun Değişkenine Göre Dağılımı	71

Şekil 33Saplantılı Bağlanma Alt Ölçeğinin Kiminle Yaşıyorsun Değişkenine Göre Dağılımı	71
Şekil 34Korkulu Bağlanma Alt Ölçeğinin Kiminle Yaşıyorsun Değişkenine Göre Dağılımı	72
Şekil 35Durumluk Kaygı Düzeyinin Kiminle Yaşıyorsun Değişkenine Göre Dağılımı	73
Şekil 36Sürekli Kaygı Düzeyinin Kiminle Yaşıyorsun Değişkenine Göre Dağılımı	73

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE BAĞLANMA STİLLERİ VE KAYGI DÜZEYLERİNİN SOSYO-DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

(Hilal KÜÇÜK, Yüksek Lisans Tezi, 2016, İstanbul)

ÖZET

Bu araştırmada amaç; üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ve kaygı düzeylerinin cinsiyet, ebeveynin sağ/ölu olma durumu, ebeveynin eğitim durumu ve yaşanan yer gibi çeşitli sosyo-demografik değişkenlere göre incelenmesidir.

Araştırma betimsel yöntemlerden tarama modeli ile yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini Üsküdar Üniversitesi'nin farklı bölüm ve sınıflarında eğitime devam etmekte olan 100 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Veriler demografik bilgi formu, İlişki Ölçekleri Anketi (İÖA) ve Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri (STAD) kullanılarak toplanmıştır.

Araştırma sonuçları bağlanma stilleri ve kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığını gösterdi. Bununla birlikte, korkulu bağlanma stiliyle baba eğitim durumu; yaşanan yer ile de kayıtsız bağlanma stili arasında anlamlı farklılaşma vardır. Ayrıca, durumluk kaygı düzeyinde hiçbir değişkenle farklılık görülmezken; sürekli kaygı düzeyi ile baba eğitim seviyesi arasında farklılık vardır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencileri, Bağlanma Stilleri, Durumluk-Sürekli Kaygı

ATTACHMENT STYLES AND ANXIETY LEVELS OF UNIVERSITY
STUDENTS ACCORDING TO SOME VARIABLES

(Hilal KÜÇÜK, Master Degree, 2016, İstanbul)

ABSTRACT

The purpose of the present study is to investigate the relationships between the attachment styles and anxiety levels of university students in relation with the various sociodemographic variables of gender, parents' alive condition, education levels of parents, place of residence.

Design of the study is relational screening model. The sample of this research consisted of 100 Üsküdar University students who were continuing their education in various departments and classes. In order to collect data, demographic information form, Relationship Scales Questionnaire and State-Trait Anxiety Inventory (STAI), are applied.

Research findings showed that there were not any significant differences between attachment styles and anxiety levels. Furthermore, there were significant differences between fearful attachment styles and education levels of father; place of residence and dismissive attachment styles. Also, there were any differences between state anxiety levels and sociodemographic variables. There were significant differences between education levels of father and trait anxiety.

Key words: University Students, Attachment Styles, State-Trait Anxiety

BÖLÜM 1

GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Önemi ve Amacı

Bireylerin, duygusal, fizyolojik ve sosyal ihtiyaçlarını giderme zorunluluğu, davranışlarının temelini oluşturmaktadır ve bireyler bu gereksinimlerini karşılarken doğal olarak başkalarıyla etkileşim halinde olmaktadır. Bu etkileşim bazı insanlarda güçlü olurken bazı insanlarda da daha zayıf şekilde gelişir. Bu da insanın geçmişten getirdiği birikimleri ile ilintilidir. Bu birikim daha anne karnında bir ceninken oluşmaya başlayıp yaşamın sonuna kadar devam eden bir süreci kapsar. Dolayısıyla, sağlıklı bireylerin yetişmesi için çocukluk dönemini sağlıklı geçirmek önemlidir. Bir çocuğun ruhsal ve bedensel açıdan sağlıklı bir birey olarak yetişmesinde anne ve babası ile olan ilişkisi ve bu ilişkinin niteliği, kalitesi oldukça önem arz etmektedir. Doğumla başlayan bu ilişki, ilk dönemlerde bebeğin temel ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir. Fakat çocuğun büyümesine paralel olarak bu ilişki onun duygusal gelişiminde ve toplumda sağlıklı bir birey olarak yer almasında etkilidir (Kayahan, 2002). Ainsworth (1989) bebeklerin bakım verenleriyle oluşan bağlanma stillerinin, yetişkinlik döneminde yaşadıkları yakın ilişkilerde de tekrarlanacağını belirtmektedir. “Bağlanma kuramı, duygusal gelişim ve kişilik gelişimi süreçlerini ve buna bağlı olarak bireysel farklılıkları anlamak açısından zengin bir kuramsal çerçeveye sahiptir” (Sümer, 2006). Bu bağlamda bakıldığında bağlanma konusunun önemi dikkat çekmektedir.

Kaygı, evrensel bir olgu olarak, her çeşit kültür, din, ırk, yaş ve cinsiyetten bireyin yaşadığı mutsuz edici bir duygudur (Arı, 1989). Kaygının tanımlarından birisi de; “ nesnel olmayan bir tehlikeye karşı kişinin yaşadığı, bedensel, duygusal ve zihinsel değişimlerle kendini gösteren bir uyarılmışlık durumu” şeklindedir (Aiken, 1976; Spielberg, Gorsuch ve Lushene, 1970; Dilmaç, Hamarta ve Arslan, 2009).

Bu araştırmada amaç; üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ve kaygı düzeylerinin cinsiyet, ebeveynin sağ/ölü olma durumu, ebeveynin eğitim durumu ve yaşanan yer gibi çeşitli sosyo-demografik değişkenlere göre incelenmesidir.

Literatür incelendiğinde, özellikle son yıllarda, bağlanma stilleri ve kaygı konularının çok çalışılan kavramlar olduğu görülmektedir. Kaygı düzeyleri ve bağlanma stilleri konularının farklı değişkenlerle birlikte ayrı ayrı ele alındığı; fakat, bağlanma stilleri ve durumluk-sürekli kaygı değişkenlerinin birlikte incelenmediği görülmüştür. Bu araştırmanın, bu bağlamda, alandaki literatüre de katkı sağlaması beklenmektedir.

1.2. Problem Cümlesi

- 1- Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerine (güvenli-kayıtsız-saplantılı-korkulu) göre kaygı düzeyleri (sürekli-durumsal) anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- 2-Üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ve kaygı düzeyleri bazı sosyo-demografik değişkenlere göre farklılaşmakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Alt Problemleri

Araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1- Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinde cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?
- 2- Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?
- 3- Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinde ebeveynin sağ/ölü olma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?
- 4- Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerinde ebeveynin sağ/ölü olma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?

5- Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinde ebeveynin eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?

6- Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerinde ebeveynin eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?

7- Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinde yaşanılan yere göre anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?

8-Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerinde yaşanılan yere göre anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?

1.4. Sayıtlar

1-Araştırmaya katılan öğrencilerin soruları samimi bir şekilde cevapladıkları varsayılmaktadır.

2-Araştırma için kullanılan ölçek ve envanterlerin problemin tanımı bağlamında araştırma için uygun olduğu varsayılmaktadır.

1.5. Tanımlar

Bağlanma: “Bir kişinin korktuğunda, yorulduğunda veya hasta olduğunda bir figürle ilişki kurmak ya da yakınlık aramak için duyduğu güçlü bir istek”(Bowlby,1982).

Bağlanma Davranışı: : “Bir bağlanma figürüyle yakınlığı sağlayan ve bunu sürdüren her türlü davranış şekli” (Bowlby,1982).

Kaygı: Kaygı, kaynağı belli olmayan, zihinde oluşturulan, subjektif bir tehlike durumunda oluşan tepki.

Durumluk Kaygı: Durumluk kaygı; belirli durumlarda ortaya çıkan ve kısa süreli olan, şiddeti kişiye ve duruma göre değişen, kişinin kısa süreli reaksiyon gösterdiği bir kaygı türüdür (Spielberger, 1966, 1972).

Sürekli Kaygı: Sürekli kaygı; kişinin çoğu ortam ve durumu stresli olarak algılama ve değerlendirmeye meyilli olma halidir (Spielberger, 1966, 1972).

BÖLÜM 2

2.1. BAĞLANMA KURAMI

Psikiyatrist ve psikanalist olan John Bowlby; anne, baba ve çocuk arasındaki duygusal bağı ifade etmek amacıyla bağlanma kuramını ortaya atmıştır. Kuram daha sonra onun öğrencisi olan Mary Ainsworth tarafından geliştirilmeye başlanmıştır (Hamarta, 2004). Ainsworth (1989), anne ve çocuk arasında oluşan bağlanmanın temelini bakım sisteminin oluşturduğunu savunur. Anne, doğumun hemen ardından, bebeğiyle fiziksel temas kurmak ister. Anne ve bebek arasında oluşan temas ile birlikte bakım sistemi de aktif bir şekilde çalışmaya başlar (Ainsworth,1989). Bowlby ise bağlanmanın temelinde bebeğin doğumla birlikte getirdiği ağlama, emme, sarılma, gülümseme, tutma gibi davranışların da etkili olduğunu savunur. Bebek, doğumdan itibaren bakım verenine bu davranışları sergiler ve bununla beraber bakım veren ile bebek arasındaki bağlanma süreci başlamış olur. Bowlby, bebeklerin bu süreçte aktif rol oynadıklarını ve bağlanmanın biyolojik açıdan da yaşam boyu sürdüğünü belirtmiştir (Ainsworth ve Bowlby,1991).

Bowlby (1977), bağlanmayı “genellikle daha güçlü ve olgun olarak algılanan farklılaşmış ve tercih edilen diğer bazı bireylerle geliştirilen bağ” ; ve “bir kişinin korktuğunda, yorulduğunda veya hasta olduğunda bir figürle ilişki kurmak ya da yakınlık aramak için duyduğu güçlü bir istek (Bowlby,1982) ” olarak ifade etmiştir. Bağlanma davranışını ise; “bir bağlanma figürüyle yakınlığı sağlayan ve bunu sürdüren her türlü davranış şekli” olarak tanımlamıştır (aktaran; Paterson ve Moran, 1988). Bağlanma ile ilgili farklı tanımlar da vardır. Ainsworth (1989), bağlanmayı; iki kişi arasında oluşan şefkatli bağ (Genuis ve Oddone, 1996); Gander ve Gardiner bağlanmayı; anne, baba ve bebek arasında oluşan ve artarak devam eden destekleyici bir etkileşim, olarak tanımlamaktadır (Gander ve Gardiner, 1995). Genuis ve Oddone, da Bowlby gibi bağlanma ve bağlanma davranışının birbirinden farklı kavramlar olduğunu düşünmüşlerdir. Onlara göre bağlanmayı, bebek ya da çocuklarla onlara ilk bakım verenlerin arasında oluşan duygular; bağlanma davranışını ise bağlılık neticesinde oluşan davranışlar oluşturur (Genuis ve Oddone, 1996).

2.1.1. BAĞLANMA VE GELİŞİMSEL DÖNEM

İnsan, doğası gereği, hayatını ruhen ve fiziken sağlıklı bir şekilde idame ettirebilmek için çevresiyle bağlar kurmak zorundadır. Bu bağlar, kişilerin gelişimsel dönemlerine ve daha önce yaşadıkları, hissettikleri, algıladıkları ilişkilere göre şekillenir, farklılık gösterir.

Bağlanma davranışsal sisteminin temel dinamiklerinin aynı kaldığı düşünülmele birlikte, bebeklik ve yetişkin bağlanma sisteminde önemli farklılıkların olduğu görülmektedir (Weiss,1982). Bu farklılıklardan ilki, çocukluk bağlanmalarında en göze çarpan özelliğin tamamlayıcı olmasıdır. Bebek ya da çocuk bakım veren değil, bakım alanıdır ya da güvenlik sağlayan değil, güvenlik arayandır. Buna karşın yetişkin bağlanma ilişkilerinde de karşılıklılık en çok görülen özelliktir. İlişki içerisindeki kişiler aynı anda hem bakım veren hem de bakım alan olabilir. Bununla birlikte bağlanma ilişkisi dışsal, gözlemlenebilir özelliklere sahipken form değiştirerek yerini beklentiler, inançlar gibi daha içsel mekanizmalara dönüşür (Main ve ark., 1985). Bebek ve çocukların kendilerini tamamen güvende hissedebilmesi için bakım veren yani bağlanılan kişiyle fiziksel temas kurması gerekli iken, bu durum, daha büyük çocuk ve yetişkinlerde bağlanılan kişinin daha çok ihtiyaç halinde dokunulan, fiziksel temas kurulan olacağı bilgisi de kişiye rahatlık ve güven hissi verir. Burada önemli olan “hissedilen güvenlik” tir (Sroufe ve Waters, 1977).

Çocuklarda bağlanılan kişinin genellikle anne ya da baba olmasına karşın, yetişkinlerde ise bu kişinin akran ya da çoğunlukla cinsel birliktelik yaşadığı partneri olması da bir diğer farklılıktır. Görüldüğü üzere, en yaygın yetişkin bağlanma ilişkileri; bağlanma, bakım ve cinsel birleşmeyi içeren üç davranışsal sistemin bütünleştirilmesini gerektirir (Shaver, Hazan ve Bradshaw, 1988; Weiss, 1982). Yakınlık arayışını neyin güdülediğine ilişkin farklılıklar olmasına karşın; kaygı ve sıkıntının bütün yaşlar için güdüleyici olduğu görülmektedir. Fakat yetişkin yakınlık arayışı bunun dışında, koruma ya da rahatlatma (bakım verme) ya da cinsel birliktelik (cinsel birleşme) isteği sonucu da oluşabilir. Bağlanmaların fiziksel yakınlık ile şekillendiği ancak bu yakınlığı oluşturan

bileşimlerin gelişimle beraber değişebileceği düşünülmektedir. Sonuç olarak, bebeklikte ve çocuklukta anne babaya karşı kurulan bağlar her zaman önemini korumakla beraber, gelişimsel dönemlerin de etkisiyle yerini akranlara ve romantik birliktelik yaşanan kişilere bırakır (Hazan ve Shaver,1994; çev. Dönmez, 2000).

Bowlby (1982), çocukluk döneminde oluşan bağlanma deneyiminin kişinin sonraki yaşamına da yön vereceğini, duygusal ilişkilerine, evliliğine, çocuklarıyla olan ilişkilerine ve kişilik özelliklerine yansıtacağını ifade eder (Bartholomew, 1990).

Yetişkinlerin sahip oldukları bağlanma stilleri ile çocukluk dönemlerinde anne babalarının kendilerine karşı olan tutumlarının karşılaştırıldığı bir çalışmada; anne babalarına güvenli bağlanan yetişkinler, anne babalarını ‘sıcak, karşılık veren, hazır bulunan ve duyarlı’ olarak ifade ederken; kayıtsız bağlanan yetişkinler ise anne babalarını ‘daha az duyarlı, sıcak ve hazır bulunan’ şeklinde ifade etmişlerdir. Saplantılı bağlanan yetişkinler, anne-babalarının sıcak ve sevecen olmakla birlikte onlara her zaman ulaşamadıklarını, onlardan karşılık görmediklerini ve onların tutarsız olduklarını dile getirmişlerdir. Anne babalarına korkulu bağlanan yetişkinler ise, anne babalarının ‘daha soğuk, daha az destekleyici ve reddedici’ olduklarını söylemişlerdir (Rothbard ve Shaver, 1994).

2.1.2. İÇSEL ÇALIŞAN MODELLER (INTERNAL WORKING MODELS)

Bağlanma kuramına göre; çocuğun, bebekliğinden itibaren, anne ve babasıyla ya da bakım vereniyle kurduğu bağ; onun, yetişkinlikteki ilişkilerine de yön verir, yakın ilişkilerine başlaması ve bu ilişkileri sürdürmesinde de büyük önem taşır (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Bretherton, 1997). Bağlanma kuramı aynı zamanda bir duygu düzenleme kuramıdır (Feeney, 1995; Kobak ve Sceery, 1988). Kobak ve Sceery (1988), “bağlanmanın zihinsel modellerinin, stresli durumlara ilişkin bireylerin vermiş oldukları farklı duygusal tepkileri yönlendiren kurallar bütünü olarak anlaşılabilirliğini” dile getirmişlerdir. İçsel çalışma modelleri, bu kurallar bütününe hemen hemen aynı değerdeymiş gibi görülür (Hamarta vd., 2009).

Bowlby (1982), içsel çalışan modelleri Piaget (1951) 'nin bilişsel gelişim teorisi ile benzeştirerek açıklamıştır (Hamarta, 2004). Piaget, teorisinde bebeklerin çevrelerini organize ederek çevresinde oluşan değişikliklere kolayca adapte olurken diğer taraftan da bazı davranışsal şemalar geliştirdiklerini savunur. İçsel çalışan modelleri de bu teori bağlamında ele alan Bowlby, bebeklerin bakım verenlerine ve kendilerine karşı içsel çalışan modeller (internal working models) ya da zihinsel temsiller (mental representation) geliştirdiklerini ifade etmiştir. İçsel çalışan modeller, birbiriyle etkileşim içinde olan iki ayrı şemadan oluşur (Pietromonaco ve Barrett, 2000). Bu şemalardan biri olan kendilik modeli yani benliğe ait model, kişinin kendilik değerine ve diğer kişiler tarafından sevilirliğine yönelik algıları ve bireyin ilişkilerindeki kendi ile ilgili kısmını oluştururken; diğerleri modelini ise kişinin yakın çevresindeki insanların güvenilirliğine ve bağlanılabilirliğine yönelik algıları, ilişkide olunan diğer kişilerin davranışları, tutumları ve inançları oluşturur (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Lopez vd., 1998; Paterson ve Moran, 1988). Bowlby zihinsel temsillerin birbirini tamamlayan özellikte olduğunu belirtmiştir. Bakım verenleriyle sıcak, samimi, güzel ilişkileri olan bebeklerde güvenli bağlanma stili gelişir. Bu bebekler büyüyüp birer birey olduklarında, etrafındaki kişilere karşı daha anlayışlı, onlara güvenen ve onlar hakkında olumlu bakış açısına, zihinsel temsillere sahip olurken; kendilerinin de sevmeyi hak eden, değerli bir birey olduğuna dair olumlu zihinsel temsiller geliştirirler. Bunun tam tersi şekilde gelişen ilişkilerde de yani bakım verenin soğuk, ilgisiz, ihmalkâr davrandığı bebeklerde de olumsuz zihinsel modeller oluşur. Bunun, bireyin daha sonraki hayatına yansımaları da bu minval üzere olur. Bu kişiler, çevresindekilere kolayca güvenemeyen, onlara karşı olumsuz zihinsel temalara sahip olurken; kendileri hakkında da sevmeye, değer verilmeye layık olmadıkları gibi olumsuz şemalar geliştirirler (Campos vd., 1984; Morsünbül ve Tümen, 2008).

Bağlanma sistemi, bakım veren ve çocuk arasında oluşan dört temel davranış örüntüsünden oluşur. Bunlar; yakınlığı sağlama ve koruma, ayrılığı protesto etme, keşif yapabilme için bakım vereni ' güvenli üs ' şeklinde görme ve güvenlik sağlama için bakım vereni ' güvenli bir sığınak ' şeklinde görme. Main (1990), bu dört davranışı 'birincil koşullu

stratejiler' biçiminde tanımlar ve çocuklarda sağlıklı, doğru bir bağlanma stiline oluşması için bu davranışların görülmesini bekler. Çocuğun üzgün ve tedirgin olduğu zaman bakım veren ya da ebeveynine hemen ulaşabilmesi ve iyi bir şekilde karşılanması; çocuğun kendini güvende hissetmesine ve etrafını keşfe yönelmesine yardımcı olur. Bununla birlikte, zamanında ve uygun bir şekilde yanıt vermeyen bir bakım veren ya da bağlanma figürü, çocukta kronik bir kaygı gelişimini yordayabilir ya da çocuğun keşif sürecine ket vurabilir. Bu durumda da çocuk bağlanma figüründen daha erken yaşlarda kopabilir. Main, çocukta oluşan bu güvensiz bağlanma örüntülerini 'ikincil koşullu strateji' şeklinde ifade etmiştir (akt., Sümer ve Güngör, 1999). Bowlby, kaygılı ve korkulu bir ortamda yetişen bireylerin aile öyküsünü tanımlarken ebeveyn desteğinin yetersizliğinden ve kötü iletişimden bahsetmişlerdir. Buna karşın, daha sağlıklı ve yüksek özgüvenin desteklendiği bir ortamda yetişen bireyler ise ailelerini; ihtiyaç anında hemen destek veren, cesaretlendirici, dürüst ve iyi iletişim kuran ebeveynler şeklinde tanımlamışlardır (Bretherton,1997; Damarlı,2006).

Tüm bu bilgilerle birlikte, bir çocuk bakım vereninden yada ebeveyninden gerekli destek ve güven duygusunu alamasa da, daha sonraki yıllarda yaşayacağı, deneyimleyeceği farklı ilişkilerle ve erken çocukluk dönemini gözden geçirirken daha farklı bir bakış açısına sahip olması durumunda, içsel çalışan modellerinin değişebileceği ve bununla birlikte olumlu bir kendilik ve diğerleri modeli gelişebileceği de ortaya atılan görüşlerden biridir (Steele & Steele,1994).

2.1.3. DÖRTLÜ BAĞLANMA MODELİ (DBM)

Bartholomew ve Horowitz (1991), Bowlby' nin içsel çalışan modeller şeklinde tanımladığı, kişinin kendine ve diğerlerine yönelik düşüncelerini iki boyutta ele aldığı kuramı geliştirerek; her bir model için olumlu ve olumsuz yönler ekleyerek bireyin kendine ve diğerlerine yönelik değerlendirmelerini dört boyut halinde ele almasıyla oluşan dörtlü bağlanma modelini tanımlamışlardır. Bu boyutlar; güvenli bağlanma (olumlu benlik-olumlu başkaları), saplantılı bağlanma(olumsuz benlik-olumlu başkaları), kayıtsız bağlanma

(olumlu benlik- olumsuz başkaları), korkulu bağlanma (olumsuz benlik- olumsuz başkaları) (Bartholomew, 1990; Bartholomew ve Horowitz, 1991; Bartholomew ve Shaver, 1998; Sümer ve Güngör, 1999).

2.1.3.1 Güvenli Bağlanma Stili (Secure Attachment Style)

Hazan ve Shaver (1994)' in üçlü bağlanma modelindeki güvenli bağlanma stiliyle örtüşen bu stil; olumlu benlik ve olumlu başkaları modelleri modellerinin birleşmesiyle ortaya çıkmıştır (Sümer ve Güngör, 1999). Yani bu stile sahip kişiler, kendileri ve başkaları hakkında olumlu, pozitif düşünceye sahiptir. Lopez ve Brennan (2000), güvenli bağlanan bireylerin bakım veren yada ebeveynleriyle kurdukları destekleyici, sağlıklı iletişimlerini ve hissettikleri güven duygusunu diğer kişilerle olan ilişkilerine de aktarabileceklerini ifade etmiştir. Yaşamının ilk yıllarında güvenli bağlanma temeline sahip olan insanlar, “yakınlık” ve “özerklik” (otonomi), ayrılık ve birleşme gibi durumlarda dengeyi sağlayabilirler. Bununla birlikte bu kişiler, kendilerine değer atfedip sevmeye layık olduklarını düşünmekle beraber diğerlerinin de sevebilir, güvenilir, değerli olduklarını düşünürler. İletişime açık olan bu bireyler, duygularını, hissettiklerini kolayca dile getirirler ve ilişkilerinde de bağımlılık değil bağıllık tarzında yakınlık kurarlar. Kontrolün kendilerinde olduğunu düşünen bu kişiler ilişkilerinde de dengelidirler. Olumsuz olaylara karşı dayanıklı olmakla beraber zor durumlarda kaldıkları zaman da ailelerinden ve arkadaşlarından yardım istemekte tereddüt etmezler (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Bartholomew ve Shaver, 1998; Howard ve Medway, 2004). Güvenli bağlanan kişiler, terk edilme veya diğerlerinin kendilerine istediğinden fazla yakınlaşmasına dair kaygılar yaşamazlar. Kendilerine olan saygıları ve özgüvenleri yüksek olduğu gibi diğer insanlara saygı ve güven duyarlar, ilişkileri uzun süreli olabilir. Sosyal ilişkilerinde de yapıcı davranırlar ve sorunun değil çözümün bir parçası olma eğilimindedirler (Collins, 1996; Finzi vd., 2000).

2.1.3.2. Saplantılı Bağlanma Stili (Preoccupied Attachment Style)

Hazan ve Shaver (1994)' in üçlü bağlanma modelindeki kaygılı/dengesiz bağlanma modeliyle benzeşen bu bağlanma stilini Bartholemew (1990) modelinde olumsuz benlik modeli ile olumlu başkaları modelinin birleşimi olarak ifade etmektedir (Bartholemew ve Horowitz, 1991; Sümer ve Güngör, 1999). Saplantılı bağlanma stiline sahip kişiler kendilerini değersiz, sevilmeyi hak etmeyen, önemsiz olarak atfederken diğer insanların da tam tersi çok önemli, değerli oldukları kanısına sahiptirler. Yakın ilişkilerini de bu düşünce sistemini baz alarak yürütürler. Özgüvenleri ve özsaygıları çok düşük olduğu için reddedilmekten ve terk edilmekten çok korkarlar. Bu yüzden de ilişkilerinde bağımlı, yapışkan, takıntılı ve tutarsız bir şekilde davranırlar, duygularını çok abartılı bir şekilde yansıtırlar. Bu da karşısındaki insanları sıkır ve genellikle uzun soluklu ilişkileri olmaz. İlişkilerinde sürekli kendilerini kanıtlamaya çalışırlar ve kendilerini diğer insanlara kabul ettirerek benliklerine değer katacaklarına inanırlar. Bu kişilerin erken çocukluk yaşantılarına bakıldığında, yeterli bir ebeveyn sevgisi ve onayı olmadığı; iki uç olan, sevgi dolu ve reddedici ebeveyn tutumuna sahip oldukları görülmüştür. Böyle bir tutuma muhatap olan birey de ilişkilerini bu boyutta yaşamakta; değersizlik duyguları ve kaçınmaları yüksek olmaktadır (Crain, 1992).

2.1.3.3. Korkulu Bağlanma Stili (Fearful Attachment Style)

Korkulu bağlanma stili, güvenli bağlanma stiline tam tersi olan olumsuz benlik ve olumsuz başkaları modellerinden oluşur. Korkulu bağlanma stiline sahip olan kişiler, kendilerine karşı da diğer insanlara karşı da olumsuz duygu, düşünce ve tutumlara sahip olurlar. Bu kişiler kendisinin sevilmeyle layık olmayan, değersiz biri olduğunu düşündüğü için başkalarını da aynı şekilde değersiz, güvenilmez ve kabul edici olmayan kişiler olarak değerlendirirler (Bartholemew ve Shaver, 1998). Kabul edilmeme kaygısıyla yakın ilişkilere girmekten de kaçınırlar, sosyal ilişkileri de zayıftır. Kaygı düzeyleri ve kaçınmaları yüksek olmasına karşın; özgüven ve özsaygıları düşüktür, hep başkaları tarafından onaylanma ihtiyacı hissederler. Sorunlarla karşılaştıklarında baş etme mekanizmaları da zayıftır, böyle durumlarda kaçmayı yada reddetmeyi tercih ederler

(Bartholomew ve Horowitz, 1991; Howard ve Medway, 2004). Ayrıca, bu kişilerin, kendilerini açmaktan korkan ve yetersiz empatiye sahip bireyler olduğu da öne sürülen görüşlerden biridir (Finzi vd., 2000). Bu örüntüye sahip olan bireyler, ebeveynlerinin reddedici ve aşırı eleştiren tutumlar sergilediklerini ifade etmişlerdir. Bu bağlanma stili Hazan & Shaver'ın kaçınan bağlanma stiliyle paralellik gösterir (Bartholomew ve Horowitz, 1991).

Kayıtsız Bağlanma Stili (Dismissing Attachment Style)

Kayıtsız bağlanma stili olumlu benlik ve olumsuz başkaları modellerini içerir. Main, Kaplan ve Cassidy (1985) tarafından “kopma ve kayıtsız bağlanma ” olarak da ifade edilen bu stile sahip olan bireyler, kendileri hakkında olumlu, pozitif düşünürken diğer insanlara karşı negatif düşüncelere sahiptirler ve olumsuz tutum sergilerler. Kendilerini sevmeye değer, önemli görürler, özsaygıları ve özgüvenleri yüksektir. Kayıtsız bağlanan kişiler için, otonomi ve bağımsızlık hissi çok önemlidir ve bundan dolayı da yakın ilişkilerin gerekliliğini reddedici bir tutum sergilerler (Bartholomew, 1990; Bartholomew ve Horowitz, 1991; Sümer ve Güngör, 1999). Bununla beraber, bağımsızlık zırhlarını korumak; reddedilme, incinme ve hayal kırıklıklarından da korunmak için yakın ilişki geliştirmezler (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Bu kişiler, yakın ilişkilerinde düşük kaygı düzeyine sahipken kaçınma davranışları yüksektir; ilişkilerinde soğuk ve duygusallıktan uzaktırlar. Sorunlarla karşılaştıklarında baş etme mekanizmaları zayıftır; böyle durumlarda çok sinirlenirler ve kaygılı davranışlar sergilerler (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Howard ve Medway, 2004). Kaçınma, uzaklaşma-geri çekilme, mükemmeliyetçilik, öfke, inkâr, narsisizm ve paranoya gibi savunma mekanizmalarını kullanırlar.

Bartholomew ve Horowitz (1991)'in dörtlü bağlanma modelinde tanımladığı güvenli bağlanma stiliyle Hazan ve Shaver (1994)' in üçlü bağlanma modelindeki güvenli bağlanma stili birbirine benzerken; dörtlü bağlanma modelinde tanımlanan saplantılı bağlanma stiliyle üçlü bağlanma modelindeki kaygılı/dengesiz bağlanma stili birbirine denk

gelmektedir. Bununla beraber; üçlü bağlanma modelindeki kaçınan bağlanma stili ise dörtlü bağlanma sisteminde daha ayrıntılı olarak değerlendirilek; korkulu ve kayıtsız olmak üzere iki ayrı stil şeklinde modele alınmıştır.

Bartholomew ve Horowitz (1991) bağlanma boyutlarını “benlik modeli ” ve “başkaları modeli” şeklinde ifade etmelerine rağmen bazen “kaygı” ve “kaçınma” kavramlarını kullanmışlardır. Kaygı, terk edilme korkusuna eşlik eden olumsuz benlik modelini ifade ederken; kaçınma, olumsuz başkaları modeline eşlik eden yakınlıktan kaçma eğilimini ifade etmektedir. Brennan ve arkadaşları (1998), kaçınma boyutunun, kişilerin diğer insanların iyi niyetli olduğuna dair hissettikleri güveni, duygusal uzaklığı sürdürmedeki istekliliğini ve eşlerinden bağımsız olma isteklerini yansıttığını söyler. Kaygı boyutu ise insanların ihtiyaç duydukları anda eşlerinin ulaşılabilir ve destekleyici olup olmadığına dair kaygı düzeyini yansıtır. Kronik bir güvenceli üs duygusuna sahip olan yani güvenli bağlanan kişilerin her iki boyutta da düşük puanlar aldığı gözlemlenmiştir (Mikulincer ve Shaver, 2001).

2.2. KAYGI

İngilizcede “anxiety” terimiyle ifade edilen bu kavram, günlük hayatta da dilimize “endişe” şeklinde yerleşmiştir; fakat bu kullanımın kuramı sıradanlaştırdığını savunan psikiyatri uzmanları, bu kavramı çalışma alanında kullanırken “kaygı ” şekline çevirmişlerdir (Öztürk, 2004:346). Bu terim aslında esasen "ruh sıkıntısı" manasına gelir ve kökeni Latince "anxietas" sözcüğüne dayanır. Bazı yayınlarda Türkçe karşılığı olan "kaygı" ve "bunaltı" sözcükleri kullanılır. Bu kavramın kullanılmasıyla ilgili ilk karışıklık Freud’ un eserlerinin İngilizce ve diğer dillere çevrilmesi esnasında olmuştur. Freud eserlerinde Almancada korku anlamına gelen "angst" kelimesini kullanmış ve başka bir ayrıma gerek duymamıştır. Hem tercüme hataları hem de kuramsal tartışmaların etkisiyle anksiyete kavramı bugünkü şeklini almıştır. Bilinç dışı çatışmaların, bastırılan cinsellik veya saldırganlık dürtülerinin etkisiyle ortaya çıkan hoş olmayan, gergin, huzursuz ruh hali kullanılan tanımlardan biridir (Onay, 1997).

İnsanlar gelişimsel olarak hayatlarının her döneminde farklı konularda kaygılar yaşarlar. İlk olarak anneden ayrılma kaygısıyla başlayıp kardeş kaygısı, okul kaygısı, arkadaş edinememe, sosyal ortama girememe kaygısı, gelecek kaygısı gibi yaşam boyu devam eder bu süreç. İnsanların hayatındaki sıradışı, rutin hayatının dışında gelişen olaylara karşı kaygı duyması normal olarak değerlendirilirken, olağan durumlar karşısında sık sık kaygı duyması patolojik olarak değerlendirilmektedir (Çifter, 1985; Sims ve Owen, 1993; akt.: Alisinanoğlu ve Ulutaş, 2003).

Kaygı ve korku kavramları arasında bazı farklar vardır. Kaygı, kaynağı belli olmayan, zihinde oluşturulan, subjektif bir tehlike durumunda oluşan tepki; korku ise, belirgin bir noktada sabit nesnel bir tehlikeye karşı oluşan tepki şeklinde tanımlanmıştır. Kaygıda tehlike içte hissedilirken, korkuda tehlike dışıdır. Kişinin korku veren şeyden kaçacağı ya da ona karşı direneceği belirtilirken; kaygının ise kendisinin bir parçası olduğu için ondan kaçamayacağı ya da ona karşı direnç gösteremeyeceği ifade edilmiştir (Akboy,1991; Geçtan, 2006; Sargın 1990).

Kaygı, kişinin bazı durumlar karşısında hissettiği gerginlik, korku, sinirlilik ve üzüntü duygularının şiddeti ve bu duygularla birlikte otonom sinir sisteminin daha aktif çalışması şeklinde açıklanabilir. Yaşanılan bu kaygı durumlarının süresi ve şiddeti değişiklik gösterir (Spielberger, 1976: 5).

Kaygı durumunda ortaya çıkan fizyolojik değişiklikleri hafif, orta ve ağır dereceli olarak kategorize edersek; hafif dereceli kaygı durumunda; vücut ısısında değişme, deride soğukluk, gözbebeklerinde genişleme, ağızda kuruluk, titreme, terleme, kaslarda ve tüm vücutta gerginlik, idrara sık çıkma, uyuyamama, halsizlik, solunum hızında artış, kan basıncında düşme yada yükselme, baş ağrısı, iştahsızlık ve bazen de kusma görülebilir. Orta dereceli kaygı durumu; dikkati toplayamama, odaklanamama, şiddetli baş ağrıları, çarpıntı ve davranış bozukluklarına sebep olabilir. Ağır dereceli kaygı durumunda ise belirtiler daha belirgin ve şiddetli olmakla beraber yeme bozukluklarına bağlı olarak aşırı zayıflık yada aşırı şişmanlık görülebilir. Bununla birlikte; bazı kişilerde aşırı hareketlilik, yerinde

duramama görülebilirken; bazı kişilerde de bunun tam tersi durum olan hareketsizlik yada donukluk görülebilir (Güngör, 2008). Köknel (2004), kaygının, klinik ve bedensel belirtiler olmak üzere iki farklı şekilde görüldüğünü ifade etmiştir. Klinik belirtiler olarak; durumluk kaygı yükselmesinin hasta tarafından ölüm korkusu, sıkıntı, sıkışma olarak algılandığını; bu durumun da hastada bilinç bulanıklığı ve panik hissi yaratmasının yanında bilişsel işlevlerde dikkat, hafıza ve düşünce bozuklukları alanlarında bozulmalara sebep olabileceğini söylemiştir. Bedensel belirtiler olarak da; kalp sıkışması, kalp ritminin hızlanması, nefes almada güçlük hissi, idrara sık çıkma, baş dönmesi, kızarma, titreme, el ve ayaklarda karıncalanma, yorgunluk, iştahsızlık ve uykusuzluk nöbetleri görülebileceğini; nöbet geçtikten sonra dahi kişide; korku, halsizlik ve yorgunluk belirtilerinin devam edebileceğini ifade etmiştir (Köknel, 2004).

2.2.1. KURAMSAL BAKIŞ AÇISIYLA KAYGI

2.2.1.1. Psikanalitik ve Psikodinamik Kuram

Kaygı (anksiyete) kavramını psikoloji literatüründe ilk defa kullanan ve bunu kuramsal boyutta inceleyen Freud (1926) ; ilk olarak, kaygının, kaynağını içgüdü ve dürtülerden alan gücün bastırılması sonucu ortaya çıktığını savunmuştur. Daha sonra bu görüşünü benliğin algıladığı tehlike karşısında bastırma düzeninin ortaya çıkması durumunda kaygının oluştuğu şeklinde değiştirmiştir (Köknel,1987; Çavuşoğlu, 1993). Freud, korku ile eş anlamda gördüğü gerçek / nesnel kaygı (objective anxiety), süper egodan gelen tehlikenin algılanmasıyla ortaya çıkan ahlaki kaygı (moral anxiety) ve id'in içgüdülerindeki tehlikenin algılanmasıyla ortaya çıkan nörotik kaygı (neurotic anxiety) olmak üzere üç farklı kaygı tanımlar. Freud, gerçek kaygının gerçek dünyadaki algılanan bir dış tehlikeye karşı acı veren duygusal bir tepki olduğunu ve ahlaki ve nörotik kaygının kaynağını oluşturduğunu belirtmiştir. Freud'a göre ahlaki kaygı ilk başta nesnel olan anne ve baba korkusudur; fakat daha sonra ebeveynin standartlarının benimsenmesiyle ve süper egonun gelişmesiyle ahlaki kaygının kaynağı artık ruhsal yapının içindedir. Nörotik kaygıda ise kişi ego savunmasının gücünü kaybederek içgüdüsel isteklerinin açığa

çıkmasından korkar (Fischer,1970; Kısa, 1996). Freud "Anksiyete sorunu birçok önemli sorunların bir araya toplandığı bir düğüm noktası ve çözümü tüm ruhsal varlığımıza ışık tutacak bir bulmacadır" demiştir. Freud, gerçek kaygının nörotik kaygıdan sadece şiddet yönünden değil niteliksel olarak da farklılık gösterdiğini ifade eder. Gerçek kaygıyı zaman zaman her insan yaşar. Gerçek kaygı, nesnel ve mantıklı olması yönüyle nörotik kaygıdan ayrılır. Gerçek kaygı, beklenen yada yaklaşan bir tehlike durumunun hissedilmesiyle geliştirilen bir tepkidir ve yaşamı idame ettirme, korunma içgüdülerinin bir işaretidir. Nörotik kaygının ise sebebi belli olmamakla beraber genellikle mantık dışıdır. Nörotik kaygının kökenini, yetişkin yaşamdan çok bebeklik ve erken çocukluk yaşantıları oluşturur (Yanbastı,1996: 27; Geçtan,2006).

Otto Rank (1924), döl yatağında geçen rahat bir süreçten sonra, birden gayret ve girişimi gerekli kılan doğum sonrası koşullara geçişin; çocukta yarattığı dehşetin, hayatının sonraki yıllarında en sağlıklı kişilerde dahi sürekli olarak var olan birincil anksiyetenin kaynağı olduğunu savunmuştur. Freud, doğum sarsıntısını kişinin yaşadığı ilk anksiyete şeklinde ifade etmiş, yaşamın sonraki dönemlerinde yaşanan anksiyete durumlarını ise genellikle cinsellik boyutunda yorumlamıştır. Buna karşın; Rank, kişinin hayatı boyunca yaşadığı anksiyetenin çoğunun doğum sürecinde yaşanan anksiyetenin bir tekrarı olduğu görüşündedir (Geçtan, 2006). Morgan (1981), kaygı durumunun çok karmaşık psikobiyolojik bir süreç neticesinde ortaya çıktığını ifade etmiştir. Korkutucu bir uyarıcı ile karşılaşma sonrası kişinin bilinçaltında bu durumla ilgili oluşan anı, bu anıya neden olan uyarıcının genellenmesi ve bu genellenmenin kişide yarattığı engellenme korkusu kaygı durumunu ortaya çıkarmaktadır (Çatalbaş, 1999: 18). Jung (1964), kaygıyı; kişinin kolektif bilinç dışından gelen mantığa aykırı güçler ve imajlar tarafından bilincinin saldırıya uğramasına gösterdiği tepki olarak tanımlamaktadır (Çatalbaş, 2000: 30).

Harry Stack Sullivan (1953), insanların gereksinimlerden dolayı ve kaygının sebep olduğu iki tür gerilim yaşadığını söylemiştir. "Temel kaygı"nın çocuğa, anne yada babadan aktarılan kaygı olduğu ve kişinin güven duygusunun tehdit edildiği durumlarda ortaya çıkarak kafasını karıştırdığı ve kişiler arası ilişkilerini bozduğunu ifade etmiştir. Erken

çocukluk yaşantılarında kaygıya sebep olan kişiler arası ilişkiler üzerinde durmakla beraber; sevgi yada bakımın yetersiz olduğu ortamda yetişen çocuğun da güvensiz ve kaygılı olacağını savunmuştur (Köknel, 1987; Öztaş, 1990; Başaran,1999). Kişiler arası ilişkiler kuramına göre kaygı, insan ilişkilerinin ortaya çıkardığı bir durumdur. Sullivan, bireyin özsaygısını ve özgüvenini korumak için mücadele ettiğini; özgüveni ve özsaygısı düşük bireyin geçmiş yaşantılarında kendisi için değerli olan kişi yada kişiler tarafından aşağılandığı ve buna benzer aşağılanmalara tekrar maruz kalabileceğine inandığı görüşünü savunur (Sargın, 1990; Soner, 1995).

Adler, kaygının; kişinin güçsüz, zayıf, yetersiz hissettiği hallerde ortaya çıkan bir duygulanım olduğunu ve kaygının aşağılık duygusu içinde yer aldığını savunmuştur. Bununla birlikte, kişinin toplumla bağlarının koptuğunu hissetmesi, buna inanması durumunda da kişi kaygı geliştirir (Köknel, 1987; Çavuşoğlu, 1993: 9).

Erich Fromm, kaygının yalnızlık, çaresizlik ve çevreye yabancılaşmadan kaynaklandığını ve insanın yalnız kalma korkusu sonucu kaygı duyduğunu ifade etmiştir (Geçtan, 2006; Çavuşoğlu, 1993: 9).

Cannon (1932), kaygının; organizmanın iç dengesini bozacak tehditlere karşı bir tepki ya da bozulan dengeyi yeniden sağlama gayretlerinin başarılı olamaması sonucu ortaya çıkan bir durum olduğunu vurgulamıştır. Goldstein (1940), kaygıların ortak noktasının, kişiden becerileriyle uyumayan şeyler yapmasının beklenmesi ve bu durum da kişinin kendini gerçekleştirebilmesini mümkün kılmadığını belirtmiştir (Geçtan, 2006: 164).

2.2.1.2. Davranışçı Kuram

Davranışçı kuram, kişilerin içsel çatışmalar ve psikolojik iç kaynaklarından ziyade davranışları üzerinde durmuş ve davranışların koşullanma ve modelleme yoluyla meydana geldiğini vurgulamıştır. Davranış kuramcıları kaygının oluşmasını, hem klasik hem de edimsel (operant) koşullanma yoluyla öğrenilerek meydana gelen bir öğrenme sürecine

bağlarlar. Koşullu bir uyarana koşulsuz bir uyarana sürekli etkileşime girerse bunun sonucunda da koşullu bir tepki olarak kaygı ortaya çıkar. Yani, korkuya sebep olan bir durumla karşılaşan kişi, buna fiziksel olarak tepki verir ve bu eşleşme sonucunda koşullanır. Kişi, tekrarlayan bir durumla karşı karşıya geldiğinde önceden deneyimlediği korku ve fiziksel uyarılmayı hatırlar ve böylece kaygı mekanizması aktifleşir. Dolayısıyla; kişi, kaygıyı yaratan durumdan, kaygı uyarısından uzaklaşarak kaygı oluşmasını engellemeye yada kaygıyı azaltmaya çalışır. Dollard ve Miller (1950), kaygı ile korkunun çok benzeştirmekle beraber; kaygıyı, korkunun bir kesiti olarak görmüşlerdir. Onlar, nörotik korkunun kaygı olduğunu ve kaygının da nörotik çatışma halinde oluşacağını savunmuşlardır. Buna karşın, Mowrer (1960), korku ve kaygıyı eş anlamlı olarak kullanmaktadır. Korkunun; yalnızca acı veren uyarana verilen öğrenilmiş bir tepki olmadığını, deneme-yanılma davranışını motive edebileceğini ve azalmasıyla beraber de yeni alışkanlıkların, davranışların kazanılmasında bir pekiştirici olarak rol alabileceğini savunmuştur. Eysenck (1957) ise kaygının sosyal öğrenme ile kazanılmasının yanında kişilerin genetik yatkınlığının (otonom sinir sisteminin hassas olması) da önemli olduğu görüşünü bildirmektedir. (Karadeniz, 2005; Mineka ve Zinbarg, 2006; Özdemir, 2013).

2.2.1.3. Bilişsel Kuram

Bilişsel kurama göre, kaygının sebebi olayın kendisi değil; kişilerin olayları kendi yanlış yorumlarını katarak, bilişsel çarpıtmalar yaparak değerlendirmesidir. Ellis, geliştirdiği A-B-C modeli ile kişilerin yaşadıkları durumları, karşılaştıkları olayları nasıl değerlendirdiklerini ortaya koymayı hedeflemiştir. Bu modelde; A-olayı, B-yorum ve yaklaşım şeklini, C- duygu ve davranışı belirtmektedir. Kaygı, A-B-C modeline göre ele alındığında, insanlar karşılaştıkları olayları kendi yanlış ve hatalı düşünce yapılarıyla yorumlarlar ve bunun neticesinde de kaygı hissederler. Ellis, kaygının kaynağını insanların olayları yorumlama, değerlendirme şekli olarak ifade etmiştir. Beck (1985) tarafından geliştirilen kurama göre ise duygusal, fizyolojik, davranışsal ve bilişsel öğelere sahip olan normal kaygı kişilerin hayatta kalmasını sağlamaktadır. Normal kaygının probleme dönüşmesi ise kişinin korku yaratan bir durumla karşılaştığında bunu nasıl algıladığı ve

oluşturduğu şemalar ile bağlantılıdır. Zihinde oluşturulan olumsuz şemaların karşılaşılan olay karşısında aktive olması, kaygı kökenli sorunların oluşmasına sebep olmaktadır. Kişiler bu durumu bir tehdit olarak algılamakta ve kendilerinin de zarar göreceğine inanmaktadırlar. Zararın sosyal ya da fiziksel açıdan olabileceğini düşünmekle beraber; kaygı hissedilen durum ya da nesne ile birebir karşı karşıya kalınması da kişide kaygı meydana getirebilmektedir. Bu durumda, kişiler oluşacak bir kaygı haline karşı kendilerini bu olayla baş edemeyecek kadar aciz, zayıf görmekte ve durumdan kaçınmakta, yokmuş gibi davranmaktadırlar. Bilişsel kurama göre; kaygının patolojik bir hal alması, psikolojik sorunların ortaya çıkması bu noktada başlamaktadır (Reilly vd., 1999).

2.2.1.4. Varoluşçu Kuram

Varoluşçu psikoloji; insanın belirli değerlerle kendi varlığını kendisi oluşturmasından dolayı, özgür ve sorumlu olmak zorunda olduğunu ve aldığı bu sorumluluk sebebiyle de bunaldığını, sıkıntı yaşadığını ve kaygı hissettiğini savunur. Var olma sorumluluğuyla oluşan bu kaygı ve sıkıntı hali, kişinin davranış ve eylem gücünün temelini oluşturur. Kişi her başlangıcın bir sonu olduğu gibi yaşamının da bir sonu olduğunu ve vakti gelince öleceğini bilir ve ölümün kaçınılmazlığı ile hiçlik duygusunu yaşar. Bu durum, kişiyi anlamlı bir şekilde yaşayıp yaşamadığı konusunda kaygılandırır (Hall ve Lindzey, 1970. Akt: Çatalbaş, 2003: 37).

Kierkegaard (1849), kaygıyı yaşamın yadsınamaz bir parçası olarak görmüş ve kaygıyı “ölüme dek süren hastalık ”olarak tanımlamıştır. Bununla beraber; nörotik kaygıya benliğin dağılması ve manasızlığın sebep olduğu görüşlerini ortaya atarak çağdaş kavramlara temel hazırlamıştır (Geçtan, 2006: 164).

2.2.2. İKİ FAKTÖRLÜ KAYGI KURAMI (DURUMLUK-SÜREKLİ KAYGI) / SPIELBERGER YAKLAŞIMI

Cattell ve Scheier (1958)' in gerçekleştirdiği faktör analizi çalışmalarıyla ilk kez kaygının durumluk ve sürekli olmak üzere iki farklı türünün olduğu görülmüştür. Durumluk kaygının, geçici durumlar karşısında, bir koşula bağlı olarak ortaya çıkıp belli bir süre içerisinde değişen bir kaygı türü olduğunu ifade etmişlerdir. Sürekli kaygı ise duruma göre değişmeyen, bir kişilik özelliğini gösteren, bireysel farklılıkların ölçümü olarak tanımlanmıştır. Durumluk kaygı faktöründe açık bir şekilde göze çarpan solunum hızı, kan basıncı gibi fizyolojik değişikliklerin, sürekli kaygı faktöründe çok daha düşük seviyelerde olduğu dikkat çekmiştir. Bu sonuçları dikkate alan Spielberger (1966) ve arkadaşları araştırmayı geliştirilerek “İki Faktörlü Kaygı Kuramı ” nı ortaya atmışlar ve bu kaygı türlerinin ölçülebilmesi için de “Durumluk- Sürekli Kaygı Envanteri (STAI) ” ni oluşturmuşlardır.

2.2.2.1. Durumluk Kaygı (State Anxiety)

Durumluk kaygı; belirli durumlarda ortaya çıkan ve kısa süreli olan, şiddeti kişiye ve duruma göre değişen, kişinin kısa süreli reaksiyon gösterdiği bir kaygı türüdür. Akut anksiyete olarak da isimlendirilir.

Durumluk kaygı, kişinin içinde bulunduğu stresli ortam ve durumlardan dolayı hissettiği bireysel korku olmakla beraber; kaygı süreçlerinin de başlangıç basamağını oluşturmaktadır. Duyumsanan bu bireysel korku ile beraber otonom sinir sisteminin uyarılmasıyla meydana gelen terleme, titreme, kızarma, sararma gibi fizyolojik belirtiler de kişinin ne kadar gerildiğinin ve huzursuz olduğunun işaretleridir. Yoğun stres altındayken durumluk kaygı düzeyinin yükseldiği, stres durumunun yok olmasıyla da durumluk kaygı düzeyinin düştüğü görülmektedir (Spielberger, 1966, 1972; Öner ve Le Compte, 1985: 1; Özdemir, 2013).

Durumluk kaygının önemli bir özelliği de; şiddetinin değişebileceği ve zamanla düzensiz bir şekilde değiştiğidir. Sakinlik ve stabilite durumluk kaygının olmadığını gösterirken; gerginlik, endişe ve sinirlilik orta düzeyleri işaret etmektedir. Durumluk kaygının çok yüksek olduğu durumlarda ise yoğun korku, felaket düşünceleri ve organize olmamış panik davranışları yaşanmaktadır (Engür, 2002). Durumluk kaygı, tehlikeli olarak nitelendirilen durumlar öncesinde yada olaylar esnasında görülen, genellikle mantıklı sebepleri olan ve nedeni diğer insanlar tarafından da anlaşılabilen kaygıdır (Öğüt, 2000).

2.2.2.2. Sürekli Kaygı (Trait Anxiety)

Sürekli kaygı; kişinin çoğu ortam ve durumu stresli olarak algılama ve değerlendirmeye meyilli olma halidir. Kişinin kaygı haline olan yatkınlığı olduğu için, durumluk kaygıya göre daha stabil bir özellik göstermektedir. Bu yönüyle kronik anksiyete olarak da değerlendirilir. Görünen bir tehdit olmadığı halde kişinin kendisini tehdit altında hissetmesi ve tehlikede görmesi durumunda oluşan mutsuzluk, üzüntü ve hoşnutsuzluk duygusudur. Dolayısıyla; tehdit dıştan gelmez, kişinin içsel mekanizmalarının devreye girmesiyle oluşur. Dışarıdan algılanan, yorumlanan tehdit ve tehlike şiddeti sürekli kaygı düzeyini de etkiler, belirler. Sürekli kaygı, durumluk kaygıyı da kapsadığı için; sürekli kaygı düzeyindeki değişiklikler durumluk kaygı düzeyinde de değişikliğe sebep olmaktadır. Sürekli kaygı düzeyi yüksek olan kişiler stres durumlarında diğer insanlara nazaran daha kırılğan olmakta ve daha çabuk umutsuzluğa düşmektedirler. Kaygı bu kişilerin bir parçası olduğu için durumluk kaygıyı daha sık ve yoğun yaşarlar (Spielberger, 1966, 1972; Köknel, 1987).

Bazı insanlar kendilerini sürekli huzursuz hissederler ve çoğunlukla da mutsuzdurlar. Öz değerlerinin tehdit edildiğine inanması veya içinde bulunduğu şartları stres şeklinde değerlendirmesi neticesinde kişi kaygı hissetmesi durumu sürekli kaygıdır. Klinik psikologlara ve psikiyatristlere giden kişilerin büyük bir kısmı sürekli kaygı semptomlarından şikâyetçidirler. Bu kişilerin, huzursuzluklarını gidermede, azaltmada veya kontrol etmede baş etme mekanizmaları yetersizdir (Özbaydar, 1983).

2.2.3.1. Bağlanma Stilleri ve Literatür

Hortaçsu ve arkadaşları (1993) tarafından, yetiştirme yurdunda ve ailesinin yanında büyüyen çocuklarla yapılan çalışma sonucunda; kurumda büyüyen çocukların, aileleri ile büyüyen çocuklara göre daha fazla kaçınan ve kaygılı bağlanma örüntüsü gösterdikleri ve güvenli bağlanma örüntüsünün daha az olduğu bulunmuştur.

Sümer ve Güngör (1999) tarafından üniversite öğrencileriyle yapılan çalışmada; güvenli bağlanma stiline sahip olan öğrencilerin, diğer bağlanma stilleri geliştiren öğrencilere göre sürekli kaygı düzeylerinin daha düşük olduğu aktarılmıştır.

Konyalıoğlu (2000), üniversite öğrencilerinin duygusal ilişki bağlanma tarzları ile kişilik tipleri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında bağlanma stillerinin cinsiyete göre farklılaştığını bulmuştur. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre kaçınan, güvenli ve kaygılı bağlanma örüntülerine daha fazla sahip olduklarını aktarmıştır.

Ammaniti ve arkadaşları (2000) tarafından, 10-14 yaş aralığındaki çocuklarla yapılan çalışmada son çocukluktan ilk ergenliğe geçişin bağlanma örüntüleri nasıl etkilediği incelenmiştir. Çalışma sonucuna göre; bu geçiş sürecinde bağlanmada cinsiyetler arası bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Gezer (2001), ergenlerin bağlanma stilleri ve aile yapılarını incelediği çalışmasında; aile yapısı ve bağlanma stilleri arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmadığını ifade etmiştir. Bununla beraber; düşük uyuma sahip ailelerde büyüyen ergenlerde korkulu, saplantılı ve kayıtsız bağlanma stilleri; yüksek uyuma sahip ailelerde büyüyen ergenlerde ise güvenli bağlanma stili görüldüğünü dile getirmiştir.

Büyükşahin (2001) tarafından yakın ilişkisi olan ve olmayan üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri, benlik saygısı ve stresle başa çıkma tutumları incelenmiştir. Araştırma bulgularına bakıldığında, erkeklerin kızlardan daha güvenli bağlandığı; stres belirtisi gösterme ve stresle başa çıkmada da kızlardan daha başarılı oldukları görülmüştür.

Çelik (2004), psikoeğitim grup programının saplantılı bağlanma stiline sahip kişilerdeki etkisini araştırdığı çalışmasında; kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla korkulu bağlanma örüntüsü gösterirken, erkek öğrencilerin de daha çok saplantılı bağlanma örüntüsü gösterdiği sonucuna ulaşmıştır.

Çetinkaya (2005), üniversite öğrencilerinde kendini açma ve bağlanma stillerini incelediği tez çalışmasında; annenin öğrenim düzeyi yüksek olan öğrencilerin daha çok güvenli bağlanma stiline sahip olduklarını bulunmuştur. Ayrıca araştırma sonuçlarına göre; kız öğrencilerde daha çok kayıtsız ve güvenli bağlanma görülürken; erkek öğrencilerde bu sıralama değişmekte; güvenli ve kayıtsız bağlanma şeklinde görülmektedir.

Morsünbül (2005), ergenlerle yaptığı çalışmada kimlik statülerinin bağlanma stilleri, cinsiyet ve eğitim düzeyi ile ilişkilerini incelemiştir. Bağlanma stilleri cinsiyet değişkenine göre değerlendirildiğinde korkulu bağlanma örüntüsünde farklılık bulunurken; güvenli, saplantılı ve kayıtsız bağlanma örüntülerinde farklılık bulunamamıştır. Kızların korkulu bağlanma skorları erkeklerden daha yüksek çıkmıştır.

Damarlı (2006), ergenlerde yaptığı toplumsal cinsiyet rolleri, bağlanma stilleri ve benlik kavramı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmada; erkeklerin güvenli bağlanma örüntülerinin anlamlı şekilde kadınlardan yüksek olduğu saptanırken; diğer bağlanma örüntülerinde ise anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır.

Onur (2006) tarafından, lise öğrencilerinin bağlanma stilleri ile atılganlık düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre; korkulu, saplantılı ve kaygılı bağlanma boyutlarında kız öğrenciler erkeklere göre anlamlı düzeyde yüksek puan almışlardır. Ayrıca, öğrencilerin bağlanma stillerinin anne ve babalarının eğitim düzeyine göre farklılaştığı da bulunmuştur.

Çelik (2006), üniversite birinci sınıf öğrencilerinin saldırganlık tepkileri, bağlanma tarzları ve kişilerarası şemalarını incelediği çalışmasında; kız öğrencilerin korkulu bağlanma stilinden erkek öğrencilere göre daha yüksek puanlar aldığını ifade etmiştir.

Bununla beraber, baba eğitim durumuna göre; babaları okuryazar olmayan grup ile lise, üniversite ve üstü mezunu olan grup arasında, yalnızca güvenli bağlanma stiline farklılaştığı görülmüştür.

Keskin (2007) tarafından yapılan; ergenlerin ruhsal durumları ve ebeveyn tutumları ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada; erkeklerde güvenli ve saplantılı bağlanma örüntüleri kızlardan yüksek bulunurken; kayıtsız ve korkulu bağlanma örüntülerinde cinsiyet değişkeni bağlamında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Babanın eğitim durumu ile çocuğun bağlanma stili arasında ilişki olduğu; babanın eğitim durumunun artmasıyla, ergende güvenli bağlanma örüntüsünün de arttığı ifade edilmiştir. Anne eğitim durumuna göre ise anlamlı bir farklılık olmadığı belirtilmiştir.

Yılmaz (2007), üniversite öğrencilerinin kişilerarası iletişim becerileri ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi; cinsiyet, sınıf düzeyi, anne-babanın öğrenim düzeyi, ebeveyn tutumları ve sosyo-ekonomik düzey değişkenleriyle incelemiştir. Araştırma bulgularına göre bağlanma stilleri bağlamında; cinsiyetin, güvenli ve korkulu bağlanmayı; anne-baba tutumlarının, saplantılı bağlanmayı; sosyo-ekonomik düzeyin, korkulu ve saplantılı bağlanmayı belirlediği saptanmıştır. Ayrıca, annesi okur-yazar olan öğrencilerin daha güvenli bağlanma stiline; babası okur-yazar olan bireylerin ise daha korkulu bağlanma stiline sahip oldukları bulunmuştur.

Keler (2008), liseli ergenlerin transaksiyonel analiz ego durumları ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Sonuçlar cinsiyet bağlamında değerlendirildiğinde; korkulu ve kayıtsız bağlanma örüntülerinde anlamlı bir farklılık bulunamazken; güvenli ve saplantılı bağlanma örüntüsü erkek öğrencilerde daha yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyine göre korkulu ve güvenli bağlanma örüntülerinde farklılık olurken; baba eğitim düzeyine göre farklılaşma görülmemiştir. Annelerin eğitim düzeyi arttıkça güvenli bağlanma örüntüsünün de arttığı görülmüştür.

Dilmaç ve arkadaşları (2009) tarafından yapılan, üniversite öğrencilerinin sürekli kaygı ve denetim odaklarının bağlanma stilleri açısından incelendiği çalışmada; sürekli

kaygı ile bağlanmanın kaygı ve kaçınma boyutları (benlik modeli ve diğerleri modeli) arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Korkulu ve saplantılı bağlanma örüntüsüne sahip olan kişilerin sürekli kaygı düzeylerinin güvenli bağlanma örüntüsüne sahip olanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Bununla birlikte; korkulu bağlanma örüntüsü geliştiren kişilerin sürekli kaygı düzeylerinin kayıtsız bağlanma örüntüsü olanlardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlara bakılarak; özellikle güvenli bağlanma (olumlu benlik-olumlu diğerleri) ve kayıtsız bağlanma (olumlu benlik-olumsuz diğerleri) stillerine sahip olan kişilerin diğer bağlanma stillerine sahip olan kişilere kıyasla daha az sürekli kaygıya sahip oldukları söylenebilir.

Turan Cebeci (2009), tam aileye ve tek ebeveyne sahip olan çocukların bağlanma stillerinin kaygı durumlarına olan etkisini incelediği çalışmada; tam aileye sahip olan çocukların güvenli ve güvensiz bağlanma örüntüleri ile durumluk ve sürekli kaygı durumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığını aktarmıştır. Tek ebeveynli ve tam aileye sahip olan çocukların güvenli ve güvensiz bağlanma örüntüleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamazken; tek ebeveyne sahip çocukların, durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin tam aileye sahip çocukların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinden yüksek olduğu görülmüştür. Tek ebeveyne sahip olan çocukların güvenli bağlandıklarında durumluk kaygı düzeylerinin düştüğü görülmektedir. Ayrıca; kız ve erkek çocukların durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri arasında bir fark bulunamazken; erkek çocukların güvenli bağlanma skorları kız çocukların güvenli bağlanma skorlarından anlamlı düzeyde yüksektir. Tek ebeveynli veya tam aileye sahip olan çocukların cinsiyet farklılıklarının ne bağlanma örüntüleri ne de kaygı düzeyleri açısından anlamlı bir farklılığa sahip olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan diğer bulgu olan annenin eğitim düzeyi ile güvensiz bağlanma arasında anlamlı bir farklılık görülmezken; güvenli bağlanma arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Annesi ortaokul mezunu olan çocukların güvenli bağlanma skorları, anneleri diğer eğitim düzeyine sahip olan çocuklardan anlamlı düzeyde düşüktür.

Başer Şeker (2009), lise öğrencilerinin bağlanma stilleri ve yaşam doyumlarını incelediği tez çalışmasında; erkek öğrencilerin daha çok güvenli ve sapsantılı bağlanma stillerine sahip olurken; kız öğrencilerin ise daha çok korkulu bağlanma stiline sahip olduklarını aktarmıştır. Ayrıca, anne ve baba eğitim düzeylerinin de bağlanma stillerinin oluşmasında etkisinin olmadığını belirtmiştir.

Doyle ve arkadaşları (2009) tarafından ergenlerle yapılan boyamsal çalışmaya göre; erkekler kızlardan daha fazla kayıtsız bağlanma örüntüsü göstermiştir. Ayrıca, ergenler annelerine babalarından daha fazla güvenli bağlanmıştır.

Akkaya (2010), bağlanma stilleri, stresle başa çıkma tarzları, problem çözme becerileri ve iletişim tarzlarının boşanma süreci üzerindeki etkilerini incelediği çalışmasında; sadece korkulu bağlanma stili açısından cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulmuştur. Kadınların erkeklerden daha fazla korkulu bağlanma örüntüsüne sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Yazıcıoğlu (2011), ‘üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve stresle başa çıkma stratejileri arasındaki ilişki: ODTÜ örneği’ adlı tez çalışmasında; üniversite öğrencilerinin bağlanma örüntülerinin cinsiyete, anne ve baba eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Keklik (2011) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmasında; öğrencilerinin bağlanma stilleri ile cinsiyetleri, kişisel anlamlılık düzeyleri, depresyona yatkınlık ve sürekli kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma sonucunda; kız ve erkek öğrencilerin bağlanma ile ilgili kaçınma, bağımlılık ve sürekli kaygı düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Erkekler bağlanmayla ilgili kaçınmada yüksek puan alırken, kızlar bağımlılık ve sürekli kaygı düzeylerinde yüksek puan almışlardır.

Eroğlu Akın (2011), ergenlerde bağlanma stilleri, internet sosyal iletişim ağlarının kullanımı ve iletişim becerileri arasındaki ilişkileri; cinsiyet, yaş, anne-baba eğitim durumu, eğitim durumu, internet kullanım süresi ve internet kullanım amacı değişkenleriyle beraber

incelemiştir. Çalışmasında sonucunda; kızların, erkeklere oranla daha fazla korkulu ve kayıtsız bağlanma stiline sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır. Ergenlerin bağlanma stillerinden aldıkları puanlar anne eğitim durumu değişkenine göre incelendiğinde; annesi ortaokul mezunu olan gençlerin korkulu bağlanma örüntüsüne, annesi lise ve üniversite mezunu olan gençlerin saplantılı bağlanma örüntüsüne sahip oldukları görülmüştür. Bununla beraber, kayıtsız bağlanma örüntüsüne sahip olan gençlerde; annesi üniversite mezunu olanlarla, annesi okuryazar olmayan ya da ilköğretim mezunu olanlar arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür. Ergenlerin bağlanma stillerinden aldıkları puanlar baba eğitim durumu değişkenine göre incelendiğinde; güvenli, korkulu, saplantılı ve kayıtsız bağlanma örüntülerinde anlamlı fark olduğu görülmekle beraber; bütün bağlanma örüntülerinde anlamlı fark babası okuryazar olmayan ya da ilkokul mezunu olanlarla babası üniversite mezunu olanlarda görülmüştür.

Karaboğa (2011), çocukların bağlanma stilleri, benlik saygıları ve aleksitimi düzeylerinin cinsiyet, anne -baba eğitim durumu, ailenin ekonomik düzeyi, anne - baba çalışma durumu gibi değişkenlere göre farklılaşma olup olmadığını incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre kız öğrencilerde güvenli bağlanma ortalaması yüksek çıkarken; erkek öğrencilerde de korkulu bağlanma ortalamaları yüksek bulunmuştur. Bağlanma stillerinde baba eğitim düzeyine göre farklılık görülmezken; anne eğitim düzeyine göre güvenli ve kayıtsız bağlanma düzeylerinde anlamlı farklılık göze çarpmıştır. Annesi üniversite mezunu çocuklar lehine güvenli ve kayıtsız bağlanma düzeylerinde anlamlı farklılıklar görülmüştür.

Altundağ (2011), üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri, stresle başa çıkma tutumları ve algılanan stres düzeyini incelemiştir. Bağlanma stilleri cinsiyet değişkeniyle ele alındığında, güvenli ve saplantılı bağlanma stiline daha çok erkek öğrencilerin sahip olduğu görülmüştür.

Erözkan (2011)' in, üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve karar stratejilerini cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi ve ebeveyn tutumları açısından incelediği çalışmada; erkek

öğrencilerin güvenli, kız öğrencilerin ise korkulu bağlanma stiline sahip olduğu aktarılmıştır.

Topkara (2014)' nın üniversite öğrencilerinde yeme tutumları ve bağlanma stillerini cinsiyet açısından incelediği çalışmasında; kız ve erkek öğrenciler arasında bağlanma örüntüleri yönünden istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tanış (2014)' ın, yetişkinlerde bağlanma stilleri ve öfke ifade tarzları arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenler açısından incelediği çalışmasında; cinsiyete göre bağlanma stilleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Karaşar (2014), üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve sosyal kaygı düzeylerini; cinsiyet, anne öğrenim düzeyi, baba öğrenim düzeyi ve sosyo-ekonomik düzey açısından karşılaştırmıştır. Bağlanma stillerine ilişkin cinsiyetler açısından yapılan değerlendirmede; erkek öğrencilerin güvenli bağlanma ortalamaları, kız öğrencilerin ise korkulu bağlanma ortalamaları yüksek bulunmuştur. Bağlanma stiliyle anne ve baba eğitim düzeyi değerlendirildiğinde ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

2.2.3.2.Kaygı ve Literatür

Baltaş ve arkadaşlarının (1986) yaptığı çalışmada, ergenlerin kaygı düzeyleri ve cinsiyetleri arasındaki ilişki incelenmiş ve kızların durumluk kaygı puanı ortalamalarının erkeklere göre anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür (aktaran Kısa, 1996).

Küçükturan (1987), Anadolu lisesi sınavlarına hazırlanan öğrencilerle yaptığı çalışmasında; annenin öğrenim düzeyinin, öğrencilerin durumluk- sürekli kaygı düzeylerini etkilemediği sonucunu bulmuştur. Bununla beraber; durumluk kaygı ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olmasına karşın; sürekli kaygı ve cinsiyet arasındaki ilişkinin önemli olmadığını aktarmıştır.

İsraili öğrencilerin kaygı düzeyleri ve cinsiyetleri arasındaki ilişkiyi inceleyen Zur ve Zeidner (1988), kız öğrencilerin durumluk kaygı düzeylerinin erkeklere oranla daha

yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. Sargın (1990), lise 1 ve lise 2. sınıf öğrencileriyle gerçekleştirdiği çalışmada, durumluk kaygı düzeyinin cinsiyete göre farklılık gösterdiğini ve kızların daha yüksek durumluk kaygı düzeyine sahip olduğunu belirlemiştir (akt. Atasoy, 2012).

Kılıç (1994), Özusta (1995) ve Akboy (1997) yaptıkları araştırmalarda; sürekli kaygı düzeylerinin cinsiyete göre değiştiğini, kızların sürekli kaygı düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek olduğunu ifade etmişlerdir.

Öy ve arkadaşları (1995), ilkokul ve ortaokul öğrencileri ile gerçekleştirdikleri çalışmada; kız öğrencilerin durumluk kaygı düzeylerinin erkelere göre daha yüksek olduğu ve yaşla beraber bu farkın daha da arttığı sonucuna ulaşmışlardır.

Sekmenli (2000), lise 1. Sınıf öğrencilerinin mesleki olgunluk düzeyleri ile sürekli kaygı düzeylerini bazı değişkenler açısından incelediği çalışmasında; araştırmaya katılan lise 1.sınıf öğrencilerinin sürekli kaygı düzeylerinde anlamlı bir farkın olduğunu bulmuştur. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre sürekli kaygı durumlarının daha yüksek olduğu; anne baba eğitim düzeyleri arttıkça sürekli kaygı düzeylerinin de azaldığı sonuçlarına ulaşmıştır.

Bilgin (2001)' in ergenlerde kaygı ile benlik arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada; erkek ergenlerin durumluk kaygı düzeyleri kızlara göre daha yüksek çıkmıştır.

Ocaktan ve arkadaşları (2002)' nin sağlık personeliyle yaptığı çalışmada; durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri, kadınlarda daha yüksek bulunmuş fakat bu durum istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Siyez (2003), duygusal istismar, benlik algısı, depresyon ve kaygı düzeyleri ile sosyo- demografik veriler arasındaki farkı incelediği araştırmasında; kaygı düzeyi ve cinsiyet arasında anlamlı farklılık olduğu; kızların erkeklere göre kaygı düzeyinin daha

yüksek olduğu saptanmıştır. Buna karşın; kaygı düzeyi ile yaşanan yer ve anne babanın eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur.

Erdul (2005) tarafından yapılan, üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada; kız ve erkek öğrencilerin durumluk kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamazken; sürekli kaygı düzeyleri arasında ise anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu sonuca göre; erkek öğrencilerin sürekli kaygı düzeyleri, kız öğrencilerin sürekli kaygı düzeylerinden daha yüksektir.

Karadeniz (2005), üniversite sınavına hazırlanan son sınıf öğrencilerinin ve bu öğrencilerin velilerinin kaygı düzeyleri, başa çıkma tarzları ve denetim odağı arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında; kız öğrencilerin kaygı düzeyinin erkek öğrencilerden daha yüksek bulunduğunu ifade etmiştir.

Canbaz ve arkadaşları (2005) tarafından Samsun'da çıraklık eğitim merkezindeki öğrencilerle yapılan çalışmada; öğrencilerin sosyo-demografik özellikleriyle çalışma yaşamına ilişkin bilgileri ve durumluk – sürekli kaygı düzeyleri incelenmiştir. Kızların hem durumluk hem de sürekli kaygı puanları erkeklere göre daha yüksek olmakla beraber; sadece sürekli kaygı puanları istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Çakmak ve Hevedanlı (2005)'nin cinsiyet, anne baba tutumu ve gelir durumu gibi değişkenlerin kaygı düzeylerine etkisini incelediği araştırmasında; kız öğrencilerin kaygı düzeyleri erkek öğrencilerden yüksek bulunmuştur.

Fidanoğlu (2006), evlilik uyumu, mizah tarzı ve kaygı düzeyi arasındaki ilişkiyi incelediği evli çiftlerde; erkeklerin kaygı puanlarının kadınlardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Öztürk (2006), çocuklarla yaptığı benlik saygısı ve kaygı düzeylerini incelediği çalışmada; tek ebeveyne sahip olan çocukların kaygı düzeyinin, tam aileye sahip olan çocuklardan daha yüksek olduğunu bulmuştur. Tek ebeveyne sahip çocukların kaygı

düzeyleri ve cinsiyetleri arasında bir ilişki bulunamazken; tam aileye sahip kız çocukların, erkek çocuklara göre kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Baloğlu ve arkadaşları (2007) tarafından yapılan, dört farklı ülkenin (Amerika, Meksika, Türkiye, Filipinler) lise öğrencilerinin durumluk – sürekli kaygı düzeylerinin karşılaştırıldığı çalışmada, kız öğrencilerin hem durumluk hem de sürekli kaygı düzeylerinin erkek öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu aktarılmıştır.

Genç (2008) tarafından güzel sanatlar öğrencileriyle yapılan çalışmada; durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Bununla beraber; öğrencilerin durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri ile anne-babalarının eğitim durumu arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Kırmızı (2008), lise öğrencilerinin kaygı düzeylerini; cinsiyet, yaş, anne ve babanın eğitim düzeyi ile ailenin gelir düzeyi bağlamında incelemiştir. Çalışma sonuçlarına göre; öğrencilerin durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı; kız öğrencilerin sürekli kaygı durumlarının, erkek öğrencilerin ise durumluk kaygı durumlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu aktarılmıştır. Anne ve baba eğitim seviyesinin ise öğrencilerin durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinde farklılığa sebep olmadığı ifade edilmiştir.

Başaran (2008)'in “Sporcularda Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi” konulu çalışmasında; araştırmaya katılan kadın ve erkek sporcuların sürekli kaygı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilemezken; durumluk kaygı puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Araştırmada erkek sporcuların durumluk kaygı puanları kadın sporcuların durumluk kaygı puanlarından daha yüksek bulunmuştur.

Aslan (2009), sınıf öğretmenlerinin yansıtıcı düşünme eğilimleri ile sürekli kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenler bakımından incelediği araştırmasında;

cinsiyet değişkeninin sürekli kaygı üzerinde belirleyici bir değişken olmadığı sonucuna varmıştır.

Pirinççi (2009), lise öğrencilerinin mükemmeliyetçilik düzeyleri ile durumluk ve sürekli kaygı düzeylerini; cinsiyet, sınıf, aile yapıları (anne-babanın medeni hali, eğitim düzeyi, sosyo-ekonomik statüleri) ve akademik başarı düzeyleri kapsamında incelemiştir. Araştırmanın cinsiyet ve kaygı düzeyleri açısından sonucuna bakıldığında; erkek ve kız öğrencilerin kaygı düzeylerinde anlamlı farklılıklar bulunurken; kız ve erkek öğrencilerin durumluk kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Sürekli kaygı düzeyinde ise kız öğrencilerin kaygı düzeyleri ile erkek öğrencilerin kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmakla birlikte, kız öğrencilerin kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Kaygı düzeyleri ve anne babanın eğitim durumu değerlendirildiğinde; öğrencilerin kaygı düzeylerinde farklılaşma görülmüştür. Anne-baba eğitim düzeyleri düşük olan öğrenciler ile yüksek olan öğrenciler arasında yalnızca sürekli kaygı düzeyi yönünden anlamlı bir fark bulunmuştur. Anne-baba eğitim düzeyi düşük olan öğrencilerin sürekli kaygı düzeylerinin, anne-baba eğitim düzeyi yüksek olan öğrencilerin sürekli kaygı düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmüştür.

Özyürek ve Demiray(2010), öğrenci yurtlarında kalan ortaöğretim öğrencilerinin durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin yaş, cinsiyet, ailesi yanında ve yurttaki kalma durumuyla ilişkisini incelemiştir. Yapılan çalışmada; kız öğrencilerin sürekli kaygı düzeyleri erkek öğrencilerden daha yüksek bulunurken; yurttaki kalan öğrencilerin ailesi yanında kalan öğrencilere göre sürekli kaygı düzeyleri daha yüksek bulunmuştur.

Yılmaz (2011), boşanmamış fakat sürekli çatışma yaşayan ve boşanmış çiftlerin ilköğretim çağındaki 7-12 yaş çocuklarının benlik algısı ve kaygı düzeyleri bakımından, çatışma yaşamayan çiftlerin çocuklarına göre farkını ortaya koymak üzere bir çalışma yapmıştır. Yapılan çalışma sonucunda; boşanma ve çatışmadan benlik algıları ve kaygı düzeylerinin etkilenmesi bakımından, kız ve erkek çocuklar karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Deveci ve arkadaşları (2012), Doğu Anadolu'da yeni açılan bir üniversitenin öğrencilerinde kaygı düzeylerinin sağlık, sosyal ve demografik faktörler ile ilişkisini içeren bir araştırma yapmışlardır. Bu çalışmada; kadınların sürekli kaygı puan ortalamasının erkeklere göre anlamlı olarak daha yüksek olduğu; durumluk kaygının ise cinsiyete göre değişmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Atasoy (2012)'nin, SBS ve ÖSYS'ye hazırlanan öğrencilerin durumluk kaygı düzeyleri ve gelecek zaman perspektiflerini karşılaştırmalı olarak incelediği tez çalışmasında; iki grup beraber incelendiğinde, öğrencilerin durumluk kaygı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Kız öğrencilerin durumluk kaygı düzeyleri erkek öğrencilerden anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Buna göre, durumluk kaygı düzeyi ve cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki vardır. Farklı sınavlara hazırlanan öğrencilerin kaygı düzeylerini bakıldığında; SBS(ortaöğretim kurumları sınavı)'ye hazırlanan öğrencilerin durumluk kaygı düzeyleri ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamazken; ÖSYS'ye hazırlanan öğrencilerin durumluk kaygı düzeyleri, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. ÖSYS'ye hazırlanan kız öğrencilerin durumluk kaygı düzeyi erkek öğrencilerden daha yüksektir. Araştırmacı, kız öğrencilerin durumluk kaygı düzeylerinin daha yüksek olmasını, gelişim özelliklerine göre duygusallığa daha yatkın olmaları ile açıklamıştır.

Dalkıran (2012) tarafından yapılan, fiziksel aktivitelerde yer alan ve almayan dersane öğrencilerinin sürekli kaygı, sınav kaygısı, sosyal beceri düzeyleri ve sınav performanslarının değerlendirildiği çalışmada; öğrencilerin sürekli kaygıları, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Kız öğrencilerin sürekli kaygı düzeyleri erkek öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur.

Karabulut ve arkadaşları (2013) tarafından, Türkiye'deki 13-15 yaş grubu futbolcuların sürekli ve durumluk kaygı düzeyleri; spor yılı, ana- babanın algılanan ev yönetim tutumu ve baba eğitim düzeyi değişkenlerine göre incelenmiştir. Yapılan çalışma

sonucuna göre; çalışmaya katılan sporcuların kaygı düzeyinin yüksek olduğu ve baba eğitim düzeyinin yüksekliğinin kaygı düzeyini olumsuz etkilediği görülmüştür.

Alpertonga (2014)' ün yaptığı “Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Kaygı ve Stres Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması: Trakya Üniversitesi” adlı çalışmasının sonuçlarına göre; kız öğrencilerin stres ve kaygı düzeyleri erkeklere göre daha yüksek çıkmıştır.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama araçları ve bunlara ait geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, verilerin analizinde uygulanan istatistik işlemleri ile ilgili bilgiler verilmiştir.

3.1.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma betimsel yöntemlerden tarama modeli ile yapılmıştır.

3.1.2. Evren ve Örneklem

Araştırma evreni Üsküdar Üniversitesi; örneklem grubu olarak da Üsküdar Üniversitesi öğrencilerinden oluşmuştur. Araştırmaya Üsküdar Üniversitesi'nde farklı bölümlerde ve farklı sınıflarda okuyan 22 erkek, 78 kız öğrenci katılmıştır. Araştırmaya dahil olma kriterleri; üniversite öğrencisi olmak ve araştırmaya katılmaya gönüllü olmaktır.

3.1.3. Veri Toplama Araçları

Katılımcılara doldurmaları için ilk olarak araştırmacı tarafından oluşturulmuş demografik bilgi formu verilmiştir. Daha sonra İlişki Ölçekleri Anketi (İÖA) ve Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri (STAI) uygulanmıştır.

3.1.3.1. Demografik Bilgi Formu

Katılımcıların cinsiyet, annenin sağ/özü olma durumu, babanın sağ/özü olma durumu, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu ve yaşanan yer gibi çeşitli sosyo-demografik özelliklere dair bilgilerin olduğu araştırmacı tarafından hazırlanan form.

3.1.3.2. İlişki Ölçekleri Anketi (İÖA)

Griffin ve Bartholomew (1994) tarafından yetişkin bireylerin bağlanma stilini belirlemek için oluşturulan İlişki Ölçekleri Anketi (İÖA), 30 maddeden oluşmaktadır ve ölçeğin 4 bağlanma tipini ölçmektedir. Sümer ve Güngör (1999) tarafından geçerlik güvenirlik çalışmaları yapılarak Türk toplumu için yeniden uyarlanan ölçek 17 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin 5.maddesi 18.madde olarak yeniden kodlanmakta ve ölçeğin kayıtsız alt ölçeğini oluşturmakta kullanılmaktadır. Yani, 5.madde hem saplantılı hem de kayıtsız bağlanma stilini ifade etmektedir. Güvenli, kaçınmacı, saplantılı ve korkulu olmak üzere dört bağlanma stilini belirlemek için kullanılan ölçek Likert tipindedir ve 1 ile 7 aralığında değerlendirilmektedir (1-Beni Hiç Tanımlamıyorum, 2-Beni Pek Tanımlamıyorum, 3- Kararsızım / Bir Fikrim Yok, 4-Beni Kısmen Tanımlıyorum, 5-Beni Biraz Tanımlıyorum, 6-Beni Oldukça Tanımlıyorum, 7-Beni Tamamıyla Tanımlıyorum). Ölçekte yer alan 5., 7., ve 17. maddeler tersine (reverse) kodlanarak puanlamaya dahil edilmektedir. 3., 7.,8., 10. ve 17. maddeler güvenli bağlanmayı; 2., 5., 12., 13. ve 16. maddeler kayıtsız bağlanmayı; 18., 6., 11. ve 15. maddeler saplantılı bağlanmayı; 1., 4., 9. ve 14. maddeler korkulu bağlanmayı temsil etmektedir. Güvenli bağlanma alt boyutu dışındaki faktörlerde puan artışı sağlıklı bağlanma örüntüsünü göstermektedir. Ölçekten toplam puan elde edilmemekte, faktör puanları değerlendirilmektedir. Katılımcıların bağlanma stillerini belirlemek için; ölçekte her bir bağlanma stilini ölçmeyi hedefleyen maddelerin puanlarının toplanıp alt ölçekteki madde sayısına bölünmesi gerekmektedir. Bunun sonucunda da; en yüksek puan alınan alt boyut katılımcının bağlanma stilini belirlemektedir. İÖA alt ölçeklerinin cronbach alfa değerleri 0.41 ile 0.71 arasında değişmektedir. Ölçeğin iç tutarlık katsayılarının .27 ile .61 arasında; test tekrar test güvenirlik katsayısının ise .54 ile .78 arasında değiştiği görülmüştür.

İÖA ile ölçülen bağlanma stillerinin sürekli kaygı ile ilişkisi incelendiğinde; güvenli bağlanma stili ile sürekli kaygı arasında negatif yönde (- .36), korkulu ve saplantılı

bağlanma stili ile sürekli kaygı arasında pozitif (.36 ve. 38) yönde anlamlı korelasyon elde edilmiştir (Sümer ve Güngör, 1999).

Bu çalışmada İlişki Ölçekleri Anketi (İÖA)'nin güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alpha) incelendiğinde; toplam İÖA 0,613; güvenli bağlanma alt boyutu 0,451; kayıtsız bağlanma alt boyutu 0,404; saplantılı bağlanma alt boyutu 0,203 ve korkulu bağlanma alt boyutu 0,469 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 1. İlişki Ölçekleri Anketinin Alt Ölçeklerinin Korelasyon Katsayıları Sonuçları

		GUVENLI	KAYITSIZ	SAPLANTILI	KORKULU
GUVENLI	r		-0,018	-0,131	-0,283
	p		0,862	0,193	0,004
KAYITSIZ	r	-0,018		-0,200	0,202
	p	0,862		0,046	0,043
SAPLANTILI	r	-0,131	-0,200		0,372
	p	0,193	0,046		0,000
KORKULU	r	-0,283	0,202	0,372	
	p	0,004	0,043	0,000	

Bağlanma alt ölçeklerinin kendi aralarındaki korelasyon katsayıları incelenmiştir.

Buna göre;

Güvenli bağlanma ile sadece korkulu bağlanma arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki mevcuttur. Güvenli bağlanma artarken korkulu bağlanma azalmakta veya güvenli bağlanma azalırken korkulu bağlanma artmakta olduğu söylenebilir ($r=-0,283$ $p=0,004$). İlişkinin gücü zayıftır.

Kayıtsız bağlanma ile saplantılı ve korkulu bağlanma puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki mevcuttur. Saplantılı bağlanma ile negatif ($r=-0,200$ $p=0,046$), korkulu bağlanma ile pozitif ilişki mevcuttur. ($r=0,202$ $p=0,043$) İlişkilerin gücü zayıftır.

Saplantılı bağlanma ile yukarıdaki gibi kayıtsız bağlanma ve korkulu bağlanma ile pozitif ilişki hesaplanmıştır. ($r=0,372$ $p=0,000$) ilişkinin gücü zayıftır.

Korkulu bağlanma ile yukarıdaki katsayılarla anlamlı ilişkiler mevcuttur.

3.1.3.3. Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri (STAI)

1964 yılında Spielberger, Gorsuch ve Lushene tarafından, 14 yaş ve üstü normal bireyler ve okuduğunu anlayıp yanıtlayabilecek düzeyde bilinci yerinde olan hastaların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilen Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri (State-Trait Anxiety Inventory), Türkçe' ye Necla Öner ve Ayhan Le Compte (1977) tarafından uyarlanmıştır. Kişinin belirli bir zamanda ve belirli şartlarda kendini nasıl hissettiğini belirleyen “Durumluk Kaygı Ölçeği” ve içinde bulunduğu durum ve koşullardan bağımsız olarak genellikle kendini nasıl hissettiğini belirleyen “Sürekli Kaygı Ölçeği” nden oluşmaktadır. Her iki ölçek de 20'şer maddeden oluşmaktadır. Ölçek Likert tipinde ve 1 ile 4 aralığında değerlendirilmektedir. Bu derecelendirme, Durumluk Kaygı Envanterinde 1-Hiç, 2-Biraz, 3-Çok, 4-Tamamiyle; Sürekli Kaygı Envanterinde ise 1-Hemen hemen hiçbir zaman, 2-Bazen, 3-Çok zaman, 4-Hemen her zaman şeklinde olur. Durumluk Kaygı Envanterinde; 1, 2, 5, 8, 10, 11, 15, 16, 19 ve 20.maddeler olmak üzere toplam 10 tane; Sürekli Kaygı Envanterinde ise 21, 26, 27, 30, 33, 36 ve 39. maddeler olmak üzere toplam 7 adet tersine çevrilmiş (reverse) ifade bulunmaktadır.

Doğrudan ve tersine dönmüş ifadelerin toplam puanı hesaplanır. Doğrudan ifadeler için elde edilen toplam puandan, tersine dönmüş ifadelerin toplam puanı çıkarılır. Bu sayıya önceden belirlenmiş sabit bir puan eklenir. Durumluk Kaygı Envanteri için bu sabit değer 50, Sürekli Kaygı Envanteri için ise 38' dir. En son elde edilen değer ise katılımcının kaygı seviyesini belirtir. Her iki ölçekten elde edilen toplam puan 20 ile 80 arasında değişmektedir. Büyük puan yüksek kaygı seviyesini, küçük puan ise düşük kaygı seviyesini belirtmektedir (Öner, 2006).

Güvenirliğin “Sürekli Kaygı Ölçeği” için 0,83 ile 0,87 arasında; “Durumluk Kaygı Envanteri” için ise 0,94 ile 0,96 arasında olduğu belirlenmiştir. Madde güvenilirliği korelasyonları, “Sürekli Kaygı Ölçeği” için 0,34 il 0,72; Durumluk Kaygı Ölçeği için ise; 0,42 ile 0,85’tir. Ölçeğin test tekrar test güvenilirlik katsayıları; “Sürekli Kaygı Ölçeği” için 0,71 ile 0,86 arasında; “Durumluk Kaygı Ölçeği” için 0,26 ile 0,68 arasındadır. Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeğinin Türkçe’ye uyarlanması deneysel kavram geçerliği ve ölçüt geçerliği olarak iki ayrı teknikte gerçekleştirilmiştir (Öner ve Le Compte, 1985).

Bu çalışmada, Durumluk kaygı envanterinde güvenilirlik katsayısı 0,89 ve Sürekli kaygı envanterinde ise güvenilirlik katsayısı 0,87 olarak hesaplanmıştır.

3.1.4. Veri Çözümleme Yöntemleri

İstatistiksel açıdan verilerin değerlendirilmesinde bilgisayar ortamında IBM Statistics 20.0 (SPSS) istatistik paket programı kullanılmıştır. Sürekli değişkenlerin Normal Dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testi ile ölçülmüştür. İstatistiksel değerlendirilmelerde Normal dağılım gösteren sürekli değişkenlerin iki grup arasındaki ortalamalarının değerlendirilmesinde Bağımsız t testi, ikiden fazla gruplar arasındaki ortalamaların değerlendirilmesinde ANOVA, Normal dağılmayan sürekli değişkenlerin iki grup arasındaki ortalamalarının değerlendirilmesinde Mann Whitney U testi, ikiden fazla grup ortalamalarının değerlendirilmesinde Kruskal Wallis test kullanılmıştır. Normal dağılım gösteren İki sürekli değişken arasındaki ilişkinin değerlendirilmesinde Pearson Korelasyonu, Normal dağılım göstermeyen iki sürekli değişken arasındaki ilişkinin değerlendirilmesinde ise Spearman Korelasyon katsayısı kullanılmıştır. İstatistiksel testler 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiştir.

BÖLÜM 4

BULGULAR

Bu bölümde demografik bilgi formu, İlişki Ölçekleri Anketi (İÖA) ve Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri (STAI) ile elde edilen bulgular istatistiksel olarak verilmiş, araştırmanın problemi ve alt problemleri çerçevesinde yorumlanmıştır.

4.1. Demografik Bilgi Formu İle İlgili Bulgular

Tablo 2. Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

		Frekans	%
Cinsiyet	Erkek	22	22,0
	Kadın	78	78,0
	Toplam	100	100,0

Frekans tablosunda çalışmaya katılan 100 kişinin demografik dağılımları görünmektedir. Çalışmaya katılanların %22'si erkek, %78'i kadındır.

Tablo 3. Kiminle Yaşıyorsun Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

		Frekans	%
Kiminle Yaşıyorsun?	Ailemle	64	64,0
	Yalnız	9	9,0
	Diğer	24	24,0
	Toplam	97	97,0
	Kayıp	3	3,0
	Toplam	100	100,0

Çalışmaya katılanların %64'ü ailesiyle yaşarken, %9'u yalnız, %24'ü diğer seçeneğini işaretlemiş, %3'ü ise soruya cevap vermemiştir.

Tablo 4. Anne Sağ / Ölü Değişkeni İçin Frekans Ve Yüzde Değerleri

		Frekans	%
Anne Sağ	Evet	96	96,0
	Hayır	2	2,0
	Toplam	98	98,0
Kayıp		2	2,0
Toplam		100	100,0

Çalışmaya katılanların % 96'sının annesi sağ, % 2'sinin sağ değildir; % 2'si ise soruya cevap vermemiştir.

Tablo 5. Baba Sağ / Ölü Değişkeni İçin Frekans Ve Yüzde Değerleri

		Frekans	%
Baba Sağ	Evet	94	94,0
	Hayır	4	4,0
	Toplam	98	98,0
Kayıp		2	2,0
Toplam		100	100,0

Çalışmaya katılanların % 94'ünün babası sağ iken, % 4'ünün babası sağ değildir; % 2'si ise cevap vermemiştir.

Tablo 6. Anne Eğitim Değişkeni İçin Frekans Ve Yüzde Değerleri

		Frekans	%
Anne Eğitim	Eğitimsiz	2	2,0
	İlköğretim	40	40,0
	Lise	41	41,0
	Üniversite ve üstü	17	17,0
	Toplam	100	100,0

Çalışmaya katılanların anne eğitim durumuna bakıldığında; % 2'si eğitimsiz, % 40'ı ilköğretim mezunu, % 41'i lise mezunu, % 17'si üniversite ve üstü mezundur.

Tablo 7.Baba Eğitim Değişkeni İçin Frekans Ve Yüzde Değerleri

		Frekans	%
Baba Eğitim	İlköğretim	24	24,0
	Lise	39	39,0
	Üniversite ve üstü	37	37,0
	Toplam	100	100,0

Çalışmaya katılanların baba eğitim durumuna bakıldığında; eğitimsiz yok, % 24'ü ilköğretim mezunu, % 39'u lise mezunu, % 37'si üniversite ve üstü mezunudur.

4.2. Problem ve Alt Problemlerle İlgili Bulgular:

4.2.1. Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stillerine (Güvenli-Kayıtsız-Saplantılı-Korkulu) Göre Kaygı Düzeyleri (Sürekli-Durumsal) Anlamlı Düzeyde Farklaşmakta Mıdır? Problemine İlişkin Bulgular:

Tablo 8.Bağlanma Stilleri ve Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Durumsal		p	Sürekli		
		Ort	SS		Ort	SS	p
Bağlanma Stili	Güvenli	42,94	5,20	0,193	47,19	5,53	0,392
	Kayıtsız	40,98	5,79		47,47	6,92	
	Saplantılı	43,00	4,24		48,00	0,00	
	Korkulu	37,50	5,92		53,00	4,08	

Bağlanma stillerine göre kaygı düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Güvenli bağlanmada durumsal kaygı puan ortalaması $42,94 \pm 5,20$; kayıtsız bağlanmada $40,98 \pm 5,20$; saplantılı bağlanmada $43,00 \pm 4,24$ ve korkulu bağlanmada ciddi şekilde azalarak $37,5 \pm 5,92$ seviyesine düşmüştür. Ancak bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=0,193$) ($p>0,05$).

Güvenli bağlanmada sürekli kaygı puan ortalaması $47,19 \pm 5,53$; kayıtsız bağlanmada $47,47 \pm 6,92$; saplantılı bağlanmada $48,00 \pm 0,00$ ve korkulu bağlanmada ciddi şekilde artarak $53,00 \pm 4,08$ seviyesine yükselmiştir. Ancak bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=0,392$) ($p>0.05$).

Araştırma bulgularına bakılarak; üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerine göre durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin farklılaşmadığı yorumu yapılabilir.

4.2.2.1. Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stillerinde Cinsiyete Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşma Var mıdır? Alt Problemine İlişkin Bulgular:

Tablo 9. İlişki Ölçekleri Anketinin Alt Boyutlarının Frekans ve Yüzde Değerleri

		Frekans	%
Bağlanma	Güvenli	32	32,0
	Kayıtsız	62	62,0
	Saplantılı	2	2,0
	Korkulu	4	4,0
	Total	100	100,0

İlişki ölçekleri anketinde verilen cevaplara göre, alınan toplam puanlarda çalışmaya katılan 100 kişinin; %32'si güvenli bağlanma, %62'si kayıtsız bağlanma, %2'si saplantılı bağlanma ve %4'ü korkulu bağlanma stiline sahiptir.

Araştırma bulguları değerlendirildiğinde; çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinde en çok kayıtsız bağlanma stili görülürken; en az korkulu bağlanma stili görülmektedir.

Tablo 10. Cinsiyet Değişkenine Göre İlişki Ölçekleri Anketi Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Non-Parametrik Mann Whitney-U Testi Sonuçları

		GÜVENLİ			KAYITSIZ			SAPLANTILI			KORKULU		
		Ortalama	SS	P	Ortalama	SS	P	Ortalama	SS	P	Ortalama	SS	P
Cinsiyet	Erkek	21,27	3,35	0,643	23,82	3,70	0,750	14,59	3,87	0,197	15,41	3,58	0,940
	Kadın	20,86	4,65		23,51	4,03		13,44	3,63		15,49	4,47	

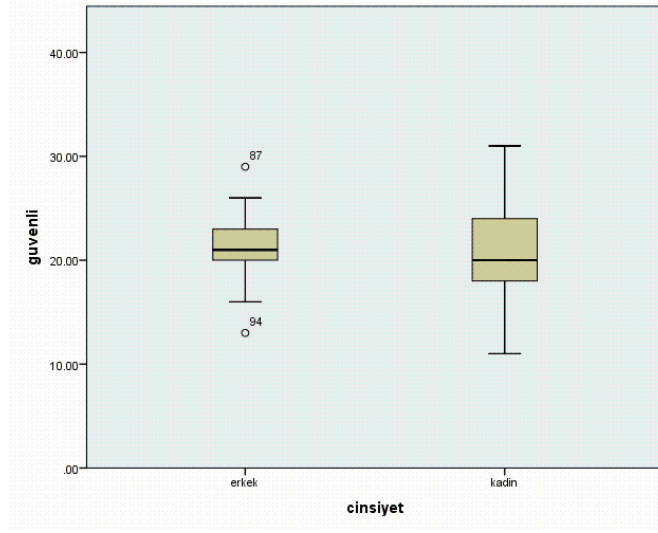
($p>0.05$)

Güvenli bağlanma puanı erkeklerde ortalama $21,27\pm 3,35$ iken kadınlarda $20,86\pm 4,65$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=0,643$).

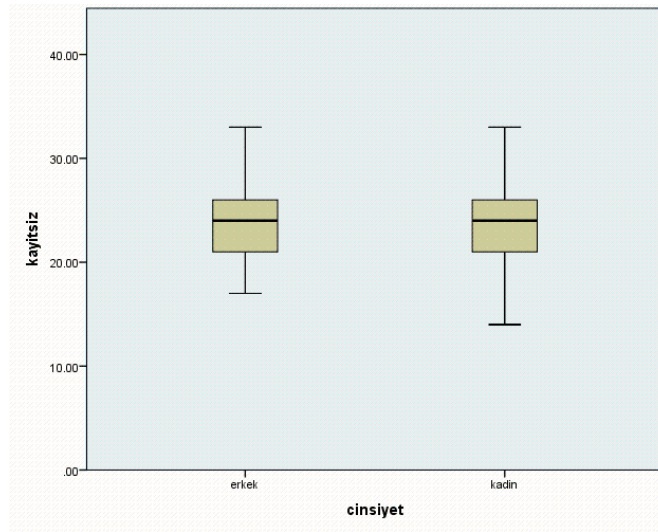
Kayıtsız bağlanma puanı erkeklerde ortalama $23,82\pm 3,70$ iken kadınlarda $23,51\pm 4,03$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=0,750$).

Saplantılı bağlanma puanı erkeklerde ortalama $14,59\pm 3,87$ iken kadınlarda $13,44\pm 3,63$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=0,197$).

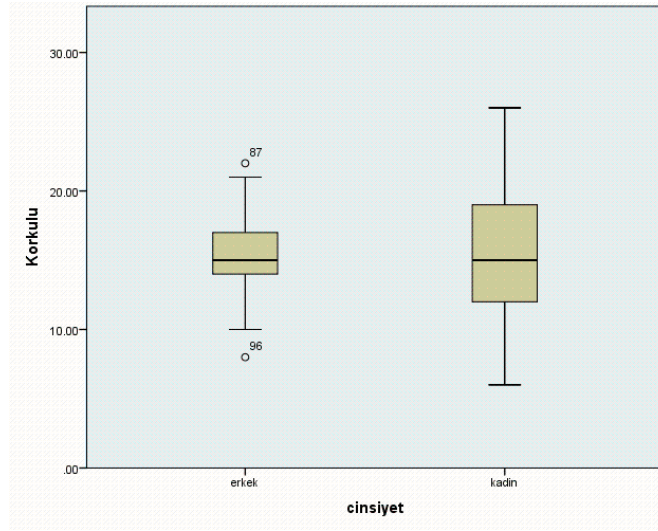
Korkulu bağlanma puanı erkeklerde ortalama $15,41\pm 3,58$ iken kadınlarda $15,41\pm 3,58$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=0,940$).

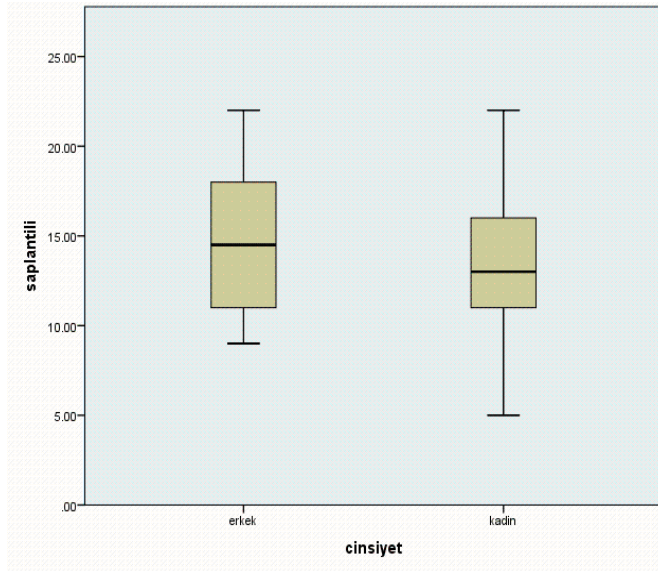
Şekil 1. Güvenli Bağlanma Alt Ölçeğinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 2. Kayıtsız Bağlanma Alt Ölçeğinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 3.Korkulu Bağlanma Alt Ölçeğinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 4.Saplantılı Bağlanma Alt Ölçeğinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Araştırma bulgularına göre; hem kız öğrenciler hem de erkek öğrenciler en yüksek puanları kayıtsız bağlanma alt ölçeğinden, en düşük puanları ise saplantılı bağlanma alt

ölçeğinden almışlardır. Uygulanan ölçeğin değerlendirilmesinde; en yüksek puanın alındığı alt boyut, kişinin bağlanma stilini belirlemektedir. Bu durumda araştırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin kayıtsız bağlanma stiline sahip olduğu söylenebilir.

Kız ve erkek öğrencilerde en düşük ve en yüksek puanların aynı alt boyutlarda olması, bağlanma stillerinde cinsiyete göre anlamlı bir değişikliğin olmadığını göstermektedir.

4.2.2.2. Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinde Cinsiyete Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşma Var mıdır? Alt Problemine İlişkin Bulgular:

Tablo 11. Cinsiyet Değişkenine Göre Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Non-Parametrik Mann Whitney-U Testi Sonuçları

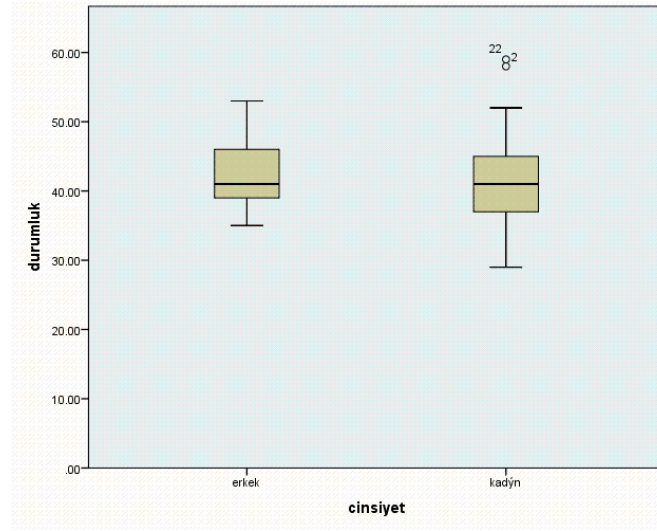
		DURUMLUK_KAYGI			SÜREKLİ_KAYGI		
		Ortalama	SS	P	Ortalama	SS	P
Cinsiyet	Erkek	42,50	4,73	0,355	47,59	5,85	0,445
	Kadın	41,23	5,88		48,76	6,41	

($p > 0.05$)

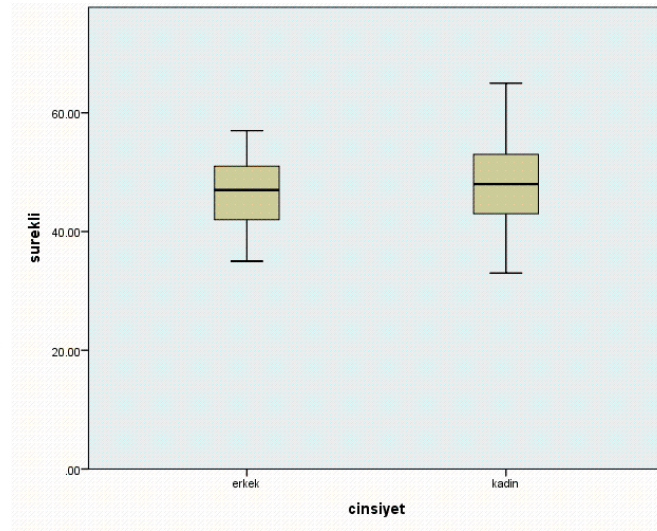
Durumluk kaygı puanı erkeklerde $42,50 \pm 4,73$ iken kadınlarda $41,23 \pm 5,88$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p = 0,355$).

Sürekli kaygı puanı erkeklerde $41,23 \pm 5,88$ iken kadınlarda $48,76 \pm 6,41$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p = 0,445$).

Bu bulgulara göre; durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Şekil 5. Durumluk Kaygı Düzeyinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 6. Sürekli Kaygı Düzeyinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

4.2.2.3. Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stillerinde Ebeveynin Sağ/Ölü Olma Durumuna Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşma Var mıdır?

Tablo 12. İlişki Ölçeği Anketi Puanlarının Anne Sağ / Ölü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

		GÜVENLİ			KAYITSIZ			SAPLANTILI			KORKULU		
		Ortalama	SS	P	Ortalama	SS	P	Ortalama	SS	P	Ortalama	SS	P
Anne Sağ	Evet	21,09	4,40	0,326	23,72	3,85	0,424	13,57	3,72	0,271	15,31	4,29	0,298
	Hayır	18,00	1,41		21,50	4,95		16,50	0,71		18,50	,71	

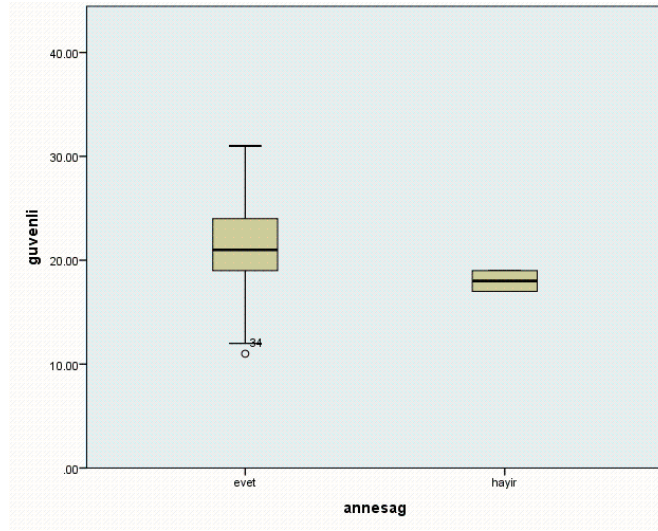
(p>0.05)

Güvenli bağlanma puanı annesi sağ olanlarda $21,09 \pm 4,40$ iken; annesi sağ olmayanlarda $18,00 \pm 1,41$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p = 0,326).

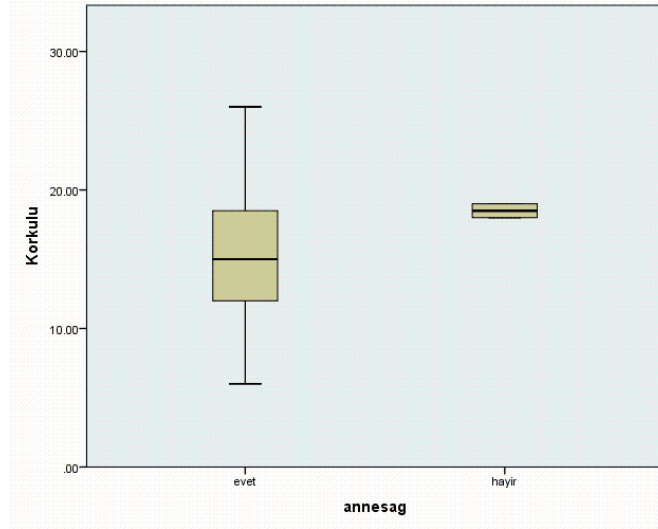
Kayıtsız bağlanma puanı annesi sağ olanlarda $23,72 \pm 3,85$ iken; annesi sağ olmayanlarda $21,50 \pm 4,95$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p = 0,424).

Saplantılı bağlanma puanı annesi sağ olanlarda $13,57 \pm 3,72$ iken; annesi sağ olmayanlarda $16,50 \pm 0,71$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p = 0,271).

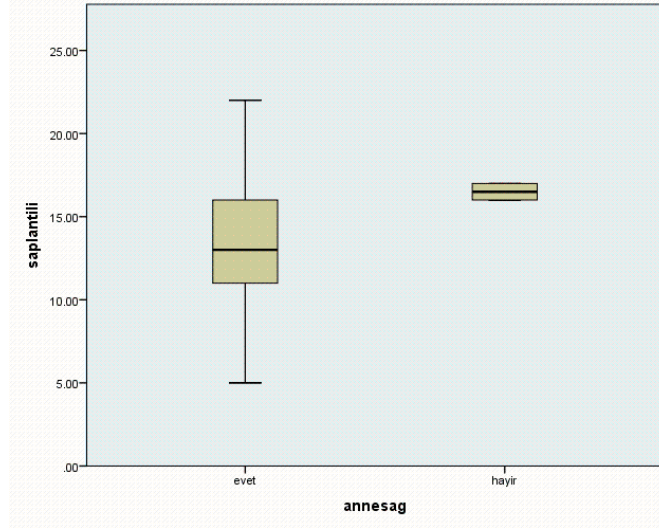
Korkulu bağlanma puanı annesi sağ olanlarda $15,31 \pm 4,29$ iken; annesi sağ olmayanlarda $18,50 \pm 0,71$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p = 0,298).

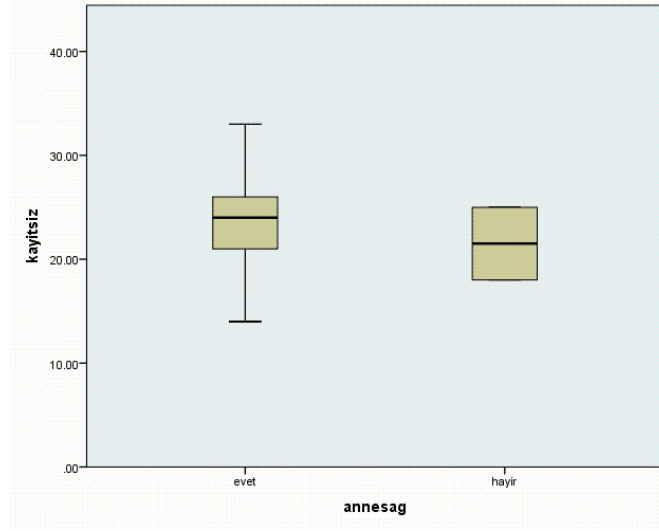
Şekil 7. Güvenli Bağlanma Alt Ölçeğinin Anne Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 8. Korkulu Bağlanma Alt Ölçeğinin Anne Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 9. Saplantılı Bağlanma Alt Ölçeğinin Anne Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 10. Kayıtsız Bağlanma Alt Ölçeğinin Anne Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı

Tablo 13. İlişki Ölçeği Anketi Puanlarının Baba Sağ / Ölü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

		GÜVENLİ			p	KAYITSIZ			p	SAPLANTILI			p	KORKULU			p
		Ortalama	SS			Ortalama	SS			Ortalama	SS			Ortalama	SS		
Baba	Evet	20,94	4,33		0,303	23,73	3,88		0,454	13,64	3,73		0,942	15,51	4,21		0,135
Sağ	Hayır	23,25	5,80			22,25	3,30			13,50	3,70			12,25	5,06		

(p>0.05)

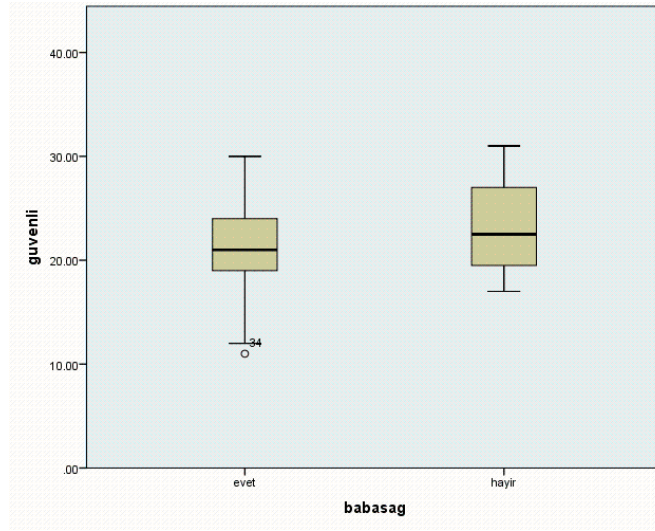
Güvenli bağlanma puanı babası sağ olanlarda $20,94 \pm 4,33$ iken; babası sağ olmayanlarda $23,25 \pm 5,80$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p = 0,303).

Kayıtsız bağlanma puanı babası sağ olanlarda $23,73 \pm 3,88$ iken; babası sağ olmayanlarda $22,25 \pm 3,30$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p = 0,454).

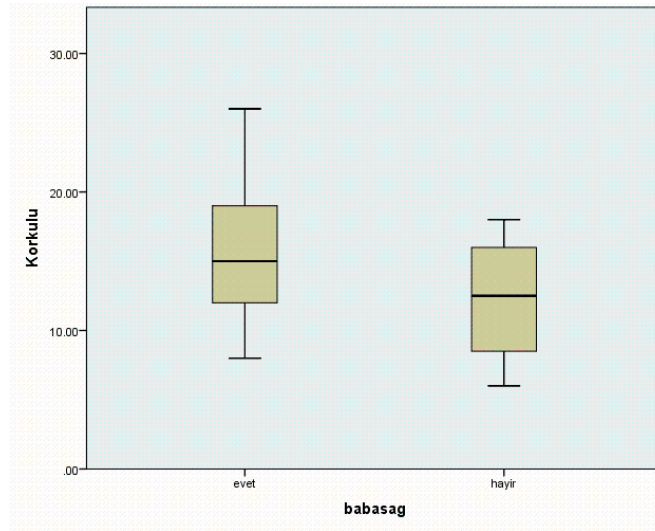
Saplantılı bağlanma puanı babası sağ olanlarda $13,64 \pm 3,73$ iken; babası sağ olmayanlarda $13,50 \pm 3,70$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p = 0,942).

Korkulu bağlanma puanı babası sağ olanlarda $15,51 \pm 4,21$ iken; babası sağ olmayanlarda $12,25 \pm 5,06$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p = 0,135).

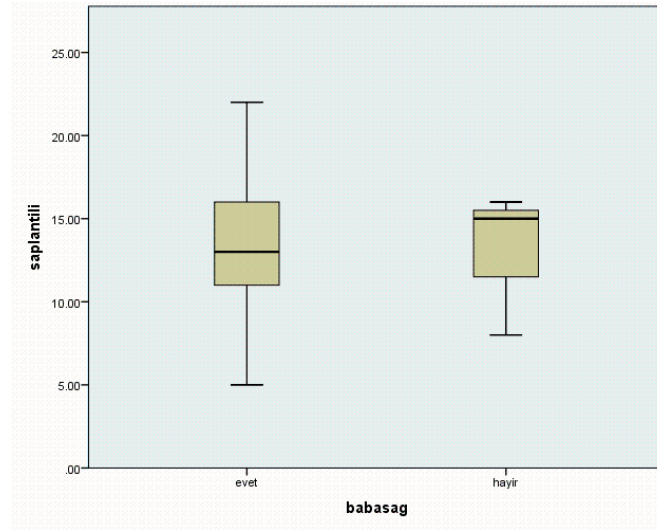
Bağlanma puanları anne ve babanın sağ / ölü olma durumuna göre farklılaşmamaktadır. Farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı değildir (p>0.05).

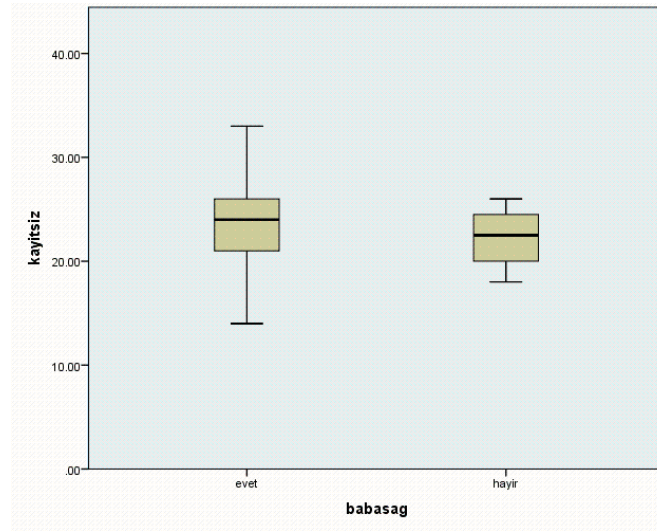
Şekil 11.Güvenli Bağlanma Alt Ölçeğinin Baba Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 12.Korkulu Bağlanma Alt Ölçeğinin Baba Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 13.Saplantılı Bağlanma Alt Ölçeğinin Baba Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 14.Kayitsız Bağlanma Alt Ölçeğinin Baba Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı

4.2.2.4. Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinde Ebeveynin Sağ/Ölü Olma Durumuna Göre Anlamlı Düzeyde Farklaşma Var Mıdır?

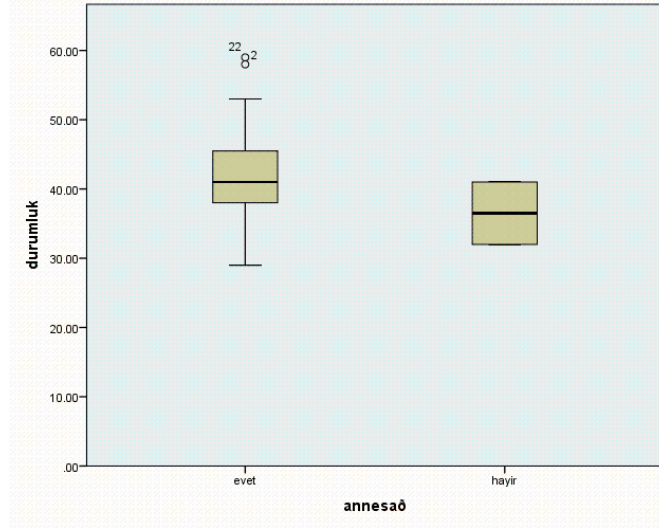
Tablo 14. Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri Puanlarının Anne Sağ / Ölü Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

		DURUMLUK_KAYGI			SÜREKLİ_KAYGI		
		Ortalama	SS	P	Ortalama	SS	P
Anne Sağ	Evet	41,64	5,68	0,209	48,64	6,35	0,363
	Hayır	36,50	6,36		44,50	3,54	

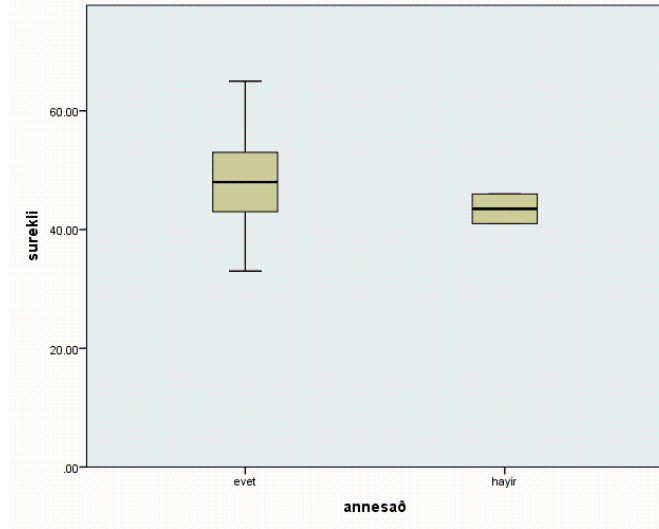
($p > 0.05$)

Durumluk kaygı puanı annesi sağ olanlarda $41,64 \pm 5,68$ iken; annesi sağ olmayanlarda $36,50 \pm 6,36$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p = 0,209$).

Sürekli kaygı puanı annesi sağ olanlarda $48,64 \pm 6,35$ iken; annesi sağ olmayanlarda $44,50 \pm 3,54$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p = 0,363$).

Şekil 15. Durumluk Kaygı Düzeyinin Anne Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 16. Sürekli Kaygı Düzeyinin Anne Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı

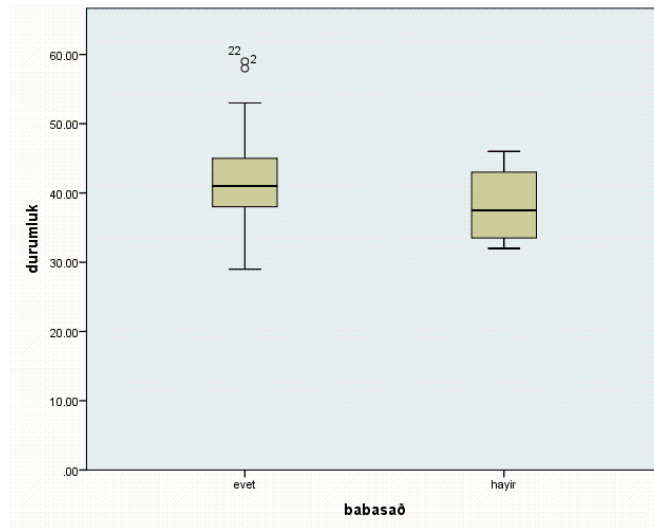
Tablo 15. Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri Puanlarının Baba Sağ / Ölü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

		DURUMLUK_KAYGI			SÜREKLİ_KAYGI		
		Ortalama	SS	p	Ortalama	SS	p
Baba sağ	Evet	41,67	5,67	0,242	48,69	6,40	0,289
	Hayır	38,25	6,13		45,25	2,75	

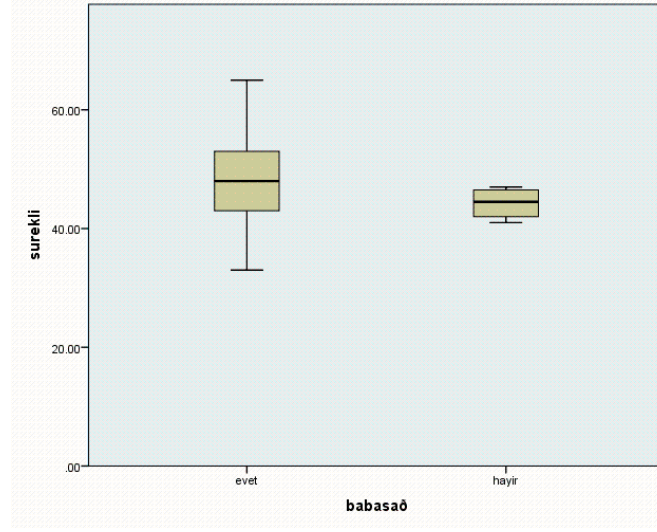
($p > 0,05$)

Durumluk kaygı puanı babası sağ olanlarda $41,67 \pm 5,67$ iken; babası sağ olmayanlarda $38,25 \pm 6,13$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p = 0,242$).

Sürekli kaygı puanı babası sağ olanlarda $48,69 \pm 6,40$ iken; babası sağ olmayanlarda $45,25 \pm 2,75$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p = 0,289$).

Şekil 17. Durumluk Kaygı Düzeyinin Baba Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 18.Süreklî Kaygı Düzeyinin Baba Sağ/Ölü Değişkenine Göre Dağılımı

4.2.2.5. Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stillerinde Ebeveynin Eğitim Durumuna Göre Anlamlı Düzeyde Farklaşma Var Mıdır?

Tablo 16.İlişki Ölçeği Anketi Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklaşp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

		GÜVENLİ		p	KAYITSIZ		p	SAPLANTILI		p	KORKULU		p
		Ortalama	SS		Ortalama	SS		Ortalama	SS		Ortalama	SS	
Anne Eğitim	Eğitimsiz	25,50	4,95	0,121	23,00	1,41	0,597	15,00	1,41	0,783	13,00	4,24	0,319
	İlköğretim	20,13	4,50		24,03	4,46		14,08	3,56		16,40	4,27	
	Lise	20,88	3,96		22,95	3,94		13,37	3,85		14,93	4,61	
	Üniversite ve üstü	22,53	4,69		24,12	2,60		13,41	3,94		14,88	3,24	

(p>0.05)

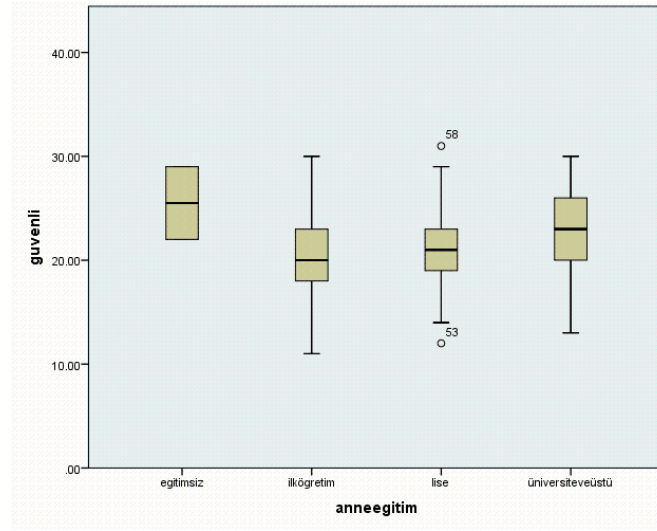
Güvenli bağlanma puanı annesi eğitimsiz olan kişilerde $25,50 \pm 4,95$; ilköğretim mezunu olan kişilerde $20,13 \pm 4,50$; lise mezunu olan kişilerde $20,88 \pm 4,50$; üniversite ve üstü mezunu olan kişilerde $22,53 \pm 4,69$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=0,121$).

Kayıtsız bağlanma puanı annesi eğitimsiz olan kişilerde $23,00 \pm 1,41$; ilköğretim mezunu olan kişilerde $24,03 \pm 4,46$; lise mezunu olan kişilerde $22,95 \pm 3,94$; üniversite ve üstü mezunu olan kişilerde $24,12 \pm 2,60$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p= 0,597$).

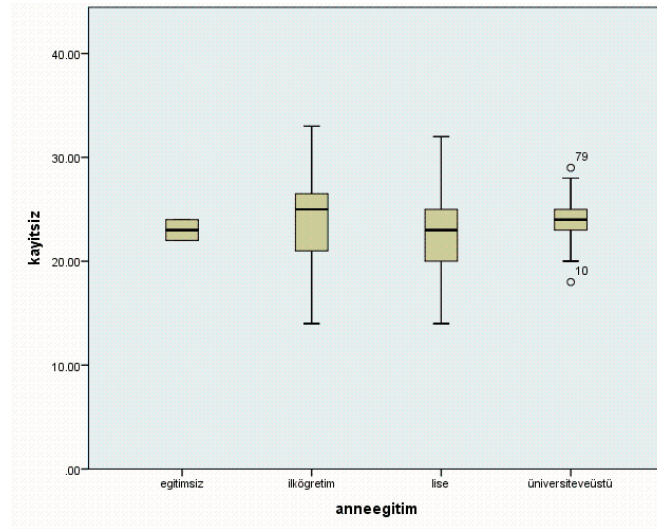
Saplantılı bağlanma puanı annesi eğitimsiz olan kişilerde $15,00 \pm 1,41$; ilköğretim mezunu olan kişilerde $14,08 \pm 3,56$; lise mezunu olan kişilerde $13,37 \pm 3,85$; üniversite ve üstü mezunu olan kişilerde $13,41 \pm 3,94$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p= 0,783$).

Korkulu bağlanma puanı annesi eğitimsiz olan kişilerde $13,00 \pm 4,24$; ilköğretim mezunu olan kişilerde $16,40 \pm 4,27$; lise mezunu olan kişilerde $14,93 \pm 4,61$; üniversite ve üstü mezunu olan kişilerde $14,88 \pm 3,24$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p= 0,319$).

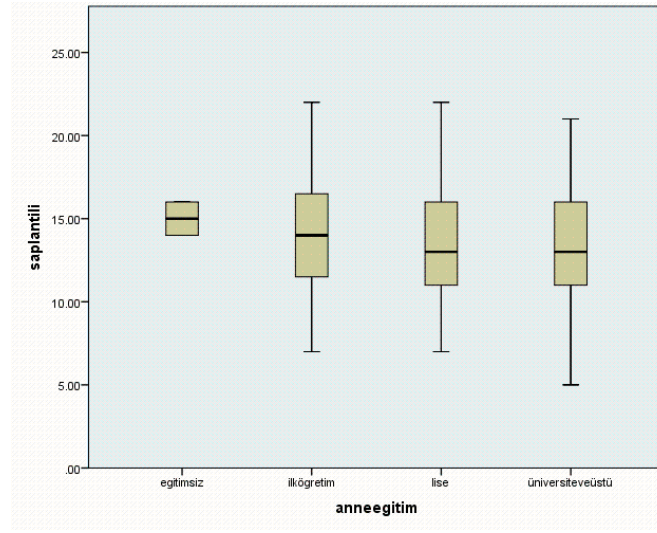
Yukarıdaki bulgulardan çıkan sonuca göre bağlanma puanlarının anne eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı görülmektedir. Farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$).

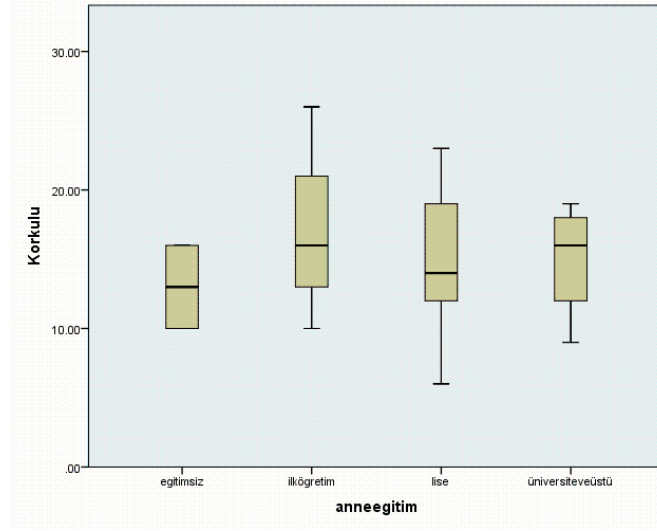
Şekil 19. Güvenli Bağlanma Alt Ölçeğinin Anne Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 20. Kayıtsız Bağlanma Alt Ölçeğinin Anne Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 21.Saplantılı Bağlanma Alt Ölçeğinin Anne Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 22.Korkulu Bağlanma Alt Ölçeğinin Anne Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı

Tablo 17. İlişki Ölçeği Anketi Puanlarının Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

	GÜVENLİ		p	KAYITSIZ		p	SAPLANTILI		p	KORKULU		p	
	Ortalama	SS		Ortalama	SS		Ortalama	SS		Ortalama	SS		
Baba Eğitim	Eğitimsiz	20,75	3,47	0,878	23,92	4,64	0,565	15,08	3,44	0,099	16,92	4,49	0,031
	İlköğretim	20,75	3,47		23,92	4,64		15,08	3,44		16,92	4,49	
	Lise	20,79	4,77		23,90	3,47		13,10	3,65		15,87	4,18	
	Üniversite ve üstü	21,24	4,58		23,03	3,96		13,41	3,77		14,11	3,94	

(p>0.05)

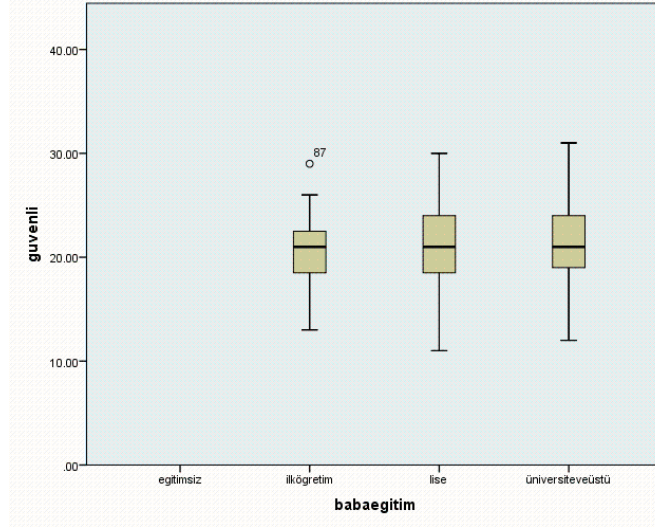
Güvenli bağlanma puanı babası ilköğretim mezunu olan kişilerde $20,75 \pm 3,47$; lise mezunu olan kişilerde $20,79 \pm 4,77$; üniversite ve üstü mezunu olan kişilerde $21,24 \pm 4,58$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p=0,878).

Kayıtsız bağlanma puanı babası ilköğretim mezunu olan kişilerde $23,92 \pm 4,64$; lise mezunu olan kişilerde $23,90 \pm 3,47$; üniversite ve üstü mezunu olan kişilerde $23,03 \pm 3,96$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p=0,565).

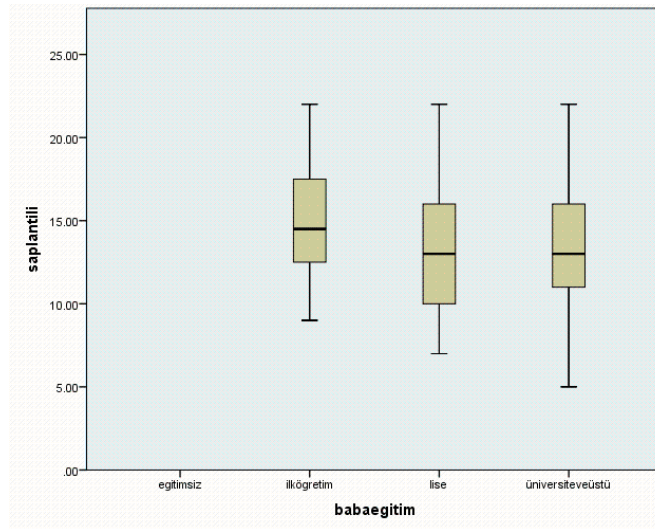
Saplantılı bağlanma puanı babası ilköğretim mezunu olan kişilerde $15,08 \pm 3,44$; lise mezunu olan kişilerde $13,10 \pm 3,65$; üniversite ve üstü mezunu olan kişilerde $13,41 \pm 3,77$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p=0,099).

Korkulu bağlanma puanı babası ilköğretim mezunu olan kişilerde $16,92 \pm 4,49$; lise mezunu olan kişilerde $15,87 \pm 4,18$; üniversite ve üstü mezunu olan kişilerde $14,11 \pm 3,94$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p= 0,031).

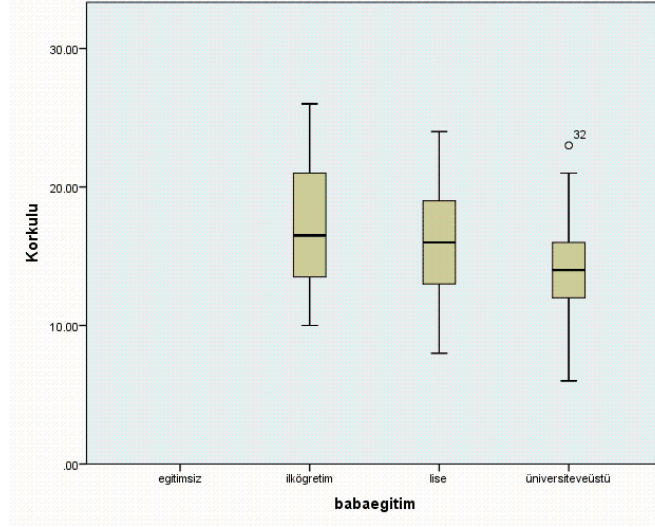
Korkulu bağlanma puanı baba eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Korkulu bağlanma ile baba eğitim düzeyi arasında negatif korelasyon bulunmaktadır. Babanın eğitim düzeyi arttıkça korkulu bağlanma puanı azalmaktadır.

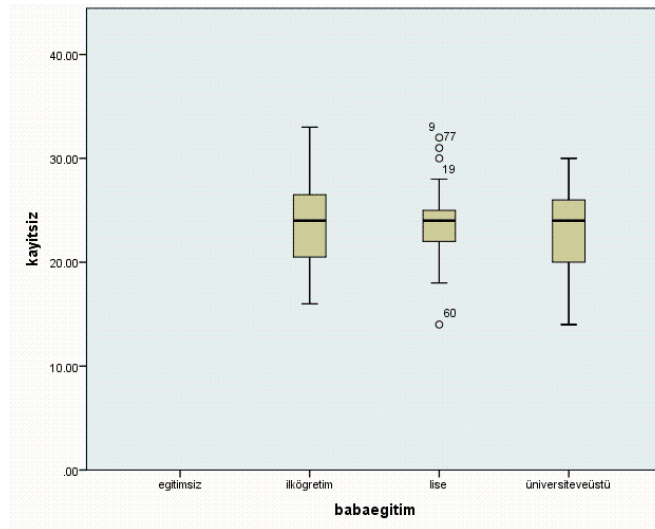
Şekil 23. Güvenli Bağlanma Alt Ölçeğinin Baba Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 24. Saplantılı Bağlanma Alt Ölçeğinin Baba Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 25. Korkulu Bağlanma Alt Ölçeğinin Baba Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 26. Kayıtsız Bağlanma Alt Ölçeğinin Baba Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı

4.2.2.6. Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinde Ebeveynin Eğitim Durumuna Göre Anlamlı Düzeyde Farklaşma Var Mıdır?

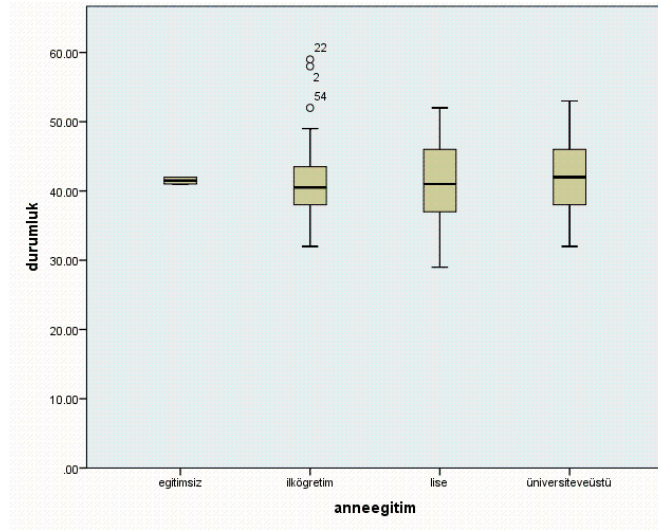
Tablo 18. Durumluk- Sürekli Kaygı Envanteri Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

		DURUMLUK_KAYGI		P	SÜREKLİ_KAYGI		P
		Ortalama	SS		Ortalama	SS	
Anne Eğitim	Eğitimsiz	41,50	0,71	0,999	55,00	1,41	0,150
	İlköğretim	41,50	6,00		49,60	6,18	
	Lise	41,44	5,46		47,90	6,17	
	Üniversite ve üstü	41,71	5,90		46,59	6,53	

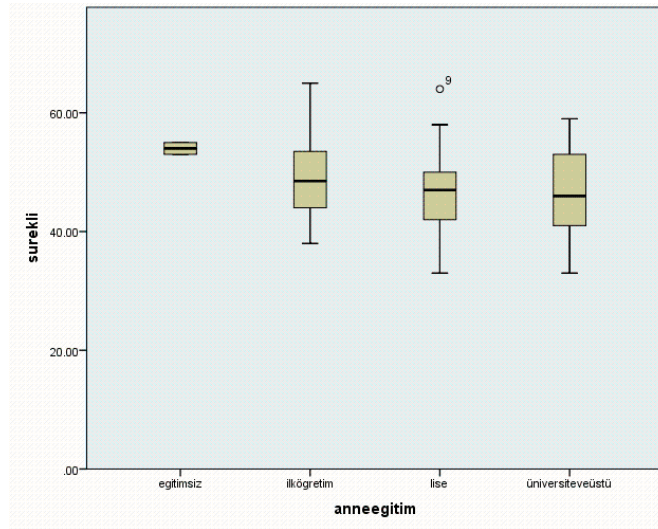
(p>0.05)

Durumluk kaygı puanı annesi eğitimsiz olan kişilerde $41,50 \pm 0,71$; ilköğretim mezunu olan kişilerde $41,50 \pm 6,00$; lise mezunu olan kişilerde $41,44 \pm 5,46$; üniversite ve üstü mezunu olan kişilerde $41,71 \pm 5,90$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p= 0,999).

Sürekli kaygı puanı annesi eğitimsiz olan kişilerde $55,00 \pm 1,41$; ilköğretim mezunu olan kişilerde $49,60 \pm 6,18$; lise mezunu olan kişilerde $47,90 \pm 6,17$; üniversite ve üstü mezunu olan kişilerde $46,59 \pm 6,53$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p= 0,150).

Şekil 27. Durumluk Kaygı Düzeyinin Anne Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 28. Sürekli Kaygı Düzeyinin Anne Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı

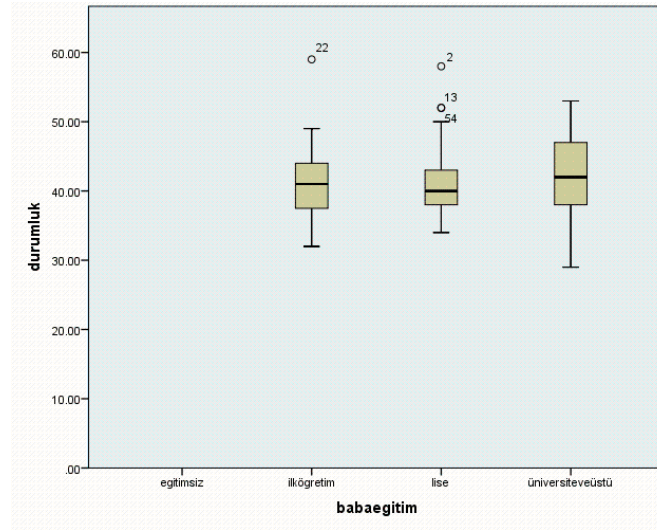
Tablo 19. Durumluk- Sürekli Kaygı Envanteri Puanlarının Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

		DURUMLUK_KAYGI			SÜREKLİ_KAYGI		
		Ortalama	SS	p	Ortalama	SS	p
Baba eğitim	Eğitimsiz			0,944			0,016
	İlköğretim	41,29	5,88		50,83	6,86	
	Lise	41,41	5,40		49,13	5,96	
	Üniversite ve üstü	41,76	5,89		46,32	5,67	

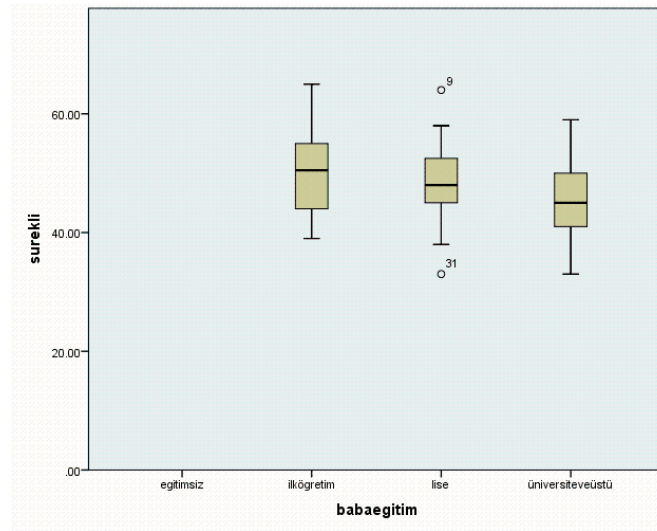
Durumluk kaygı puanı babası ilköğretim mezunu olan kişilerde $41,29 \pm 5,88$; lise mezunu olan kişilerde $41,41 \pm 5,40$; üniversite ve üstü mezunu olan kişilerde $41,76 \pm 5,89$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=0,944$).

Sürekli kaygı puanı babası ilköğretim mezunu olan kişilerde $50,83 \pm 6,86$; lise mezunu olan kişilerde $49,13 \pm 5,96$; üniversite ve üstü mezunu olan kişilerde $46,32 \pm 5,67$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p=0,150$).

Sürekli kaygı sadece baba eğitim seviyesine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Sürekli kaygı düzeyi ile baba eğitim seviyesi arasında negatif korelasyon vardır. Yine eğitim seviyesi artarken sürekli kaygı puanı azalmaktadır.

Şekil 29. Durumluk Kaygı Düzeyinin Baba Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 30. Sürekli Kaygı Düzeyinin Baba Eğitim Değişkenine Göre Dağılımı

4.2.2.7. Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stillerinde Yaşanılan Yere Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşma Var Mıdır?

Tablo 20. İlişki Ölçeği Anketi Puanlarının Kiminle Yaşıyorsun Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçlar

		GÜVENLİ			KAYITSIZ			SAPLANTILI			KORKULU		
		Ortalama	SS	p	Ortalama	SS	p	Ortalama	SS	p	Ortalama	SS	p
Kiminle Yaşıyorsun	Ailemle	21,03	4,48	0,828	22,89	3,99	0,037	14,22	3,77	0,123	15,42	4,45	0,471
	Yalnız	21,78	4,21		24,78	2,59		13,00	3,35		17,11	5,51	
	Diğer	20,71	4,45		25,17	3,97		12,46	3,60		15,08	3,24	

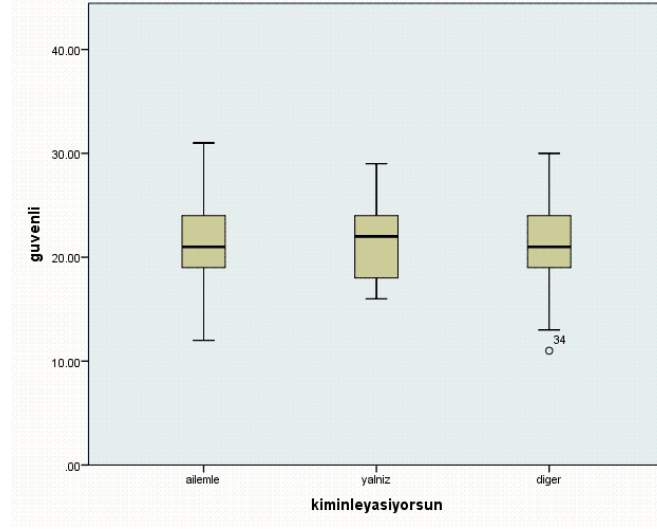
Güvenli bağlanma puanı ailesiyle yaşayanlarda $21,03 \pm 4,48$; yalnız yaşayanlarda $21,78 \pm 4,21$ ve diğer kişilerle yaşayanlarda $20,71 \pm 4,45$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p= 0,828$).

Kayıtsız bağlanma puanı ailesiyle yaşayanlarda $22,89 \pm 3,99$; yalnız yaşayanlarda $24,78 \pm 2,59$ ve diğer kişilerle yaşayanlarda $25,17 \pm 3,97$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Kayıtsız bağlanma puanı aile ile birlikte yaşayanlarda en düşük, diğer kişilerle yaşayanlarda en yüksek hesaplanmıştır ($p= 0,037$).

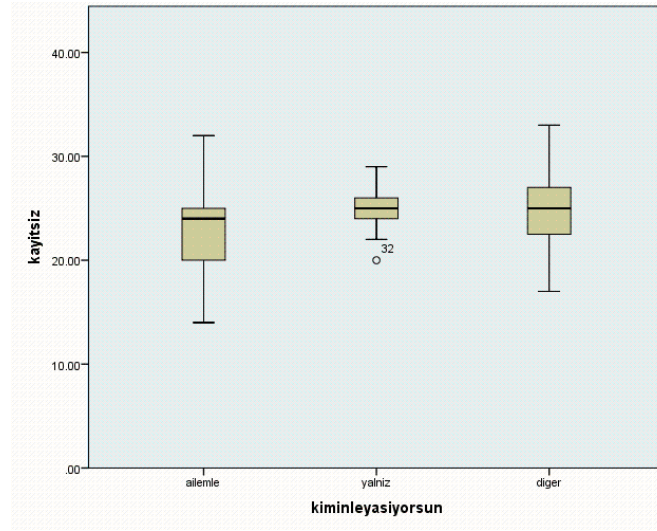
Saplantılı bağlanma puanı ailesiyle yaşayanlarda $14,22 \pm 3,77$; yalnız yaşayanlarda $13,00 \pm 3,35$ ve diğer kişilerle yaşayanlarda $12,46 \pm 3,60$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p= 0,123$).

Korkulu bağlanma skoru ailesiyle yaşayanlarda $15,42 \pm 4,45$ yalnız yaşayanlarda $17,11 \pm 5,51$ ve diğer kişilerle yaşayanlarda $15,08 \pm 3,24$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p= 0, 471$).

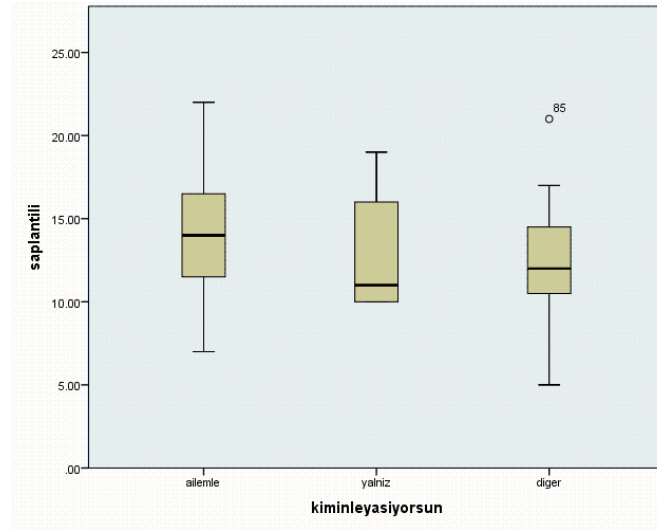
Bu bulgulara göre; güvenli, saplantılı ve korkulu bağlanma örüntüsüne sahip olan üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinde yaşadıkları yere göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p > 0.05$). Buna karşın; kayıtsız bağlanma örüntüsüne sahip olan öğrencilerde bağlanma stillerinde kaldıkları yere göre anlamlı farklılaşma vardır.

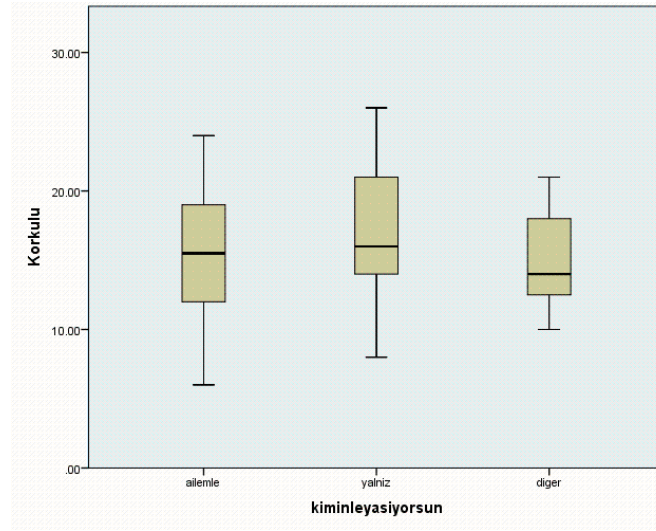
Şekil 31. Güvenli Bağlanma Alt Ölçeğinin Kiminle Yaşıyorsun Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 32.Kayıtsız Bağlanma Alt Ölçeğinin Kiminle Yaşıyorsun Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 33.Saplantılı Bağlanma Alt Ölçeğinin Kiminle Yaşıyorsun Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 34. Korkulu Bağlanma Alt Ölçeğinin Kiminle Yaşıyorsun Değişkenine Göre Dağılımı

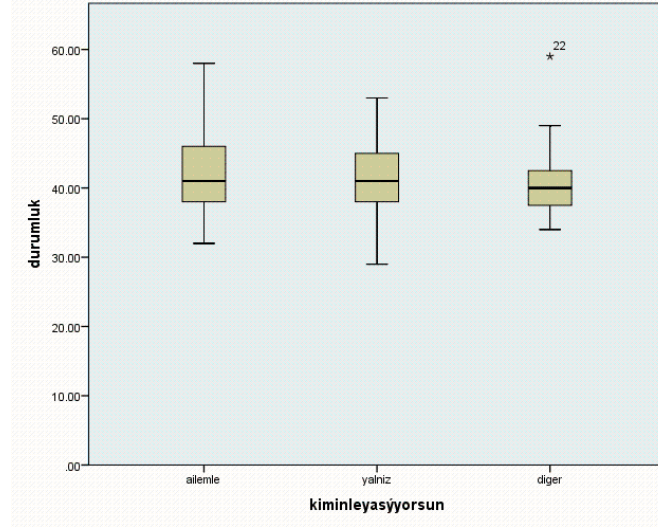
4.2.2.8. Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerinde yaşananan yere göre anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?

Tablo 21. Durumluk- Sürekli Kaygı Envanteri Puanlarının Kiminle Yaşıyorsun Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

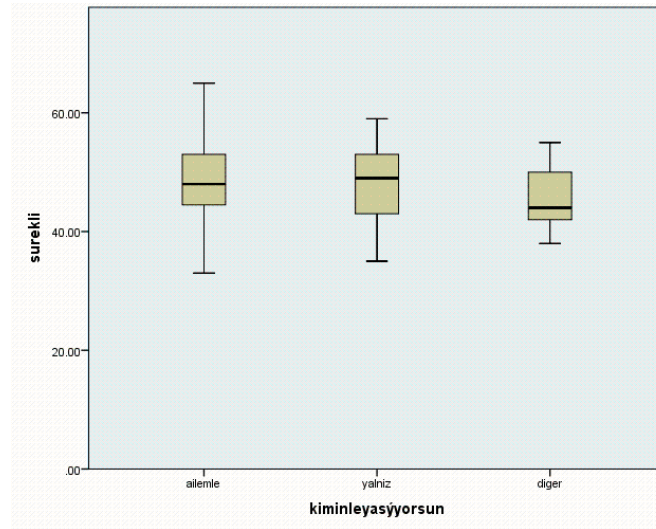
		DURUMLUK_KAYGI		p	SÜREKLİ_KAYGI		p
		Ortalama	SS		Ortalama	SS	
Kiminle yaşıyorsun	Ailemle	41,72	5,62	0,918	49,28	6,55	0,271
	Yalnız	41,78	7,12		47,44	6,21	
	Diğer	41,17	5,64		46,96	5,71	

Durumluk kaygı puanları ailesiyle yaşayanlarda $41,72 \pm 5,62$; yalnız yaşayanlarda $41,78 \pm 7,12$ iken diğerlerinde $41,17 \pm 5,64$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p = 0,918$).

Sürekli kaygı puanları ailesiyle yaşayanlarda $49,28 \pm 6,55$; yalnız yaşayanlarda $47,44 \pm 6,21$ iken diğerlerinde $46,96 \pm 5,71$ olarak hesaplanmıştır. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p = 0,271$).

Şekil 35. Durumluk Kaygı Düzeyinin Kiminle Yaşıyorsun Değişkenine Göre Dağılımı

Şekil 36. Sürekli Kaygı Düzeyinin Kiminle Yaşıyorsun Değişkenine Göre Dağılımı

BÖLÜM 5

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ve kaygı düzeylerinin cinsiyet, annenin sağ/ölu olma durumu, babanın sağ/ölu olma durumu, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu ve yaşanan yer gibi çeşitli sosyo-demografik değişkenlere ilişkin elde edilen bulguların, literatür çerçevesinde tartışılmasına ve değerlendirilmesine yer verilmiştir.

5.1. ARAŞTIRMA PROBLEMİNİN ve ALT PROBLEMLERİNİN CEVAPLARI

1- Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerine (güvenli-kaytsız-saplantılı-korkulu) göre kaygı düzeyleri (sürekli-durumsal) anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Araştırma bulgularına değerlendirildiğinde; üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerine göre durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin farklılaşmadığı görülmüştür.

2- Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinde cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?

Kız ve erkek öğrencilerde en düşük ve en yüksek puanların aynı alt boyutlarda olması, bağlanma stillerinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir.

3- Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?

Araştırma bulgularına göre; durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

4- Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinde ebeveynin sağ/özü olma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?

Çalışma sonucuna göre; üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinde anne sağ/özü ve baba sağ/özü değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık kaydedilmemiştir.

5- Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerinde ebeveynin sağ/özü olma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?

Araştırmadan elde edilen verilere göre; üniversite öğrencilerinin durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinde anne sağ/özü ve baba sağ/özü değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

6- Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinde ebeveynin eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?

Araştırma bulgularına göre bağlanma puanlarının anne eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı görülmektedir. Fakat baba eğitim düzeyine göre anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Korkulu bağlanma puanı baba eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Babanın eğitim düzeyi arttıkça korkulu bağlanma puanı azalmaktadır.

7- Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerinde ebeveynin eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?

Üniversite öğrencilerinin durumluk kaygı düzeylerinde ebeveynin eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık bulunamazken; sürekli kaygı düzeyi sadece baba eğitim seviyesine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Yine eğitim seviyesi artarken kaygı puanı azalmaktadır.

8- Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinde yaşanan yere göre anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?

Bu bulgulara göre; güvenli, saplantılı ve korkulu bağlanma örüntüsüne sahip olan üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinde yaşadıkları yere göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Buna karşın; kayıtsız bağlanma örüntüsüne sahip olan öğrencilerde bağlanma stillerinde kaldıkları yere göre anlamlı farklılaşma vardır.

9- Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerinde yaşanan yere göre anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?

Üniversite öğrencilerinin durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinde yaşanan yere göre anlamlı düzeyde bir farklılaşma olmadığı görülmüştür.

Bağlanma stilleri ve kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu bulgu daha önce yapılan çalışmalarla aynı yönde değildir (Sümer ve Güngör, 1999; Dilmaç vd. 2009; Keklik, 2011).

Bağlanma stilleri cinsiyet değişkeni ile incelendiğinde kız ve erkek öğrencilerin bağlanma örüntülerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Bu sonuç alanyazındaki özellikle son yıllarda yapılan bazı çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Keler, 2008; Yazıcıoğlu, 2011; Topkara, 2014; Tanış, 2014). Bu konuda daha eski bazı çalışmalarla da uyuşmamaktadır (Konyalıoğlu, 2000; Büyükşahin, 2001; Çelik, 2004; Çetinkaya, 2005; Morsünbül, 2005; Damarlı, 2006; Onur, 2006; Çelik, 2006; Keskin, 2007; Yılmaz, 2007; Turan Cebeci, 2009; Başer Şeker, 2009; Doyle ve arkadaşları, 2009; Keklik, 2011; Eroğlu Akın, 2011; Karaboğa, 2011; Altundağ, 2011; Erözkan, 2011; Karaşar, 2014).

Bağlanma stilleri ile anne eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunmazken baba eğitim düzeyi ile kayıtsız bağlanma stili arasında anlamlı farklılık olduğu

bulunmuştur. Bu sonuç yapılan araştırmaların bir kısmıyla aynı iken (Çelik, 2006; Keskin, 2007); bir kısım araştırmada da farklı sonuçlara ulaşılmıştır (Çetinkaya, 2005; Onur, 2006; Yılmaz, 2007; Keler, 2008; Turan Cebeci, 2009; Başer Şeker, 2009; Yazıcıoğlu, 2011; Eroğlu Akın, 2011; Karaboğa, 2011).

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; anne ve babanın sağ olma veya olmama durumları ile durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görölmüştür. Durumluk kaygı düzeyi ile hiçbir sosyo-demografik değişken arasında anlamlı bir farklılık bulunamamışken; sürekli kaygı düzeyinin baba eğitim seviyesine göre anlamlı bir şekilde değiştiği görölmüştür.

Araştırma sonucunda elde edilen verilerin bazıları literatürle paralel iken bazı sonuçlar da literatürle benzer çıkmamıştır. Bunda örneklem sayısının az olması ve araştırmanın yapıldığı üniversiteyle sınırlı olması da etkili olmuş olabilir.

5.2. ÖNERİLER

1. Çalışma, katılımcı sayısının az olması ve sadece Üsküdar Üniversitesi öğrencilerini kapsadığı için sonuçlar diğer gruplar için genellenemez. Araştırma daha büyük örneklem kullanılarak ve daha farklı yaş gruplarıyla tekrar yapılabilir.
2. Sadece vakıf üniversitelerindeki öğrenciler değil devlet üniversitesindeki öğrenciler de araştırmaya dâhil edilebilir.
3. Daha fazla, daha farklı bağımsız değişken ile yapılabilir.
4. Kaygı düzeyleri yüksek olan öğrencilere psikoeğitim verilebilir.
5. Sürekli kaygı düzeyi yüksek olan öğrenciler ilgili merkezlere yönlendirilebilir.
6. Belediyeler ve çeşitli kurumlar, çocuk ve aileye dair seminerler, eğitimler verebilir.

7. Ailelere yönelik eğitimlerde ebeveyn ve çocuk bağlanmasının çok önemli olduğu, bu sürecin bireyin tüm hayatını önemli ölçüde etkilediği anlatılabilir.

5.3. SINIRLILIKLAR

1-Araştırmanın evreni sadece Üsküdar Üniversitesi'nde okuyan üniversite öğrencilerinden oluşan bir örneklem grubunu kapsamaktadır.

2-Elde edilen veriler kullanılan veri toplama araçlarının ölçtüğü nitelikler ile sınırlıdır.

3-Araştırma verileri katılımcıların verdikleri cevaplara göre değerlendirilmiştir.

KAYNAKÇA

- Aiken, L. R. (1976). Update on attitudes and other affective variables in learning mathematics. *Review of Educational Research*, 46, 293-311.
- Ainsworth, M. D. S. (1989). Attachment Beyond Infancy. *American Psychologist*, 44, 709-716.
- Ainsworth, M.D.S. ve Bowlby, J. (1991). An Ethological Approach to Personaliy Development. *American Psychologist*. 46:333-341.
- Akboy, R. (1991). Öğretmen Adaylarında Durumluk – Sürekli Kaygı Düzeylerinin Belirlenip Karşılaştırılması ve Kaygı Alanlarının Saptanması. İzmir: DEÜ, Buca Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Akboy, R. (1997). Fen Lisesi ve Genel Lise Öğrencilerinin Sürekli Kaygı Düzeylerine Bağlı Olarak Bazı Değişkenler Açısından Karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları 4.Ulusal Eğitim Bilim Kongresi Bildirileri*. 4,147-164.
- Akkaya, M. (2010). *Bağlanma Stilleri, Stresle Başa çıkma Tarzları, Problem Çözme Becerileri ve İletişim Tarzlarının Boşanma Süreci Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Alisinanoğlu, F. & Ulutaş, İ. (2003). Çocukların Kaygı Düzeyleri ile Annelerinin Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*. 28(128),65–71.
- Altundağ, G. (2011). *Üniversite Öğrencilerinde Bağlanma Stilleri, Stresle Başa Çıkma Tutumları ve Stresi Algılama Düzeyinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Alpertonga, H. (2014). *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Kaygı ve Stres Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması: Trakya Üniversitesi*. Yüksek Lisans Dönem Projesi. Trakya Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Ammaniti, M., Van Ijzendoorn, M. H., Speranza A. M., Tambelli, R., (2000). Internal Working Models Of Attachment During Late Childhood and Early Adolescence: An Exploration Of Stability and Change. *Attachment and Human Development*, 2 (3), 328-346.

- Arı, R. (1989). Üç büyük psikolojik yaklaşımda anksiyete. *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 195-219.
- Aslan, G. (2009). *Sınıf Öğretmenlerinin Yansıtıcı Düşünme Eğilimleri İle Sürekli Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Atasoy, S. (2012). *Farklı Yaş Gruplarının Merkezi Sınavlara Hazırlanma Sürecindeki Durumluk Kaygı Düzeyleri ve Gelecek Zaman Perspektiflerinin Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Baloğlu, M., Abbasi, A., & Masten, W.G. (2007). A Cross-Cultural Comparison Of Anxiety Among College Students. *College Student Journal*, 41(4).
- Bartholomew, K. (1990). Avoidance of Intimacy: An Attachment Perspective. *Journal of Social and Personal Relationships*, 7 (2), 147-178.
- Bartholomew, K., Horowitz, L.M. (1991). Attachment Styles Among Young Adults: A Test of a Four-Category Model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61 (2), 226-244.
- Bartholomew, K. & Shaver, P.R., (1998) Methods of Assessing Adult Attachment: Do They Converge?. In *Attachment Theory and Close Relationships*, 25-45. Simpson J.A. & Rholes, W. S. (Eds.). New York: Guilford Press.
- Başaran, M.H. (2008). *Sporcularda Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi / Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Başer Şeker, G. (2009). *Lise Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bilgin, Ş. (2001). *Ergenlerde Kaygı İle Benlik Saygısı Arasındaki İlişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bowlby, J. (1977). The Making and Breaking of Affectional Bonds: Aetiology and Psychopathology in The Light of Attachment Theory. *British Journal of Psychiatry*, 130,201-210.
- Bowlby, J. (1982). *Attachment and loss: Vol. 1. Attachment* (2nd ed.). New York: Basic Books.

- Brennan, K. A., Clark, C. L., Shaver, P. R. (1998). Self-report measurement of adult attachment: An integrative overview. *In Attachment theory and close relationships*. J. A. Simpson & W. S. Rholes (Eds.), New York: Guilford Press, 46-76.
- Bretherton, I. (1997). Bowlby's legacy to developmental psychology. *Child Psychiatry and Human Development*. 28(1), 33-43.
- Büyükşahin, A. (2001). *Yakın İlişki Kuran ve Kurmayan Üniversite Öğrencilerinin Çeşitli Sosyal Psikolojik Etkenler Yönünden Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Campos, J. J., Barrett, K. C., Lamb, M. E., Goldsmith, H. H. and Stenberg, C. (1984). *Handbook of Child Psychology*. John Wiley & Sons.
- Canbaz, S., Sünter, T., & Pekşen, Y. (2005). Samsun Çıraklık Eğitim Merkezine Devam Eden Çırakların Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeylerinin Değerlendirilmesi. *Türk Tabipleri Birliği Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi*, Temmuz- Ağustos- Eylül, 16-22.
- Cattell, R. B., & Scheier, I. H. (1958). The nature of anxiety: A review of thirteen multivariate analyses comprising 814 variables. *Psychological Reports*, 4, 351-388.
- Crain, W. (1992). *Theories of Development: Concepts and Applications*, USA: Prentice – Hall, Inc.
- Collins, N. L. (1996). Working Models of Attachment: Implications for Explanation, Emotion and Behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 71 (4), 810-832.
- Çakmak, Ö., & Hevedanlı, M. (2005). Eğitim ve Fen Edebiyat Fakülteleri Biyoloji Bölümü Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (14), 115-127.
- Çatalbaş, S. (1999). *Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Gereksinimleri İle Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çavuşoğlu, S. (1993). *Anadolu Lisesi Giriş Sınavına Katılan Öğrencilerin Sınav Öncesi Durumluk Kaygı Düzeylerinin Sınav Başarıları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, K.T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Çelik, Ş. (2004). *Bağlantı Yönelimli Psikoeğitim Grup Programının Saplantılı Bağlanma Biçimine Sahip Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Biçimleri Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çelik, H. (2006). *Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Saldırganlık Tepkileri, Bağlanma Tarzları ve Kişilerarası Şemalarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çetinkaya, B. (2005). *Üniversite Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışları İle Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişki*. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Çifter, İ., (1985). *Psikiyatri I*, Ankara: Gata Eğitim Yayınları.
- Dalkıran, O. (2012). *Dershane Öğrencilerinin Fiziksel Aktivitede Bulunma Değişkenine Göre Sürekli Kaygı, Sınav Kaygısı Ve Sosyal Beceri Düzeyleri İle Sınav Performanslarının Değerlendirilmesi*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi / Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Damarlı, Ö.(2006). *Ergenlerde Toplumsal Cinsiyet Rollerini, Bağlanma Stilleri ve Benlik Kavramı Arasındaki İlişkiler*. *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Deveci, S.E., Çalmaz, A., Açık, Y. (2012). *Doğu Anadolu'da Yeni Açılan Bir Üniversitenin Öğrencilerinde Kaygı Düzeylerinin Sağlık, Sosyal ve Demografik Faktörler ile İlişkisi*. *Dicle Tıp Dergisi*, 39(2),189-196.
- Dilmaç, B., Hamarta, E., ve Arslan,C. (2009). *Üniversite öğrencilerinin sürekli kaygı ve denetim odaklarının bağlanma stilleri açısından incelenmesi*. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri / Educational Sciences: Theory & Practice* 9 (1), 127-159.
- Dollard, J. & Miller, N. E. (1950). *Personality and Psychotherapy. An Analysis in Terms of Learning, Thinking and Culture*. New York: McGraw-Hill Book Company, Inc.
- Doyle, A.B., Lawford, H.ve Markiewicz, D. (2009). *Attachment Style With Mother,Father, Best Friend, and Romantic Partner During Adolescence*. *Journal of Research on Adolescence*. 19(4), 690–714.
- Engür, M. (2002). *Elit Sporcularda Başarı Motivasyonunun, Durumluk Kaygı Düzeyleri Üzerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, İzmir.

- Erdul, G. (2005). *Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri İle Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Eroğlu Akın, R.S. (2011). *Ergenlerde Bağlanma Stilleri, İnternet Sosyal İletişim Ağlarının Kullanımı ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erözkan, A. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ve Karar Stratejileri. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 60-74.
- Eysenck, H. J. (1957). *The Dynamics of Anxiety and Hysteria: An Experimental Application of Modern Learning Theory to Psychiatry*. New Jersey: Transaction Publishers.
- Feeney, J. A. (1995). Adult attachment and emotional control. *Personal Relationships*, 2, 143-159.
- Fidanoğlu, O. (2006). *Evlilik Uyumu, Mizah Tarzı ve Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Finzi, R., Cohen, O., Ram, A. (2000). Attachment and Divorce. *Journal of Family Psychotherapy*, 11(1), 1-20.
- Freud, S. (1926). *Inhibitions, Symptoms and Anxiety*. (Strachey, J., Çev.Ed.) Londra: The Hogarth Press.
- Fischer, T., V., (1994). Boşanma Etkilerinin Çocukların Yaş ve Cinsiyetlerine Göre Farklılıkları, Çocuğun Yaşına Göre Etkisi. <http://bosanmisanneler.com> (10 Ocak 2008).
- Gander, J.M., & Gardiner, W.H. (1995). *Çocuk ve Ergen Gelişimi* (Çev. B. Onur) Ankara: İmge.
- Geçtan, E. (2006). *Psikodinamik Psikiyatri ve Normal dışı Davranışlar*. (18. Basım). İstanbul: Metis Yayınları.
- Genç, H. (2008). Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Kaygı Düzeyleri Üzerine Bir Durum Çalışması. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Genius, M.L., Oddone, E. (1996). Children's Attachment Security to Mother, Father and Parental Unit. *Child Development: Readings for Teachers*. II Detseling Enterprises Ltd. Calgary. Alberta.
- Gezer, Z. Ü. (2001). *Ergenlerin Bağlanma Stilleri ve Aile Yapıları Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Güngör, D., (2000). Bağlanma Stillerinin ve Zihinsel Modellerin Kuşaklar Arası Aktarımında Ana Babalık Stillerinin Rolü. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Hamarta, E. (2004). *Üniversite Öğrencilerinin Yakın İlişkilerindeki Bazı Değişkenlerin (Benlik Saygısı, Depresyon ve Saplantılı Düşünme) Bağlanma Stilleri Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi. Konya.
- Hamarta, E., Deniz, M.E., Saltalı, N.D. (2009). Bağlanma Stillerinin Duygusal Zekâyı Yordama Düzeyi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri / Educational Sciences: Theory & Practice*, 9 (1), 195-229.
- Hazan, C. & Shaver, P.R. (1994). Attachment as an Organizational Framework for Research on Close Relationships, (Çev. Ali DÖNMEZ), *Psychology Inquiry*, 5(1), 1-2.
- Hortaçsu, N., Cesur, S. ve Oral A., (1993). Relation between depression and attachment styles in parent-and instution – Reared Turkish Children. *The journal of genetic psychology*, 154(3), 329-337.
- Howard, M. S. & Medway, F. J. (2004). Adolescents' Attachment and Coping With Stres, *Psychology in Schools*, 41, (3), 391-402.
- Karaboğa, M. (2011). Çocuklarda Bağlanma Stilleri ve Benlik Saygısının Aleksitimi Üzerindeki Yordayıcı Rolünün İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Karabulut, E.O., Atasoy, M., Kaya, K. ve Karabulut, A. (2013). 13-15 Yaş Arası Erkek Futbolcuların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Farklı Değişkenler Bakımından İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14 (1), 243-253.
- Karadeniz, E. (2005). *Üniversite Giriş Sınavına Hazırlanan Lise Son Sınıf Öğrencileri ve Velilerinin Kaygı Düzeyleri, Baş Etme Yolları ve Denetim Odağı Arasındaki İlişki*.

- Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karaşar, B. (2014). Öğretmen Adaylarının Bağlanma Stilleri ve Sosyal Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,3(1), 27-49.
- Kayahan, A. (2002). *Annelerin bağlanma stilleri ve çocukların algıladıkları kabul ve reddin çocuk ruh sağlığı ile ilişkileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Keklik, İ. (2011). Relationships of attachment styles and gender, personal meaning, depressiveness and trait anxiety among college students. *Education and Science*,36 (159), 84-95.
- Keler, H. (2008). *Liseli Ergenlerin Transaksiyonel Analiz Ego Durumları ile Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Keskin, G. (2007). *Ergenlerin Ruhsal Durumları ve Ebeveyn Tutumları ile Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ege Üniversitesi / Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kılıç, M. (1994). Yurtlarda Kalan Üniversite Öğrencilerinin Kaygılarını Etkileyen Yurt Yaşamına İlişkin Etmenler (YURTKUR Malatya Örneği). İnönü Üniversitesi. Proje No: İ.Ü.A.F. 92/14.
- Kırmızı, Z. (2008). *Lise Öğrencilerinin Öfke İfade Tarzlarının ve Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Kısa, S. S. (1996). *İzmir İl Merkezinde Dershaneye Devam Eden Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Sınav Kaygılarıyla Ana-Baba Tutumları Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Kobak, R. R., & Sceery, A. (1988). Attachment in late adolescence: Working models, affect regulation, and perceptions of self and others. *Child Development*, 59, 135-146.
- Konyalıoğlu, P., A. (2002). *Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişki Bağlanma Tarzları İle Kişilik Tipleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Köknel, Ö. (1987). *Kaygı Çağında Stres*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

- Küçükturan, G. (1987). *Anadolu Liseleri Sınavlarına Hazırlanan Çocukların Kaygı Düzeylerine Ana-Baba Tutumlarının Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Köknel, Ö. (2004). *Korkular, Takıntılar, Saplantılar*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Lopez, F. G., Melendez, M. C., Sauer, E. M., Berger, E., & Wyssmann, J. (1998). Internal working models, self-reported problems, and help-seeking attitudes among college students. *Journal of Counseling Psychology*, 45(1), 79-83.
- Lopez, F.G. & Brennan, K. A. (2000). Dynamic Processes Underlying Adult Attachment Organization: Toward an Attachment Theoretical Perspective on the Healthy and Effective Self. *Journal of Counseling Psychology*, 47, 283–300.
- Main, M., Kaplan, N., & Cassidy, J. (1985). Security in infancy, childhood and adulthood: A move to the level of representation. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 50 (1-2, Serial No. 209), 66-104.
- Main, M. (1990). Parental aversion to infant-initiated contact is correlated with the parent's own rejection during childhood: The effects of experience on signals of security with respect to attachment. K.E. Barnard & T.B. Brazelton (Ed.), *Touch: The foundation of experience* (s. 461-495). Madison, CT: International Universities Press.
- Mikulincer, M. & Shaver, P. R. (2001). Attachment Theory and Intergroup Bias: Evidence That Priming The Secure Base Schema Attenuates Negative Reactions to Out – Groups. *Journal of Personality and Social Psychology*, 81, 1, 97 – 115.
- Mineka, S., & Zinbarg, R. (2006). A Contemporary Learning Theory Perspective on The Etiology of Anxiety Disorders: It's Not What You Thought It Was. *American Psychologist*, 61(1), 10-26.
- Morgan, C. T. (1981). *Psikolojiye Giriş Ders Kitabı*. (Çev. Ed. Sibel Karataş). Ankara: Meteksan Ltd. Şti.
- Morsünbül, Ü. (2005). *Ergenlikte Kimlik Statülerinin Bağlanma Stilleri, Cinsiyet ve Eğitim Düzeyi Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Morsünbül, Ü. & Tümen, B. (2008). Ergenlik Döneminde Kimlik ve Bağlanma İlişkileri: Kimlik Statüleri ve Bağlanma Stilleri Üzerinden Bir İnceleme. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 15 (1).

- Mowrer, O.H. (1960). *Learning Theory and Behavior*. New York: John Wiley & Sons Inc.
- Ocaktan, M. E., Keklik, A., & Çöl, M. (2002). Abidinpaşa Sağlık Grup Başkanlığı'na Bağlı Sağlık Ocaklarında Çalışan Sağlık Personelinde Spielberger Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyi. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 55(1), 21 – 28.
- Onay, A. (1997). *Dini Yönelim Düzeyi ile Sınav Kaygısı İlişkisi ve Sınav Kaygısında Hipnoterapi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Onur, N. (2006). *Lise Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri İle Atılabilirlik Düzeyleri Arasındaki İlişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Öğüt, R. (2004). *Sporda Sürekli Kaygı Düzeyi İle Benlik Saygısının Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, İzmir.
- Öner, N., & Le Compte, A. (1985). *Süreksiz Durumluk / Sürekli Kaygı Envanteri El kitabı* (2. Basım). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Öner, N. (2006). *Türkiye'de Kullanılan Psikolojik Testlerden Örnekler: Bir Başvuru Kaynağı* (Genişletilmiş 2. Baskı). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Öy, B., İlgen, R., Ekmekçi, A., Türkmen, M., Yılmaz, N. ve Başoğlu, N. (1995). Çocuklar İçin Durumluk- Sürekli Kaygı Envanterinin İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerine Uygulanması. *Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Dergisi*. 2(2), 76 –81.
- Özbaydar, S. (1983). *İnsan Davranışının Sınırları ve Spor Psikolojisi*, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Özdemir, İ. (2013). *Aile Yanında Yaşayan ve Ailesinden Ayrı Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Algılanan Sosyal Destek, Stresle Başa Çıkma Tarzları, Kaygı Düzeyleri ve Psikolojik Belirtiler Açısından Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Öztürk, O. (2004). *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*.(10. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Öztürk, S., (2006). *Anne-Babası Boşanmış 9-13 Yaşlarındaki Çocuklar ile Aynı Yaş Grubundaki Anne-Babası Boşanmamış Çocukların Benlik Saygısı ve Kaygı Düzeyleri*

- İlişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Özusta, H.Ş. (1995). Çocuklar İçin Durumluk- Sürekli Kaygı Envanteri Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 10(34), 32-44.
- Özyürek, A. & Demiray, K. (2010). Yurttan ve Ailesi Yanında Kalan Ortaöğretim Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 11 (2), 247-256.
- Paterson, R.J. ve Moran, G. (1988). Attachment Theory, Personality, Development and Psychotherapy. *Clinical Psychology Review*, 8, 611-636.
- Pietromonaco, P. R., & Barrett, L. F. (2000). Internal working models: What do we really know about the self in relation to others? *Review of General Psychology*, 4, 155-175.
- Pirinççi, L.N. (2009). *Lise Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Düzeyleri İle Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Reilly, C. E., Sokol, L., and Butler, A. C. (1999). A Cognitive Approach to Understanding and Treating Anxiety. *Human Psychopharmacology Clinical and Experimental*, 14,16-21.
- Rothbard, J.C., Shaver, P.R. (1994). Continuity of Attachment Across the Life-Span. Berman, W.H., Spering, M.B. (Ed.). *Attachment in Adults: Clinical and Developmental Perspectives*(31-71). New York: Guilford.
- Sargın, N. (1990). Lise 1. ve 3. Sınıf Öğrencilerinin Durumluk Sürekli Kaygı Düzeylerinin Belirlenip Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Sekmenli, T. (2000), *Lise 1. Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Olgunluk Düzeyleri İle Sürekli Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Bilim Uzmanlık Tezi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Shaver, P.R., Hazan, C., & Bradshaw, D. (1988). Love as attachment: The integration of three behavioral systems. In R.J. Sternberg & M.L.Barnes (Eds.), *The psychology of love* (pp. 68-99). New Haven, CT: Yale University Press.
- Siyez, D.M. (2003). *Duygusal İstismara Maruz Kalan ve Kalmayan Ergenlerin Benlik Alguları ile Depresyon ve Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Soner, O. (1995). *Aile Uyumu, Öğrenci Özgüveni ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Spielberger, C.D. (1966). Theory and Research on Anxiety. C. D. Spielberger, (Ed.) In *Anxiety and Behavior* (3-20). New York: Academic Press.
- Spielberger, C. D., Gorsuch, R. L., & Lushene, R. E. (1970). *Manual for state and anxiety inventory*. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists.
- Spielberger, C.D. (1972) Anxiety As An Emotinal State. C. D. Spielberger, (Ed), In *Anxiety: Current Trends in Theory and Research*. (24-46). New York: Academic Press.
- Spielberger, C. D. (1976). The Nature and Measurement of Anxiety. *Cross Cultural Anxiety*. Wiley & Sons, Inc. New York: 3 – 12.
- Sroufe, L.A., & Waters, E. (1977). Attachment as an organizational construct. *Child Development* 48, 1184-1199.
- Steele, H., Steele, M. (1994). International Patterns of Attachment: Advances in Personal Relationships. Bartholomew, K., Perlman, D. (Ed.). *Attachment Processes in Adulthood*(5), (93-120). London and Bristol, Pennsylvania: Jessica Kingsley Publishers.
- Sümer, N., Güngör, D. (1999). Yetişkin Bağlanma Stilleri Ölçeklerinin Türk Örneklemini Üzerinde Psikometrik Değerlendirmesi ve Kültürler Arası Bir Karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*,14 (43). 71-106.
- Sümer, N. (2006). Yetişkin Bağlanma Ölçeklerinin Kategoriler ve Boyutlar Düzeyinde Karşılaştırılması. *Türk Psikoloji Dergisi*.21(57):1-22.
- Tanış, Z.İ. (2014). *Yetişkinlerde Bağlanma Stilleri ve Öfke Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Topkara, G. (2014). *Üniversite Öğrencilerinin Yeme Tutumları ve Yetişkin Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Turan Cebeci, S.C. (2009). *Tam Aileye ve Tek Ebeveyne Sahip Ailelerden Gelen 7-12 Yaşları Arasındaki Çocukların Bağlanma Stilleri ve Kaygı Durumları Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Yanbastı, G. (1996). *Kişilik Kuramları*. (2. Basım). İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.
- Yazıcıoğlu, G. (2011). *Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ve Stresle Başa Çıkma Stratejileri Arasındaki İlişki: ODTÜ Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yılmaz, B. (2007). *Üniversite Öğrencilerinin Kişilerarası İletişim Becerileri ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Yılmaz, N.D. (2011). *Çatışma Yaşayan ve Boşanmış Ailelerin İlköğretim Çağındaki 7-12 Yaş Çocuklarının Benlik Algıları ve Kaygı Düzeyleri Açısından Çatışma Yaşamayan Ailelerin Çocukları İle Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Weiss, R.S. (1982). Attachment in adults, In C.M. Parkes & J. Stevenson-Hinde (Eds.), *The place of attachment in human behavior* (pp. 171-184). New York: Basic.
- Zur, H.B. & Zeidner, M. (1988). Sex Differences In Anxiety, Curiosity, and Anger: A Cross-Cultural Study. *Sex Roles*.19 (5&6), 335 –347.

EKLER

Ek-1: Gönüllü Katılım (Onam) Formu

Ek-2: Demografik Bilgiler

Ek-3: İlişki Ölçekleri Anketi (İÖA)

Ek-4: Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri (STAI)

EK-1

Gönüllü Katılım (Onam) Formu

Sayın Katılımcı, bu araştırma Üsküdar Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans eğitim programı kapsamında Yrd. Doç. Dr. Nadire Gülçin Yıldız danışmanlığında bitirme tezi çalışmasıdır, Hilal KÜÇÜK tarafından yürütülmektedir. Sizden istenen ekte verilen soruları eksiksiz cevaplamanızdır. Araştırma kapsamında sizden kişisel bilgiler istenmeyecek ve verdiğiniz cevaplar araştırmayı yapan kişiler tarafından tamamen gizli tutulacaktır. Çalışma sonucunda bireysel bir değerlendirme yapılmayacak, verilen cevaplar bir bütün içinde ele alınarak değerlendirilecektir. Sorulara cevap verirken samimi olmanız araştırmanın sağlıklı olması açısından çok önemlidir. Doğru veya yanlış cevap yoktur. Araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Sorulara cevap vermek istemediğinizi fark ettiğiniz anda araştırmaya katılmaktan vazgeçebilirsiniz.

Katkılarınızdan dolayı çok teşekkür ederiz. Çalışma hakkında daha fazla bilgi almak için *hilal_kucuk@hotmail.com* adresi ile iletişime geçebilirsiniz.

Yukarıda belirtilen açıklamaları okudum ve araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.

Katılım tarihi :

Araştırmacının Adı Soyadı : *Hilal KÜÇÜK*

Katılımcının imzası :

Araştırmacının imzası :

EK-2

Demografik Bilgiler

Cinsiyet: E_ K_

Kiminle birlikte yaşıyorsunuz: Ailemle : Yalnız: Diğer :

Anne sağ : E _ H _

Baba sağ : E _ H _

Annenin eğitim düzeyi: Eğitimsiz _ İlköğretim mezunu _ Lise mezunu _ Üniversite ve üstü mezunu _

Babanın eğitim düzeyi: Eğitimsiz _ İlköğretim mezunu _ Lise mezunu _ Üniversite ve üstü mezunu _

EK-3 İlişki Ölçekleri Anketi (İÖA)

Aşağıdaki maddeler romantik ilişkileriniz dahil olmak üzere yakın ilişkilerinizde (arkadaşlık, dostluk gibi) hissettiğiniz duygulara ilişkindir. Sizden, genel olarak, yakın ilişkilerinizde yaşadıklarınızı dikkate alarak aşağıdaki ifadeleri değerlendirmeniz istenmektedir. Aşağıdaki maddeleri yakın ilişki içinde olduğunuz kişileri düşünerek cevaplandırınız. Her maddenin ilişkinizdeki duygu ve düşünceleri ne oranda yansıttığını karşılardaki 7 aralıklı ölçek üzerinde gösteriniz.

1	2	3	4	5	6	7
Beni Hiç Tanımlamıyor			Beni Kısmen Tanımlıyor			Beni Tamamiyle Tanımlıyor

1-Başkalarına kolaylıkla güvenemem.	1	2	3	4	5	6	7
2-Kendimi bağımsız hissetmem benim için çok önemli.	1	2	3	4	5	6	7
3-Başkalarıyla kolaylıkla duygusal yakınlık kurarım.	1	2	3	4	5	6	7
4-Başkalarıyla çok yakınlaşırsam incitileceğimden korkuyorum.	1	2	3	4	5	6	7
5-Başkalarıyla yakın duygusal ilişkilerim olmadığı sürece oldukça rahatım.	1	2	3	4	5	6	7
6-Başkalarıyla tam anlamıyla duygusal yakınlık kurmak istiyorum.	1	2	3	4	5	6	7
7-Yalnız kalmaktan korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
8-Başkalarına rahatlıkla güvenip bağlanabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
9-Başkalarına tamamiyle güvenmekte zorlanırım.	1	2	3	4	5	6	7
10-Başkalarının bana dayanıp bel bağlaması konusunda oldukça rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
11-Başkalarının bana, benim onlara verdiğim değer kadar değer vermediğinden kaygılanırım.	1	2	3	4	5	6	7
12-Kendi kendime yettiğimi hissetmem benim için çok önemli.	1	2	3	4	5	6	7
13-Başkalarının bana bağlanmamalarını tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7
14-Başkalarıyla yakın olmak beni rahatsız eder.	1	2	3	4	5	6	7
15-Başkalarının bana, benim istediğim kadar yakınlaşmakta gönülsüz olduklarını düşünüyorum	1	2	3	4	5	6	7
16-Başkalarına bağlanmamayı tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7
17-Başkaları beni kabul etmeyecek diye korkarım.	1	2	3	4	5	6	7

İsim:..... Cinsiyet:.....

Yaş:..... Meslek:..... Tarih:...../...../.....

YÖNERGE:Aşağıda kişilerin kendilerine ait duygularını anlatmada kullandıkları bir takım ifadeler verilmiştir. Her ifadeyi okuyun, sonra da o anda nasıl hissettiğinizi ifadelerin sağ tarafındaki parantezlerden uygun olanını işaretlemek suretiyle belirtin. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Herhangi bir ifadenin üzerinde fazla zaman sarfetmeksizin **anında** nasıl hissettiğinizi gösteren cevabı işaretleyin.

		Hiç	BİRAZ	ÇOK	TAMAMEN
1.	Şu anda sakinim	(1)	(2)	(3)	(4)
2.	Kendimi emniyette hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
3	Su anda sinirlerim gergin	(1)	(2)	(3)	(4)
4	Pişmanlık duygusu içindeyim	(1)	(2)	(3)	(4)
5.	Şu anda huzur içindeyim	(1)	(2)	(3)	(4)
6	Şu anda hiç keyfim yok	(1)	(2)	(3)	(4)
7	Başıma geleceklerden endişe ediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
8.	Kendimi dinlenmiş hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
9	Şu anda kaygılıyım	(1)	(2)	(3)	(4)
10.	Kendimi rahat hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
11.	Kendime güvenim var	(1)	(2)	(3)	(4)
12	Şu anda asabım bozuk	(1)	(2)	(3)	(4)
13	Çok sinirliyim	(1)	(2)	(3)	(4)
14	Sinirlerimin çok gergin olduğunu hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
15.	Kendimi rahatlamış hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)

16.	Şu anda halimden memnunum	(1)	(2)	(3)	(4)
17	Şu anda endişeliyim	(1)	(2)	(3)	(4)
18	Heyecandan kendimi şaşkına dönmüş hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
19.	Şu anda sevinçliyim	(1)	(2)	(3)	(4)
20.	Şu anda keyfim yerinde.	(1)	(2)	(3)	(4)

STAI FORM -2

İsim:..... Cinsiyet:.....

Yaş:..... Meslek:..... Tarih:...../...../.....

YÖNERGE: Aşağıda kişilerin kendilerine ait duygularını anlatmada kullandıkları bir takım ifadeler verilmiştir. Her ifadeyi okuyun, sonra da o anda nasıl hissettiğinizi ifadelerin sağ tarafındaki parantezlerden uygun olanını işaretlemek suretiyle belirtin. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Herhangi bir ifadenin üzerinde fazla zaman sarfetmeksizin **anında** nasıl hissettiğinizi gösteren cevabı işaretleyin.

		Hemen hemen hiçbir zaman	Bazen	Çok zaman	Hemen her zaman
21.	Genellikle keyfim yerindedir	(1)	(2)	(3)	(4)
22	Genellikle çabuk yorulurum	(1)	(2)	(3)	(4)
23	Genellikle kolay ağlarım	(1)	(2)	(3)	(4)
24	Başkaları kadar mutlu olmak isterim	(1)	(2)	(3)	(4)

25	Çabuk karar veremediğim için fırsatları kaçıyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
26.	Kendimi dinlenmiş hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
27.	Genellikle sakin, kendine hakim ve soğukkanlıyım	(1)	(2)	(3)	(4)
28	Güçlüklerin yenemeyeceğim kadar biriktiğini hissedirim	(1)	(2)	(3)	(4)
29	Önemsiz şeyler hakkında endişelenirim	(1)	(2)	(3)	(4)
30.	Genellikle mutluyum	(1)	(2)	(3)	(4)
31	Her şeyi ciddiye alır ve endişelenirim	(1)	(2)	(3)	(4)
32	Genellikle kendime güvenim yoktur	(1)	(2)	(3)	(4)
33.	Genellikle kendimi emniyette hissedirim	(1)	(2)	(3)	(4)
34	Sıkıntılı ve güç durumlarla karşılaşmaktan kaçınırım	(1)	(2)	(3)	(4)
35	Genellikle kendimi hüzünlü hissedirim	(1)	(2)	(3)	(4)
36.	Genellikle hayatımdan memnunum	(1)	(2)	(3)	(4)
37	Olur olmaz düşünceler beni rahatsız eder	(1)	(2)	(3)	(4)
38	Hayal kırıklıklarını öylesine ciddiye alırım ki hiç unutamam	(1)	(2)	(3)	(4)
39.	Aklı başında ve kararlı bir insanım	(1)	(2)	(3)	(4)
40	Son zamanlarda kafama takılan konular beni tedirgin ediyor	(1)	(2)	(3)	(4)

ÖZGEÇMİŞ

Adı- Soyadı: Hilal KÜÇÜK

Doğum Tarihi: 02.01.1986

Email: hilal_kucuk@hotmail.com

Eğitim Bilgileri

2016 Üsküdar Üniversitesi, İstanbul / Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Bölümü

2015 Anadolu Üniversitesi, Eskişehir / Sosyoloji Bölümü

2012 Doğu Üniversitesi, İstanbul / Psikoloji (İngilizce) Bölümü

2002 Gemlik İmam Hatip Lisesi, Bursa

Katıldığı Kongreler & Projeler & Araştırmalar & Eğitimler

2015 Dr. Wyatt WOODSMALL / İleri Seviye Öğrenme ve Öğretme Teknolojileri Eğitimi

2014 Üsküdar Üniversitesi- İstanbul / 1.Otizm Günleri

2013 KİM Psikoloji / 1.Vaka Analizleri Zirvesi “Çocuk ve Ergenlerde Depresyon ”

2012 Boğaziçi Üniversitesi & Türk Psikologlar Derneği, İstanbul /17.Ulusal Psikoloji Kongresi

2012 Poster Sunum / Star Conferences - Stress and Anxiety Research Society – Palma de Mallorca “The role of emotional intelligence, thought suppression and thought control in social anxiety ” çalışmasının hazırlanma sürecine katılım.

2010 Ankara Üniversitesi, Ankara /15. Ulusal Psikoloji Öğrencileri Kongresi / “İletişim Çağında İletişimsizlik ”

2008 Hacettepe Üniversitesi, Ankara / 13.Ulusal Psikoloji Öğrencileri Kongresi / “ Medyadan Önce Medyadan Sonra

Sertifikalar

2016 Şema Terapi Eğitimi (56 saat), Psikiyatrist Dr. Alp KARAOSMANOĞLU, Uluslararası Şema Terapi Derneği (ISST)

2015 Kognitif Terapi Workshop Sertifikası, Dr. Emel STROUP, ABPP, ACT Kognitif Terapi Yönelimli Klinik İlk Görüşme & Terapi Becerileri (13 saat) / Kognitif Terapi İlkeleri ve Depresyon Tedavisinde Uygulanması (12 saat) / Kognitif Terapinin Anksiyete Tedavisinde Uygulanması (13 saat) / Kognitif Terapinin OKB Tedavisinde Uygulanması (12 saat)

İş Tecrübeleri

2013Ağustos (12 gün) NP İSTANBUL Hastanesi, İstanbul / Stajyer Psikolog

2013-2014 Şubat (1 yıl) Genç Gülen Yüzler Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, Bursa / Psikolog

2010-2011 (1 yıl) Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, İstanbul

Psikoatölye Bakırköy’de Gönüllü Değişim (Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi’ne bağlı Gündüz Hastanesi ve Rehabilitasyon Merkezi’nde tedavi görmekte olan şizofreni hastaları ile birlikte bir yıl süren **gönüllü sosyal sorumluluk projesine** katıldım)

Yabancı Dil: İngilizce, Arapça